

Landesbibliothek Oldenburg

Digitalisierung von Drucken

Jonstoni Historia Naturalis

Ioannis Ionstoni|| Theatrvm|| Vniversale|| De Avibvs

Jonston, Jan

Heilbrunna, MDCCLVI.

VD18 90528921

Historiae Natvralis De Avibvs Liber VI. De Auibus Exoticis, Americanis
inprimis.

urn:nbn:de:gbv:45:1-11068

DE AVIBVS

LIBER VI

De Avibus Exoticis, Americanis imprimis

TITVLVS I

De Avibus Exoticis Terrestribus

CAPVT I

De Manicodiatis in genere et in specie.

Poterant et istae superioribus inferi, nisi accuratam plerarumque descriptionem auctores nobis inuidissent. Hac quia destituimur, dicendum promiscue de illis erit, ne aliquid in historia auium scitu dignum omisisse uideamur. Si quid obcurreret, quod superioribus adnecti possit, additamentis, DEO uolente, inferetur. Incipiemus a MANVCODIATIS siue auibus Dei, ut Moluccani uocant. Hae aliis interdum apodes Indicae, interdum aues Paradisi seu ob corporis speciem seu, quod, ubi locorum nascantur, unde ueniant, quo sese recipiant, ignoretur, uocantur, quamuis et ad Phyonem fluuium quaedam obseruatae sint, quibus idem ob miram corporis speciem et plurimam colorum diuersitatem nomen inditum erat, et in Aegypto fuscae et subrutilae monedulis minores sub eodem nomine uideantur. Magnitudo certa non potest illis adscribi, quaedam hirundine paulo maiores uisae sunt. In Iaua columbarum magnitudine obseruari a se pica maxima non minorem uisam Scaliger reliquit. Omnibus peculiare est, ut pedibus careant (quamuis Aristoteles nullam absque pedibus auem dari adferit et Pigaffetta pedes illis palmum unum longos adsignet) et in cauda, ueluti fila quaedam uel neruos, ob-

tineant. *Caput* ipsis non rotundum, sed presum, nucis iuglandis ferme magnitudine. *Rostrum* non omnibus aequae magnum neque eiusdem etiam coloris. *Alae* et cauda expansae accipitrinis miluinisque magnitudine respondent. Pennae sunt tenuissimae et praeter tenuitatem pennis pauonum foeminarum ex toto perfimiles. *Alae* in arcum contrahi uel in latum diffundi pro animantis lubitu nequeunt, sed naturaliter uno tantum eodemque modo perpetuo consistunt. *Dorso* fila gemina adnectuntur, tres et amplius palmos longa neque exacte rotunda neque perfecte angulata, sed figura inter quadratum et rotundum media. *Intus* continuata ac perpetua pinguedine totae expletae sunt. Falso perpetuum *uolatum* exercere, quod non, nisi mortuae, in terra uel mari inueniantur, traduntur nec uerius adfirmatur rore duntaxat *pasci* et *oua* in masculorum dorso cauitate incubari et excludi. Sane quiete necessario indigent et filis illis in cauda facile ramis arborum adnectuntur, nulla haecenus in uisarum dorsis obseruata cauitas et, cum tum alte uolent tum animalia sint perfecta, quomodo rore, qui prope terram nascitur nec solidum alimentum supeditat, illas ali dixeris? Magni a Moluccarum regulis fiunt, qui se, si illa-

Z

rum

rum pennas portent, in praelio uulnerari non posse, etiamsi in prima acie conlocati fuerint, credunt.

Species.

Species ipsarum quinque describit Aldrouandus. *Prima* hirundinem magnitudine et forma, si corpus spectes, pene aequat. Pennarum ambitus discolor est, sed admodum uenustus et uisu undique iucundissimus. *Caput*, quale hirundinis, est pro corpore paruitate maiusculum, cuius plumae, quae superiorem partem a prima ceruicis uertebra ad rostri usque initium exornant, breues sunt, crasae, durae, spissae colore luteo egregie micantes et ad instar purissimi auri radiorumque solarium more respondentes, reliquae, quae mentum contegunt, molliores, tenuiores et ex cyaneo mire uirides, ut in anatum mafcolorum capitibus, dum lucidissimo sideri obuertuntur, conspicimus. *Rostrum*, quam hirundini, prolixius. Alarum pennae forma ardearum similes sunt, sed tenuiores tantum ac longiores, fuscae inter nigrum et rufum fulgentes, quae una cum cauda in orbem expansae rotae similitudinem exhibent. Etenim plane immobiles sunt et, ueluti infixae quaedam spicula, cuti adhaerent. Caeterum minores quoque aliae pennulae eaeque profecto haud paucae iuxta singulas maiorum pennarum, quae alas constituunt, origines exoriuntur, quae supra maiorum principia extensae ea obtegunt dimidio quisquiliatae, rufae coccinaeue, caetera croceae et fuluo auri colore splendidae, multum, mehercule, gratiae ac uenustatis auiculae ob eximiam illam et singularem colorum disparitatem conciliant. Corporis reliqua moles tota pennis fuluis in rufum uergentibus obducitur, ita tamen, ut aliquid adhuc inter eas discriminis aduertat. Nam, quae in pectore et uentre conlocantur et frequentissimae sunt et pariter latisimae duorum triumue digitorum amplitudine, fuluo sunt colore et eo quidem nitidissimo haud sane alio, quam iecur ipsum, splendentes. Quae uero dorso infiguntur, rariores ne-

que ita frequentes sunt, atque infuper amplis diuisuris pennarum omnino ardearum tergo adhaerentium similitudine hiant, neque etiam ad tam insignem latitudinem accedunt aut praestantem illum hepatis colorem adaequant, quinimo puniceo potius colore, carni aemulo, obscuriore etiamnum relucet. Fila illa gemina, quae dorso adnectuntur, quodammodo nigra sunt.

*Alter*a caput habebat album fere maculis luteis aureisque perfusum, oculos pariter luteos, cilia rubicunda, rostrum inter luteum et uiride medium, duos digitos longum, in supina parte quodammodo recuruum, *linguam* rubicundam, longiusculam, acutam, picorum haud plane dissimilem, ad lancinanda animalcula perquam idoneam. In pectore aliquo pacto rubescebat. Venter, dorsum et alae candicabant, haec tamen superius ubique et in fine erant ferrugineae. Dorsum primo ad flauum quodammodo tendere uidebatur, posteaquam uero uropygium adtingit, ad rubicundum seu ferrugineum colorem uergebat. Alarum longitudine, utpote quae quinos palmos adaequant, primam speciem superabat. Caudae pennae, ubi dorso inseruntur, candicabant, caetera ferrugineae erant. Eius duae pennae reliquas duorum palmorum longitudine uincebant et reliquae etiam, quam in prima, longiores aderant. Carebat haec auis geminis illis filis, quae omnibus e dorso enasci supra dixi, quare uel itineris longitudine uel temporis uetustate decidisse ea iudicandum est, non autem foeminam ideo dicendam, ut perperam uulgus hactenus sibi persuasit. Duarum uero longissimarum illarum pennarum fortassis ad uelociorem motum usus fuerit.

Tertiam ob corporis longitudinem *bippomanucodiatam*, quoniam longiorem uiderem mihi nunquam contigit, adpellare placuit, quae uidelicet a principio rostri ad caudae et alarum extremitatem tres dodran-

tes

Handwritten text at the top of the page, possibly a title or header, which is mirrored.

Handwritten text label to the right of the first drawing.

Handwritten text label to the right of the second drawing.

Handwritten text label to the right of the third drawing.

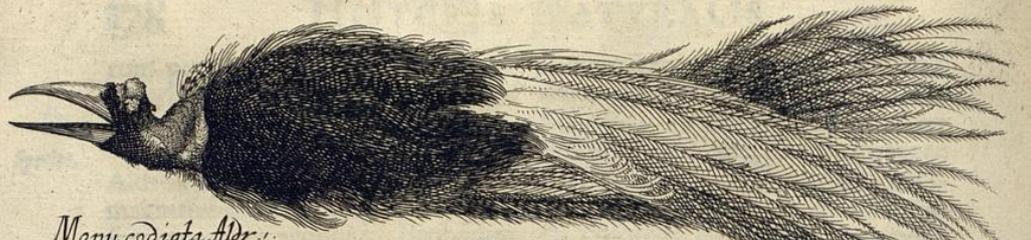

Handwritten text label to the right of the fourth drawing.

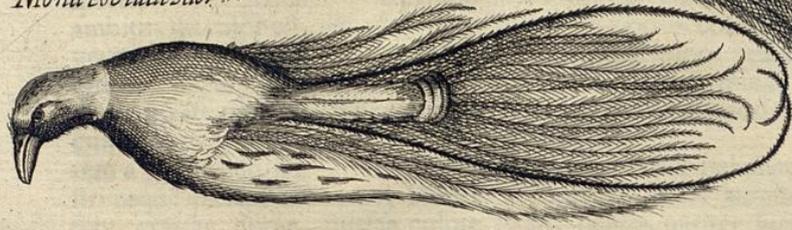

Handwritten text label to the right of the fifth drawing.

Monu codiata Aldr.

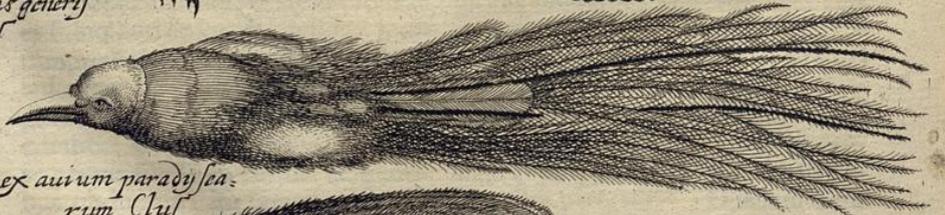
Monucodiata 2 Aldr.

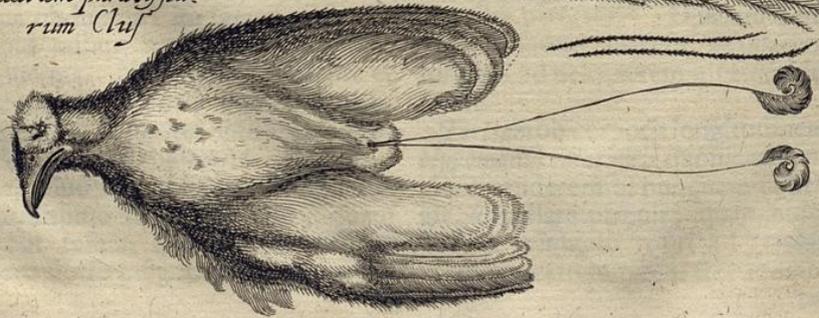
Manucodiata longa.

*Paradisea avis
Maioris generis
Clus*

*Rex auium paradysea-
rum Clus*

tes longa erat et ad duos palmos, cum alae complicatae sunt, lata. Rostrum erat satis aduncum, in supina maxima parte tres digitos longum, in inferna uero paulo breuius. Tota uero auis erat alba, praeter nempe collum et uentrem, quorum color est castaneus. Superior capitis pars ferruginea, quem colorem flauus excipit, ut hunc uiridis. Prope dorsum pennae admodum prominebant longitudine duorum uel trium digitorum. Erat praeterea unicum duntaxat aui filum idque asperiusculum et admodum flexibile, quare alterum casu quodam amissum fuisse existimare debemus.

Quarta a rostri principio ad alarum extremitatem usque commensurata duos dodrantes explebat. Rostrum pro corporis exiguitate longissimum, nigrum et quodammodo aduncum. Capitis, colli et alarum pennae nigrescebant, ubi tamen rostro adnectebantur, flavescebant. Cirrum prope ceruicem

tres propemodum digitos altum habebat, rigidum, coloris flauique ex setis potius, quam pennis, consistare uidebatur atque eo maxime a subsequenti manucodiata differebat.

Vltima magnitudine est turdelae, mirae leuitatis, alis oblongis praedita, teneris et uisui peruis et pennis (si pennae dici possunt potius, quam setae, deplumes enim sunt) duarum longis, angustis, nigris, duritie cornea, pedes nulli, perpetuo uolat nec usquam quiescit, nisi in arbore aliqua, longis illis fetis ramo implicata pendens. Nulla nauis tam celeriter pergit et tam procul a continente, quam non circumuolet.

Huc RHYNDACE Ctesiae pertinere uidetur, quae oui magnitudine, gallinacei forte, in Persis nascitur. Hesychio et Phauorino auis est quam ἡλικὸν περιστερὰ id est, columbae magnitudine. Nonnullis pluuiialis auis dicitur nec solido cibo uescitur.

CAPVT II.

De Auibus Daie, Guitguit, Maia, Xochitenacatl et laiauhquitotl etc.

Americanis nominibus utimur, quia de exoticis nos acturos recepimus. Posent et Latina imponi, quod Nierembergius fecit, sed metuimus, ne lectoris iudicium turbetur. Vnicuique ad sua genera unamquamque reuocare licebit. Auis DAIE columbam non excedit. Nidum quatuor spithamas altum, locis sabulosis cauda ac pedibus excauat. In eo oua per imbres anserinis maiora et pugnum fere lata, quinquagena pluraue citra albumen, crassae et pinguis substantiae ponit. Excluduntur haec citra incubantis parentis opem atque teporem. Exclusi pulli statim euolant. Auis est commode edulis. Oua asfa cocta que boni et pinguis sunt alimenti, frixa mali et concoctu difficilis.

GVITGVIT minima est auicula, regulo similis, uiridi colore et suauis

nutrimento. Ea est naturae rerum uis, ut haec tanta auis ac fere nulla audeat persequi coruorum examina eosque cogat ubilibet latitare et se aduersus illam in arundinetis tueri. Corripetam Nierembergius dixit.

MAIAE color fuluus est et in colli postica parte caput, (dictu admirandum et nulli alii animali concessum) uentriculus primumque nutrimenti receptaculum, si auctoribus credendum. Gregatim in Cuba uolant et oryzae, cuius maximus apud eas gentes prouentus, fata deuaftant. Cedunt mensis et grati multique nutrimenti esse dicuntur.

XOCHITENACATL columbae est par, rostro crasso acuminato et nigro. Oculis nigris, iride lutea, alis caudaque albo et nigro colore uariatis, taenia nigra a rostro ad dextrum usque pectoris procedente, alis

alis uero circa priores partes etiam luteis ac uniuersim reliquo corpore pallenti, si demas pedes et crura, quae fusca sunt et ungues ipsos, qui ex albo nonnihil pallescunt. *Viuit iuxta arbores floridas, quarum melligine uiscitat.* Educat sobolem habeturque a Tototepocensibus, apud quos est frequens, maximi.

IAIAVHQVITOTOTL cor. *Idem l. 6. c. 10.* pusculo sturnum aequat. Viridi cyaneo, fuluo et cinereo uarietur. Dum illi ab extrema cauda pennae prodeunt reliquis longiores, priori parte depiles, in extremitate cyaneis ac nigris ornatae pilis. Videtur ad pasferes Indicos referri posse.

CAPVT III.

De Auibus Tuputa, Quapachtototl, Tentzontototl, Tritono et Hoactzin.

Nieremb. Hist. Nat. Exor. l. 10. c. 14.

Insolens in TVPVTA natura. **U**ia tota uermibus farcitur. Hos pro carne habet, his singula membra imbuta, praeter hos et pellem nihil carneum. Cutem non perforant densis exornatam pennis. In carectosis et herbois locis uersatur, ad proceras arbores nauscat. Haec ab Hernando habemus, si eximiae fidei is auctor est.

QUAPACHTOTOTL octo uncias longa est ac totidem cauda. Rostrum e cyaneo nigrum, longiusculum incuruumque, oculi nigri, iris alba, pectus cinereum ac inde ad caudam usque uenter niger, cauda ex nigro fuluescens, alae uero collum atque caput fulua. Ritus humani est aemula, hinc ridibunda quibusdam. Et propterea inauspicati ominis infamia Indis erat infensa.

TENTZONTOTOTL adpellatur auicula pasfere minor, colore fusca, pilis quibusdam ad rostri radicem circumcirca propendentibus barbae instar, inde nomen usurpauit.

Nieremb. l. 10. H. N. E. c. 34.

TRITONVS pulcerrima et mirifico colorum ornatu uariiegata proditur. Patria ipsi Hispaniola. Tribus uocibus canit. Scilicet pene indiuisibilibus modulis uariat cantum ab auita uoce in alias subito dilapsa, ut uideatur una omnes

edere unoque spiritu multos formare tonos, tanquam si a tribus gutturibus fabricarentur.

HOACTZIN gallinae Indicae fere est magnitudine, rostro incuruo, pectore candido in luteum inclinante, alis caudaque maculatis per interualla pollicis, colore candido et pallenti, dorso ac suprema parte colli fuluis, sed utrisque in fuscum colorem inclinantibus, praeterea etiam et temporibus usque ad rostrum et oculos. Unguibus nigris ac fuscis cruribus. Gestat cristam e plumis e candido in pallidum colorem uergentibus, sed dorso earum nigro. *Vescitur* anguibus. *Viuit* in calidis regionibus, qualis est Yau-tepecensis magnaue ex parte arboribus iuxta flumina confitis infidet. Adparet autumnis. *Vox* ei magna et ululatum quendam repraesentans. Inauspicata ab incolis habetur. *Vsum* in medicina inuenit. Osa dolorem cuiusuis particulae humani corporis lancinatione sedant. Suffitus quoque plumarum mentem restituit his, qui e morbo aliquo ea parum constantes euasere. Pennarum cinis intra corpus sumtus morbo Gallico adfectis opera mirabili medetur.

CAPVT IV.

De Aue Emeu.

Atiem emeu seu eme Clusii potius descripsit, quam meis depingere malo. Haec, inquit iste, dum subrecto capi-

capite incedebat, quatuor pedum et aliquot unciarum altitudinem excedebat, nam collum a summo capite ad dorſi initium tredecim pene uncias erat longum, ipſum corpus binos pedes latum, femora cum cruribus uſque ad pedum inflexionem decem et ſeptem uncias longa, corporis autem ipſius longitudo a pectore ad uropygium trium pedum ferme erat. *Pennae* ſeu uerius plumae totum auis corpus cum infima parte colli dorſo et pectori proxima atque femora tegentes perpetuo erant geminae ex eodem paruo breuique tubulo prodeuntes et ſibi inuicem incumbentes, ſuperna quidem paulo craſſior, inferna uero tenuior et delicatior illaeque uariae longitudinis, ut in ſimilis auis exuuiio, quod Chriſtianus Porretus Leydenſis pharmacopoeus diligentiffimus habebat, obſeruabam. Quae enim in infima colli parte breuiores erant, quae in medio corpore et lateribus longiores, ſex uidelicet aut ſeptem unciarum, quae autem in extremo corpore circa uropygium, (nam cauda carebat) nouem uncias longae et reliquis duriores. Quamquam omnes durae aut rigidae, attamen non latae, ſed anguſtae et rarioribus lateralibus pilis ex aduerſo ſitis praeditae, nigri coloris, quae tamen circum femora ad cinereum fere tendunt, nigro permanente neruo, ut in reliquis, eam uero formam et ſitum habebant illae plumae, ut a procul adſpicientibus non plumis, ſed uillis duntaxat teſtum eius auis corium exiſtimari poſſit, quale urſinum eſt et alis carere, tamenſi alas haberet, ſed ſub plumis latera tegentibus latentes et quatuor maioribus pennis nigris praeditas, ut in exuuiio obſeruabam, tamenſi illae abruptae eſſent nec de illarum longitudine certi aliquid pronuntiare poſſim, caules tamen confracti ſatis craſſi durique et ſolidi erant atque in extimam alae partem alte penetrabant. *Alae* uero pars ſuperior corpori contigua, pennas ſiue plumas ueſtitrices, illis ſimiles, quae adhuc in pectore reti-

nebat, ad hoc enim datas huiusmodi alas cenſendum, ut currentem adiuuent, quia hanc auem non eſſe uolucrem nec a terra tolli poſſe arbitror. *Crura* in ambitu quinque unciarum craſſitudinem ſuperabant crebrisque corticibus ſeu ſquamis latis tecta erant, praefertim ſupra pedis inflexionem. *Pedes* habebat craſſos, duros, tribus craſſis digitis praeditos prona parte, uelut ſquamis, tectos, ſupina prorfus calloſos, quorum medius, qui reliquis longior, tribus articulis conſtabat, interior uno, exterior binis. Omnium *ungues* ualde magni, binas pene uncias longi, craſſi, duri et cornei. Eius *caput* exiguum pro auis magnitudine et fere glabrum, coloris ex atro caerulei cum colli ſuprema parte, in quo adparebant rari pili nigri, oculi paulo ſupra roſtri ſiſſuram magni, ardentis et truces, leonis oculis pene ſimiles, quos cingebant nigri pili, quemadmodum et meatus illos aurium paruos et detectos, quos pene oculos habebat. *Roſtri* prona pars quemadmodum arcuata erat pauloque ſupra mucronem binis foraminibus narium uſum praebentibus praedita, a cuius medio ad capitis uſque uerticem porrectum diadema adſurgebat corneae ſubſtantiae, tres fere uncias altum, coloris ex ſtauo fuſci, quod cum plumario deſtiumio cadere et, cum plumae renaſcuntur, nouum crefcere intelligebam. *Supina* roſtri pars ab eius ſciſſura ad extremum mucronem quinque uncias longa. Anterior colli pars quatuor pene uncias infra roſtrum, bina, uelut membranacea palearia ſeu barbulae, propendentia habebat duas uncias longa, coloris rubri miniati. Poſtea ſimiliter colli pars deplumis, a capite ſecundum longitudinem rubri miniati coloris erat, deinde infirma eius pars aliquot rubris plumulis, quibus nigrae intermixtae, tecta. Caeterum, tamenſi haec auis aliquas notas habere uideatur cum ſtruthiocamelo communes, uelut exiguum caput, natura pene caluum quodque ſine delectu uorat, quid-

quidquid obiicitur. *Pedes* tamen bifulcos non habet, sed tribus digitis praeditos, ut ante diximus, sine calcari otidis siue tardae pedum modo ideoque adeo firmos et robustos, ut in illustrissimi Comitis horto, quem cum ipso Comite ingressus eram, ut auem conspicerem) arborem humani femoris crassitudinem aequantem prorsus contusam uiderim et eius corticem sublatum ab huius auis, Comite id adferente, pedibus et unguibus, etenim non rostro antrorsum, sed oblique se conuertens auerfis retrorsum pedibus eos, cum quibus pugnabat, impetere solebat.

Vitius.

Licet uero, quaecumque obiiciantur, uoraret, ut aurantia mala integra et similia, ordinarius tamen eius *cibus* erat similagineus siue primarius panis, quem in magna crassaque fragmenta diuisum, obiectum uorabat, maxime enim recentibus gallinarum ouis delectari intelligebam, quae integra cum ipsa testa glutiebat, si autem parum firma esset ualetudine, illa ipsa integra per anum reiciebat, deinde rursus ea uorans retinebat et concoquebat. Mihi autem adfirmabant, hanc auem fuisse marem et ex postica parte penem cameli instar interdum exerere esse conspectum. Audio porro, illas naues, quae anno a Christi natiuitate millesimo sexcentesimo tertio ex Moluccis in Hollandiam redibant, binas simul aues quidem adtulisse, sed in itinere mortuas proiecisse, tametsi earum exuuiae siue coria ob raritatem

conseruari potuissent, illius auis aliquot oua nihilominus relata certe terna aut quaterna eodem anno Amstelredami conspiciebam a mercatoribus redemta et paulo etiam ante unum Leydae apud Porretum uideram omnium mea opinione maximum et pulcherrimum, dimensi enim per longitudinem ambitus quindecim unciarum erat, per transuersum autem duodecim aut paulo amplior, ut propter amplitudinem pro quodam uase non minus haberi posset, quam struthiocameli oua, quibus, teste Plinio, ueteres nonnunquam utebantur et adhuc nostra aetas eius rei gratia usurpat, nam non semel uideri mihi struthiocameli oua argento excepta et inclusa poculorum uicem praebere. Huius tamen auis *oui* testa non erat ualde densa nec alba, ueluti ouorum struthiocameli, sed extrema parte uirescentis ex cinericio coloris et perpetuis, saltem creberrimis quasi tuberculis saturata uiriditate praeditis ornata, illorum autem, quae Amstelredami conspiciebam, unum eiusdem pene erat cum illo magnitudinis, formae et coloris, quaedam uero magis orbiculata, aliqua minora, nonnullorum etiam color dilutior et minus elegans. Porro mihi relatum, huiusmodi aues Moluccarum insularum non esse peculiare, sed etiam in Sumatra siue Taprobana uicinoque illis insulis continente reperiri.

CAPVT V.

De Auibus Xochitototl et Auris.

XOCHITOTOTL forma aemulatur passerem nostrum, multicolor est penna, pallet, nigrescit, candet, partim quoque est fusca. *Nieremb. l. 10. c. 41*
Herrera Decade 3. l. 3. c. 9.
Historiae Noui orbis.
Vbique incola. Vermiculis et exiguis feminibus uescitur. Ex arborum ramis nidum construit pendulum. Ibi incubat ouis.

AVRA aliis gallinasfa aut gallinasfo, in maritimis locis zamuro, Peruanis fuguntus, Mexicanis tro-pillotl dicitur. Coruinum est genus et ad magnitudinem aquilae accedit, quibus uix gallinas superat. Color illi niger. Rostrium psittaci instar. Frons depilis plicatili cute obte-

Pica Brasilia
Toucan Xochi:
Tenacatl

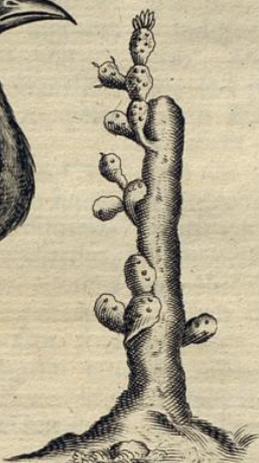

Pua Bras.
alia.

Altera Xochi
Tenacatl

Emeu Nierenb.

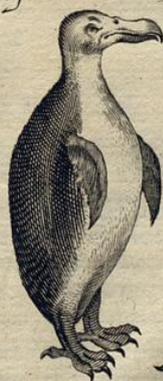
Emeu
Clus.

Anser Magella.
nicus

Gallus peregrinus
Clus.
Cygus Cucu-
latus Nieren-
berg.

Mergus arti-
cus Clus.

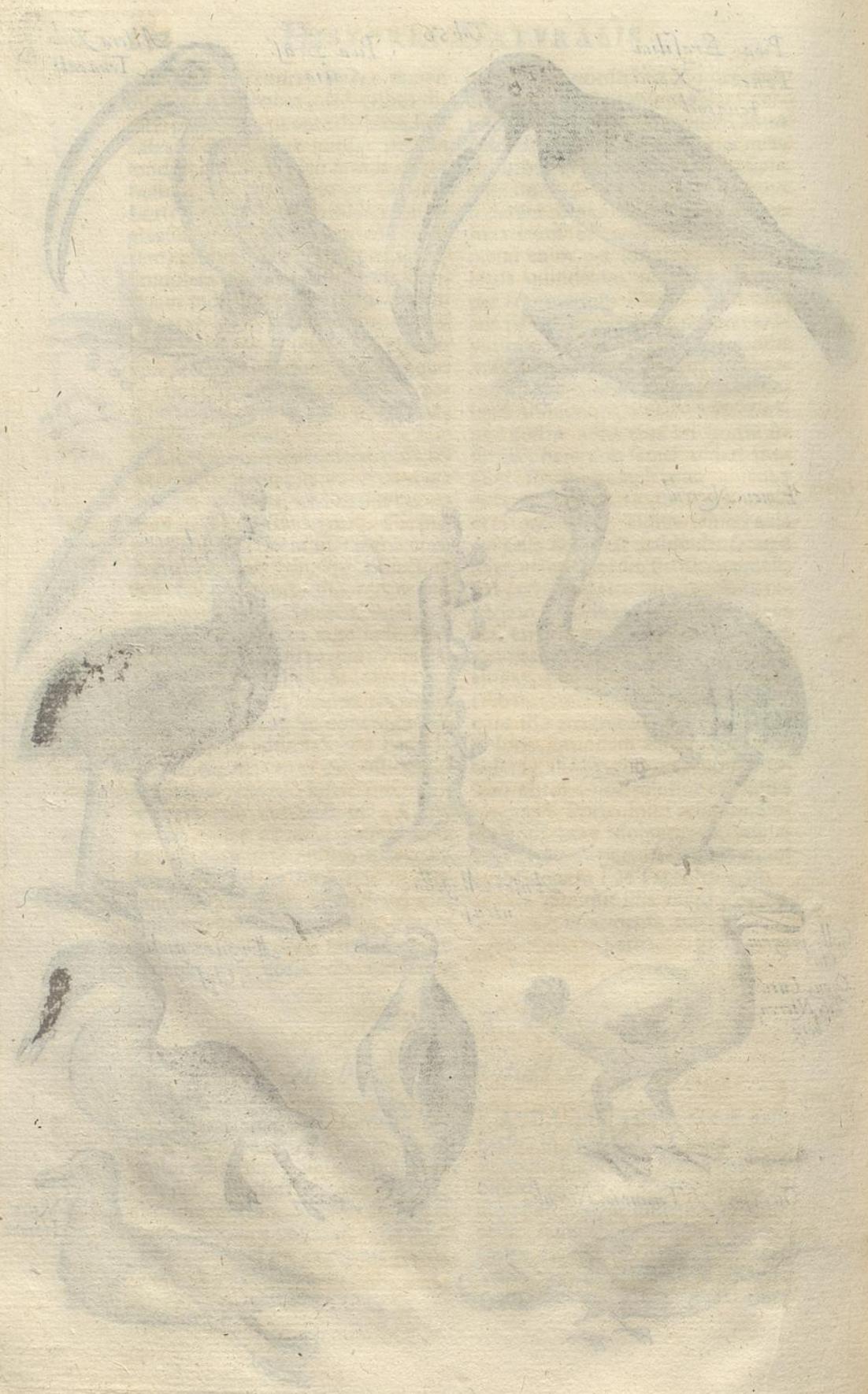

Ourisia S. Tommeio. Nierenb.

Skua
Hoieri.

VE
Pa
Vo
V
De
s.
O
N
H
10

obtegitur, circumstant pili rari et nigri similes Aethiopum. Crus habet fuscum. Aduncum unguem et atrum. Hornandes incertae originis esse credit nec sciri, ubi nidificent et educent prolem. Frequentissimas omnibus Hispaniae nouae angulis hodie scimus. *Pernoctant* in arboribus et rupibus, mane aduolant ad urbes et ab editioribus locis plateas speculantur.

Victus.

Quicquid immundum est aut exanime, deuorant nec a stercore humano abstinent, foeda ingluuie famosae.

Partus.

Pullos Acofta albos esse scribit, adolefcentes in coruinam nigredinem degenerant.

Volatus.

Gregatim uolant et sublimipetae sunt. Nec clamant nec canunt raro murmure contentae. Ingratus ab eis odor. Si quis insequatur, exonerant se, ut leuiore uolatu sint, pari festinatione euomendo, quicquid glutierunt.

Usum.

Usum inuenere in medicina. Caro si edatur, Gallicum morbum iuuat. Pennae exustae cinis uetat pilos nasci aequae, ac sterces formicarum, uulnera quoque medicatur. Stercus drachmae unius mensura potatum prodest melancholicis. Cor sole exsiccatum impense odorum est. In aliquibus prouinciis lege lata poena infligitur occidenti has aues. Reginam aurarum.

De Laet. l. 5. Indiae Occid. c. 4.

COZQVAVKTLI Indi uocant. Accedit magnitudine Gnesis aquilis, alii gallinae Aegyptiae parem faciunt. Corpus uniuersum praeter collum et eas partes, quae iuxta pe-

ctus sunt, ex nigro purpurefens fuluum est ac pullum. Alae circa exortum nigrae, caetera cinerea, de super uero mixtim fuluae nigrae et nonnihil in purpureum uergentes. Rostri extrema (quae psittaci esse iudices, tam est indistincta similitudo) alba sunt. Caetera sanguineo colore tincta. Amplum est narium foramen, oculi nigri, iris fulua, rubrae palpebrae, frons sanguineo colore perfusa ac plicatilibus rugis torua, quas tamen nonnunquam explicat, qua in re uocatos gallo-pauos aemulari uidetur et pilis quibusdam, ueluti retorridis rarisque. Aethiopum pilis haud absimilibus. Cauda est aquilae, inferne cinerea, foris uero nigra. Crura rubra unguis unci.

Nieremb. H. Exor. bel. 10. c. 56.

Indigena est Mexicanae prouinciae. Anguibus, muribus, laceratis, sed morticinis maxime et humano stercore uiuicat. Sublime uolat et nimium extensis panisque alis uix uolatum intermittens. Vi incredibili obfistit uentis, contra nititurque aduersantibus eisdem sedibus perstans immobilis. Vnde ipsi apud Mexicanos nomen.

Locus et Victus. Volatus.

Caro est inutilis, nutrimento, quantum compertum est, a nemine, nisi medicinae gratia degustato. Audio, inquit auctor noster, huius auis plumis admotis mederi Indos ulceribus carnibusque elixis durante adfectu deuoratis, quas etiam aiunt morbo Gallico praesentaneo quodam remedio mederi.

Usum.

CAPVT VI.

De Auibus Garagay et Quetzaltototl.

Nieremb. H. Ex. l. 10. c. 57.

GARAGAY quae dicitur, auis est rapax, milui magnitudine, capite ex extremitate alarum albo. Crocodilorum et testudinum ouis infensa est. Odoratur illa sub arena in ripis fluminum condita, eruit et uorat. Soliuaga est, nisi quod aurae aues eam sequantur, ut potiantur furto, auro enim scalpere terram nesciunt, ut effodiant oua.

QVETZALTOTOTL cristata est picae columbae magnitudine pauoninis magna ex parte plumis ornata, rostro incuruo et luteo et pedibus nonnihil luteis, cauda tzanatl plumis praelongis uestita atque uirentibus nitidisque pauonini coloris, iridis foliis forma similibus opertisque, alis superne nigricantibus, inferne uero et, qua parte pauo-

Descriptio.

pauoninas adtingunt, quae in medio sunt, inclinantibus in uirorem, quasi cauente natura meliorum pulcritudini. Crista constat plumis splendidibus pulcherrimis, pectus collumque inferne rubris et micantibus ac pauoninis superne, qualibus etiam tegitur dorsum nec non eae partes, quae subter alas sunt interque crura, sed dilutis exilibus et mollibus. Plumae alarum prae-longae sunt uirore tinctae diluto et in acumen desinentes. Pennae tegentes humeros uirescunt, sed subter sunt nigrae, quae uero alas interstant, nonnihil incuruae ac unguium colore.

Locus.

*Hernandes in Pa-
ralipom.
Vetus.*

Viunt in prouincia Tecolotlan ultra Quauhtemalan uersus Honduras. Loca aprica amant nec comperitum, cicurari uel ali in domibus uoluisse.

Vescuntur uermiculis pineisque quibusdam syluestribus, ex his,

quas Mexicani matzatli uocare consueuerunt. Arbores excauare et in earum cauitatibus sobolem educare dicuntur. *Sonitum* proferunt psittacis non admodum dissimilem, uerum sibila edunt alacria, ter de die, mane, meridie et sub occasum solis cecinisse obseruatum est.

Agminatim *uolant* et uisco haerentes, ne plumis detrimento sint, non contorquentur, quasi naturae duae diuitiarum suarum cognitionem habent.

Et sane maximi plumae apud indigenas habentur et aurum pretio superant. Longiores ad cristas et caetera corporis ornamenta, caeterae ad textilia opera usurpantur. Plumis captas exuere, nudas dimittere dominis, quibus loco praediorum sunt et ad haeredes transeunt, licet, ne quisquam occidat, cauetur.

Vere reginam plumarum dixeris.

C A P V T VII.

De Auibus Tzinitzian, Totoquestal, Aue Montana et Longa.

*Nieremberg. H.
Exot. l. 10.
c. 65.*

TZINITZIAN parua est auis, columbae pene par. Rostrum habet breue incuruum et pallidum. Columbinum caput et collum, sed, quae plumis uirentibus ac nitidis uestiuntur, pectus et uentrem rubeae, praeter partem caudae proximam, quae cyaneo candentique colore promiscue tingitur. Caudam superne uirentem, inferne nigram. Alas partim albas, partim sub nigro atras. Crura ac pedes cinereos. *Viuit* in calidis iuxta Oceanum australem, uescitur fructibus. *Alitur* in caueis. Ex plumis mirae subtilitatis imagines intexunt indigenae.

*De Laet.
Ind. Oc-
cid. l. 7.
c. 4.*

TOTOQUESTAL columbina magnitudine minor est, uiridis omnino. Caudae pennae longissimae sunt magno pretio habitae et receptae in commerciis. Depilata dimittebatur. Capitis reus erat, qui occidebat.

Auis MONTANA Indis tepetototl et tecnecholi, Hispanis pha-

fianus, anseris est magnitudine, colore nigro splendenti, plumis tamen nonnullis inferne candentibus, circa caudam in postremis alis, cruribus pedibusque cinereis. Rostro incuruo partim cinereo, partim luteo ac circum radicem, uelut tumenti, plicatili crista, oculis nigris, sed iride pallenti.

Alitur frumentaceis frugibus aliisque similibus. Mite animal. Nam adprehenso domesticorum pallio cibum exigit et clausam ianuam, ubi aliquo intrare opus sit, pulsat. Horum si liberum sequitur, reducem cum applausu excipit.

Edulis est ac pinguis caro nec dissimilis illi cohortalium Indicarum.

Auem LONGAM Indi hoitlallotl dicunt. A rostri acumine ad caudae usque exortum, quae spithamam quoque longa est, dodrantem prolixa conspicitur. Rostrum desuper nigrum, subter uero cinereum, quadrantem longum ac mediocriter

ter crasum. Cauda uirens, sed pauonino splendore. Plumae totius corporis ex albo fuluescunt fuluescuntque prope caudam e nigro, sed, quae corporis uestiunt superiora, nigrae sunt maculis candicantibus conspersae. Calidis regionibus uiuit. Humipeta est ac modici uolatus, sed adeo pernici cursu, ut equorum uelocissimorum agilitatem longe excedat.

CAPVT VIII.

*De Cygno Cucullato Clusii seu Dodone Lusitanorum.*Clusius
Exor.

Cygnum cucullatum seu gallum gallinaceum peregrinum Clusii (Hollandi Walghvogel seu nauseam mouentem auem uocant) Mauritii insulae, quam Lusitani Ilha de Cirne dixerunt, debemus. Magnitudine cygnum superat aut aequat. Caput habet magnum membrana cucullum referente tectum. Rostrum crasum, oblongum, parte capiti proxima subflauum, extremo mucrone nigrum. Prona pars adunca est et curua, in supina, quae subcaerulea, macula mediam partem interflauam et nigram occupat. Raris et breuib. pennis tegitur. Alarum loco quaternas et quinas duntaxat longiusculas nigras pennas habet, posteriore corporis parte, quae praepinguis et ualde crassa, pro cauda quaternae aut quinae crispae conuolutaeque pennulae cineracei coloris conspiciuntur. Crurum, quae crassa potius, quam longa, superna pars genutenus nigris pennulis tegitur, inferior cum pedibus subflauus est coloris. Pedes in quatuor digitos diuiduntur. Terni longiores antrorsum spectant, quartus breuior retrorsum conuersus est. Omnes instruuntur unguibus. De crure eius genutenus rescisso ita Clusius: erat, inquit, non ualde longum, sed a genuusque ad pedis inflexionem paulo plus, quam quatuor uncias superabat, eius uero crassitudo magna, ut cuius ambitus fere quatuor uncias aequabat crebrisque corticibus seu squamis tectum erat, prona quidem parte latioribus et flauescens, supina uero minoribus et fuscis. Pedis etiam digitorum prona pars singularibus iisque latis squamis praedita, supina autem tota callosa. Digiti satis breues pro tam crasso crure. Nam maximi siue medii ad unguem usque longitudo uncias binas non admodum superabat, aliorum duorum illi proximorum uix binas uncias aequabat, posterioris fescunciam, omnium uero unguis crassus, duri, nigri, minus uncia longi, sed posterioris digiti longior reliquis et unciam superans. In unius uentriculo lapilli inuenti sunt, unus planus et orbicularis uncialis magnitudinis, alter inaequalis et angulosus, in maris litore lectos et deuoratos uerisimile est. *Herbertus cum Lusitanis dodonem uocat et unam capitis medietatem ferruginei coloris plumis regi, alteram nudam esse addit.*

CAPVT IX.

De Auibus Ceoan, Cenotzqui et Pauxi.

Ceoan seu auis niuea turdo uisciuoro paulo maior est. Circa pectus, uentrem atque alatum exortum fuluescit, permixtis ad caudam cinereis plumis. Alarum extrema caudaque ipsa cinerea sunt, superne uero uniuersum corpus e fusco nigrescit. Rostrum, quod paruum est atque exile cruraque fuluescunt. Mentum candet, inferis tamen aliquot nigris pennis. Sermonem humanum aemulatur, ueluti irridens transeuntes, quos tamen ubi licet insequitur.

Aui CENOTZQVI seu euocatrici niuium dictae color illustris uarie

A a

uariatione. Pectore fuluus, crure pallidus, ungue niger, uentre notis candidis et atris permixtus, sub finem albis notis conspersus, cauda subtus niger et candidus, super fuluo nigrore maculatus. Caput nigrum est fascia cinctum cinerea. Rostrum paruum cinereum superne atque inferne, sed superne iuxta exortum linea ambitur lutea. Quouis coelo gaudet, montana colit et roris tempore sobolem educat. Antequam ningat, clamat, postea fillet. Ita conuoluit huc et illuc caput, contorto in varias partes collo, ut eodem situ immota perstans cuncta circumspiciat.

Nieremb. l.c. cap. 75. PAVXI gallinaceum aequat aut superat. Nigra est maculis nonnullis albis et nigris perspersa, collo non-

nihil prouecto, capite amplo, quod aliis cristatum, aliis pro plumea cristata lapis aut globus infurgit, (lapidem uocant, licet non nimis durus) ouo similis aut maior, ferrugineo colore, Hernandus tumorem quondam radici rostri adfigi, qua parte est tenuior, pici firma, lapidis duritia et caeruleo colore scribit. Alitur frumentaceis seminibus et libenter mansuescit.

Huc pertinet alia auis ciconiae magnitudine, colore cinereo. Cristam gestat uncias octo longam, e multis subiectis aggeratam plumis eiusdem coloris et in amplitudinem orbicularem, praecipue circa summum dilatatis atque excrecentibus.

Visam in horto Hispaniarum regis descripsit Hernandus.

CAPVT X.

De Auibus Picicitli, Polyglotta et Chicuatli.

Picicitli auis est parua. Cinerea tota, nisi capite et collo, quorum utrumque nigrum, solum oculos nigros candens ambit macula. Est ignobilitate quadam originis nobilis. Nesciunt adhuc Terzcoquenses, ubi foetificet. Muta est. Educatur domi, breui perit. Palato et stomacho est acceptabilis.

POLYGLOTTA, quam Indi concontlatolli seu quadringentas linguas uocant, sturnum non superat. Subtus albescit, superiore parte fusca, pullis et candentibus intermixtis pennis, maxime ad caudam et caput, quod imagine quadam coronae argenteae redimitur. In caueis ad blanditias auditus ad ostentum naturae seruatur. Vincit omnes aues suauitate et arbitrio gutturis, nullius non imitatur, nullius non superat. Calidas regiones amat, temperatas tolerat. Contenta est quouis cibo.

Similis ei est tzanpan, Aliqui suspicantur foeminam esse eiusdem speciei, paribus magnitudine, cantu, forma, nisi quod plumae inferne albae sint, cinereae et nigrae, superne pullae, nigrae, albae.

CHICVATLI nostratem rusticulam exaequat. Rostro est longo, tenui et pullo ac taeniis iuxta utrumque oculum luteis et incuruis. Inferiora corporis pallida sunt, nigris quibusdam plumis circa collum interfertis. Iris lutea ac nigri oculi. Caetera ex fuluo, fusco et cinereo permixta. In montibus uersatur. Calidis frigidisque regionibus capitur. Pane et uermiculis alitur. Humipeta est et in uimineum alterius materiae coniecta carcerem haud uulgariter garrat. Pingue et non omnino aspernandum praebet alimentum.

CAPVT XI.

De Auicula Tomineio.

Gomara Hist. general. In- **M**ira sunt, quae de auicula, quam Hispani tomineio, Indi hoitzi tziltototl, ut Hernandes scribit,

huitzitzil, ut Ximenes, uicicilin, ut Gomara, quenti, ut de Laet, Brasilienses guonambuah, ut Lerijs et

Hist. gener. 14. c. Ang. Cera. stor. ruan. c. 5. riu. stor. filiae. net. Fran. An. 48. Iosep. col. Nat. Mor. l. 4. c.

Loc.

Orig.

Vol.

Hist. general. l. 14. c. 4. Augustin. Cerat. Hist. Peruanae l. 1. c. 5. Leuius in Hist. Brasiliae. Theophrast. singul. Franc. Ant. c. 48. Ioseph. A. cost. Hist. Natur. et Mor. Ind. l. 4. c. 37.

et Theuetus testantur, Ouiedus pasferem mosquitum uocant, produntur. Tam parua est, ut quidam ei magnitudinem crabronis, alii cicadae, nonnulli extremi pollicis articuli et, euulsis pennis, uix dimidia eius partis, alii scarabei Lucani assignent. Ouiedus in monetaria trutina, qua aurum appendi solet, cum nidulo suo positam bina tantum pondera. A costa unum duntaxat dicit, Hispanis tominos dicta, id est XXIV. grana, unde tomineii nomen, pependisse uidit. *Capitis* et colli plumae miram elegantissimorum colorum, quocumque obuertas, uarietatem repraesentant. *Pennis* igneum quendam auro splendidiorem inprimis. Reliquum corpus subcinericium est. Ouiedus nigerimum colorem tribuit. *Rostrum* habet oblongum illudque acus, qua nestes farciuntur, exilitate. *Linguam* rostro duplo longiorem. *Pedum* et *unguium* exilitate cum illarum auicularum pictura, quae ornatus gratia in librorum marginibus interdum adiaci solet, comparari potest.

Locus.

Inuenitur in Peruanis montibus et Brasilia. Melle, rore et florum succo *alitur*. Rosae tamen non insistit, at in praealto milio, quod auati ab incolis dicitur, et aliis similis magnitudinis plantis insidet.

Origo.

Duplex earum proditur *origo*. Nam aliae quidem ex ouis excluduntur, uti reliquae uolucres. (Construunt autem e xyli flocco nidos) aliae, quod haud dubio fabulosum, ex muscis transformari uulgo creduntur. Sunt, qui dicunt, uisam esse partim muscam, partim auem, primum eius colorem nigrum, mox cineraceum, deinde roseum, tandem rubentem. Nullus Hispanorum cantus mentionem facit. Soli Leuius et Theretus Galli ualde canoram esse et in cantu adeo assiduum, ut nemo, qui non audiret et conspiceret, ex tantillo corpusculo tam suauem et sublimem cantum prodire posse sibi persuaderet.

Volat celerrime editque inter uolandum quendam instar apiculae strepitum, ut apis magis, quam auis

uideatur. Non diutius, quod maxime uerum, *uiuunt*, quam flores herbarum durant superstitites, postquam marcuere, ad pinus aliasue arbores quadam naturae prouidentia sese confert eique se rostro adfixo seruat adpensas, donec sex plus minus, quam transactis mensibus ac deciditibus iam pluuiis, uernantibus agris, denuo reuirefcant similes uices pluries subitura. Gomara exspirare mense Octobri pedibus ex aliquo ramo adpensas aprico loco, renasci autem Aprili scribit. Hinc *renati* nomen. Seruata est saepius auis adfixa stipiti intra cubiculum et, cum sex menses exanimis iacuisset, quo tempore natura sibi comparatum est, reuixit ac dimissa in agros uolitarit.

Quam Clusius describit et urusiam ac tomineium uocat, an eadem cum iam descripta sit, ignoro. Erat, inquit, haec auicula, ut ex pictura obseruabam, a rostri mucrone ad pennarum caudae extremitatem tres uncias longa. Caput uero cum integro rostro uncialis cum semise erant longitudinis, alae ad extremam fere caudam porrectae parem habebant longitudinem, dorsum uix unciam latum erat, eius et alarum color ex cineraceo fuscus, uentris cineraceus. Pennae, quae in cauda obscure rubescentes, earum extrema pars nigra. Capitis, colli, gutturis plumae elegantissimi coloris ex auro rubro et flauo mixti, quae soli expositae admirabilem uarietatem, prout obuertebatur caput, ostendebant, rostellum nigrum tenuissimum et maxime acutum, pedes ualde exiles, nigri, quatuor digitis, ut reliquarum auicularum, praediti, quorum tres in anteriorem partem porrecti, quartus in posteriorem etc. Videtur tamen esse ex istis. Diuersae enim speciei sunt istae paruulae auiculae et promiscua nomina communicantur inuicem. *Vrusia* solis radium significat.

Aiunt, puluerem eius intra corpus sumtum epilepsiae mederi. Pennae praesertim, quae in collo et pectore nascuntur, aureis staminibus a phrygionibus intexuntur

A a 2

CA-

cap. lvs

Volatus.

211B

*De Avibus Cuntur et Aliis Quibusdam Insulae
Maragnanae.*

*Iohan. de
Laet. In-
diae Occid.
l. 10. c. 1.*

Cuntur auis est mole uasta. Vi-
sae, quae expansis alis XV.
aut XVI. pedes occuparent. Pedes
habet gallinis similes, caret aduncis
unguibus. Rostro tam ualido instrui-
tur, ut eo uaccinum tergus perfo-
ret. Plumis albis nigrisque mixtis
ornatur. Cristam parilem instar no-
uaculae et non seruatam instar gal-
linacei. Inter carniuoras censerii
debent. Duae illarum uaccam oc-
cidere et comedere ualent nec ab
hominibus abstinent. Non modo
ouem dilaniant, sed et iuuenam.
Pauciores sunt. Plures si reperi-
rentur, pecus uniuersum in Peru-
uia destruerent. In insula Maragna-
na quatuor inprimis obcurrunt.

*De Laet.
Ind. Occid.
l. 16. c. 13.*

Prima, quam *ouyra ouasou* (ob-
serua, barbaros Toupinambautios
uniuersas aues uno et communi no-
mine adpellare ouira sine ouyra)
uocant. Aquila est pene duplo
maior. Plumis uestitos elegantis-
simis, rostro ualido, unguibus in-
primis acutis. Visa penna ex alis
huius auis extracta, quae ulnam no-
stratam longe superabat, elegantis-
simo colore et rotundis maculis di-
stincta instar gallinarum, quae ex
Africa aduehantur. Tanti est robo-
ris, ut ouem integram abripiat atque
dilaniet, homines facile prostrnat
et nec a ceruis abstineat.

*Lerius in
Hifor.
Brasil.*

Alera est *moyton* seu *mouton* pa-
uonis nostratis magnitudine aut
paulo maior, praealta crista specta-
bilis et per uniuersum fere corpus ni-
gris albisque plumis eleganter uarie-
gata. Carnes illarum cibo sunt op-

portunae et multae eius uisuntur spe-
cies.

Huic *toucan* accedat, palumbi
magnitudine, rostro oblongo at-
que lato, ingluuie sub pectore tres
quatuorue digitos transversos lata,
crocei coloris elegantissimi et minia-
tis plumis circa oras distincta, pe-
ctore candido, dorso exquisite ru-
bente, alis atque cauda nigris, pul-
cra aspectu et carne palato admo-
dum grata. Huius et alia species
adpellatur a barbaris ouaycho, cui
rostrum est paulo diuersum et e ru-
bro flauescens.

Quartum locum aui *ouru* dictae
damus, perdicis quidem magnitudi-
de, sed galli gallinacei in modum
cristata, plumis rubris, nigris atque
candidis insigni uarietate. Sunt ibi-
dem et plures eiuscemodi rapaces
aues aquilis aut maiores aut paulo
minores, singularis adhaec formae
et plumis uariorum colorum elegan-
ter distinctae.

Sunt et quaedam perdicum for-
ma, sed maiores paulo caeruleis plu-
mis ornatae et caerulea oua ponen-
tes. Tata *ouyra ouasou* et tata
ouyra miri itemque *arou mara*
singula sunt columbarum nostrarum
magnitudine, sed singulari pluma-
rum uarietate et elegantia.

Iandou struthiocamelorum est
species. Proceritate staturam hu-
manam superans. *Salian* denique
Turcici galli magnitudine, rostro et
cruribus ciconiae, licet uolare ne-
sciat, tamen tam pertinaciter
currit, ut uenaticos canes
effugiat.

CAPVT XIII.

De Quibusdam Brasiliae Avibus.

*de Laet.
Indiae Oc-*

Inter caeteras Brasiliae aues, qua-
rum alibi mentio facta et ad-
huc fiet, censentur *guranhae-
engera*, *tangara*, *quereiua*, *tuca-*

na, *quirapanga*, *macucagua* et *cid. l. 15.*
mutu.

GVRANHAE-ENGERA ma-
gnitudine est fringillae, tergo et
alis

alis caeruleis, pectore et ventre flavo, diademate supra caput flavo. Caeterarum fere omnium cantum imitatur et mille modis uocem flecit et mutat. Varias eius reperiuntur species, quae omnes auariis inclusae summopere delectant.

TANGARA pasferis est magnitudine, colore nigro, capite subflavo, non canit. Epilepsiae quia obnoxia creditur, ideo illius carnibus abstinent barbari. Narrant iidem, auiculas hasce inter se choreas ducere et, una mortuae instar humi procumbente, inconditum murmur et strepitum edere. Hac confurgente et eundem strepitum edente, omnes una auolare.

QVEREIVAE totum pectus pulcherrimo colore rubro tectum est, alae nigro, reliquum corpus cyaneo. Propter exquisitam plumarum elegantiam maximi fit a barbaris.

TVCANA, quam Larius et Theuetus uocant toucan, picas magnitudine, flavo pectore, reliquo corpore nigro. Rostro ingenti et minimum palmum longo, extus flavo, intus laete rubente. Cicuratur ita, ut sub tecto pullos suos excludat.

QVIRAPANGA est tota alba et, cum modica sit magnitudinis, stentoream habet uocem et, quae instar tintinnabuli ad dimidiam pene leucam exaudiatur.

MACVCAGVA phasianae aui non abfimilis, gallinas Europaeas magnitudine superat et triplici cute

munita est. Oua quotannis bis tredecim aut quindecim ponit. Graditur quidem humi, sed petit ad conspectum hominum arbores. Largam delicatamque carnem habet. Multae illius species reperiuntur, quae capiuntur facile.

MVTV gallinae est species admodum domestica. Cristam instar galli nigris atque albis punctulis interstinctam gerit. Oua illius sunt grandia, alba et ita dura, ut inter se conlisa instar ferri tinniant. Quare barbari maracas suas ex illis conficiunt. Ossa illarum canibus sunt lethalia, hominibus nihil nocent. An eadem sit cum moutone, de qua superiore capite actum est, ex comparatione liquebit.

Huc pertinet *quaedam ex rapacibus* magnae molis et tam clamosa, ut ad dimidiam leucam audiatur, tota nigra, pulcris oculis, rostro galli gallinacei, cui cornu impostum palmi pene longitudine, quod iis, qui linguae uitio laborant, ad collum adpensum occulta quadam naturae uimederi experientia comprobatum uolunt. Coronidis loco hisce bambiayae in Cuba insula frequentes accedunt. Paulum supra solum feruntur magis, quam uolant, ita ut incolae ferarum instar illas uentur. Carnes coctae ius croceo colore inficiunt, saporis alioquin pergrati et phasianarum auium aemuli.

de Laet. Indiac. h. r. c. 9.

TITVLVS II.

De Auibus Exoticis Aquaticis

CAPVT I.

De Pasfere Stulto et Ansere Magellanico.

Nieremb. Hist. E. 10. 1. 4.

Pasfer stultus nomen ex eo accipit, quod manus adprehensitium nec fugiat nec timeat, admiratur solum aut stupet. Praeter frontis partem rostro adiacentem, quae cinerea est, palmipes, rostro tres uncias longo, tenui, obrotundo rectoque, sed prope extrema nonnihil incuruo, pedibus quoque, qui

caeterorum palmipedum sunt et cruribus nigris, pupilla etiam nigra et membrana oculos tegente in ambitu cinerea.

Vescitur pisciculis. Voce imitatur graculum. Magnitudine picam, forma larum. Nobilis est auium insulae Mauritii mansuetudo. Adpellentibus nautis perinde insident,

HVA. II

A a 3

ac

ac arboribus. Eadem securitas uenatus est. Accedunt ac subeunt manus.

ANSER MAGELLANICVS a loco ita dicitur. Bataui forte a pinguedine pinguinem uocant. Describam eum uerbis Clusii. Marina est haec auis, inquit, et ex anserum genere, tamen rostro dissimilis. In mari uisitat, pinguis oppido est, praegrandis anseris magnitudine, nam adultiore in eo genere tredecim, quatuordecim etiam, sedecim interdum, iuniores uero octo, decem et duodecim libras pendere obseruantur. Prona parte nigris pennis tectae erant. Supina et in uentre albis. *Collum*, quod crasum et breue habebant nonnullae, albis pennis tanquam torque cinctum. Earum *cutis* crassa et densa instar suillae. *Alarum* erant expertes, sed earum loco binas paruas coriaceas pinnas habebant et latera tanquam parua brachia propendentes pronae parte breuibus, angustis et rigidis pennis confertim tectas, supina autem minoribus et rigidioribus iisque albis, quibus nonnullis locis intermixtae nigrae, minime quidem

aptas ad uolandum, sed quarum adminiculo uelociter natarent. Maxima enim ex parte in aqua uersari intelligebam et terram duntaxat petere foetificationis uel pullationis tempore et plerunque quaternas aut quinque in una scrobe latere. *Rostrium* coruino maius habent, non adeo tamen elatum et ualde breuem caudam, pedes nigros, planos anserinorum pedum forma, non adeo tamen latos. *Erectae* et sublimi capite incedunt, demissis in latera pinnis tanquam brachiis, sic ut procul intuentibus homunculi aut pygmaei adpareant. Piscibus duntaxat uesci, referebant Diariae, non ingrati tamen saporis esse illarum carnem nec piscem sapere, scrobes uero ualde profundas in litore fodere cuniculorum instar, totum solum adeo cauum interdum efficientes, ut per illud gradientes nautae, saepiuscule genutenus in eas scrobes inciderent. Hi sunt fortasse anseres, quos Gomara ait sine pluma esse, nunquam e pelago prodire plumaeque loco uillo longo protegi.

CAPVT II.

De Auibus Iochualcuachili, Xochitenacatl et Tlanquechul.

Nieremb.
Hist. Exor
l. 10. c. 16.

Auis, quam Chillenses *iochualcuachili* seu caput nocturnum appellant, admirandi est opificii. Adfurgit illi a rostri exortu corona quaedam aut orbis in tres diuisus cuspides, superiori parte mediocriter crassus et e luteo rubescens, ab anteriori alarum bini aculei contorti exeruntur. His armis auicula imbellis aduersus fortiores defenditur. Nullius uitam natura contempnit. Auis est litoris Oceani septentrionalis alumna salforumue lacuum, e quibus uictum sumit. Inuenta apud flumen Tuspe, uix aequat sturni nostratis magnitudinem, sed collo constat tenui et longo, capite paruo et in longum producto, prolixo rostro luteoque prolixisque cruribus

et pedum digitis atque unguibus, ungues autem lutei sunt, digiti et crura cinerea cum inferiorum femorum parte, nam superior fulua est cum anteriori alarum parte, quarum posterior cyanea est. Reliquum corpus nigrum, quibusdam tamen fuluis circa uentrem permixtis pennis.

XOCHITENACATL est columbae magnitudine, rostro prae corporis mole maximo, superiori parte luteo, inferiori uero subnigro et in purpureum colorem uergente, oculis nigris, sed iride rubelescente ex luteo ac reliquo corpore caeruleo cinereoque. Viuit circa litora Oceani australis piscibus, quos rapit, uesci solet.

TLAVH.

TLAVHQVECHVL dicitur auis peregrinae gulae, uiuis duntaxat piscibus uescitur, mortuos non attingit, raptu gaudet, specie similis est plateae aut pellicano, sed coccineo pulcherrimoque uniuersi fere corporis colore aut ex albo rubescenti, lato atque obrotundo circa

finem rostro cinereoque, pupilla nigra, iride rubra rugosa, fronte galli pauonis auraeue, depili pene capite candentique cum uniuerso fere collo et parte pectoris et fascia nigra latiuscula caput a collo distinguente. Circa litora maris aut fluminum uiuit.

CAPVT III.

De Auibus Acolin, Quachiltone et Acacalotl.

Nieremb.
H. Exot.
l. 10. c. 22.
28. 24.

Acolin coturnicis est magnitudine, fusca, prolixo rostro et curuo in inferiora, pedibus longis, iuxta aquarum summitatem cursitat celerrime, nunquam fere uolat. Versatur in lacu Mexicano. Uescitur pisciculis et ipsa esca uulgo. Bene coturnicem aquaticam dixeris.

QVACHILTONEM seu *auem filiquastrini capitis* aliqui iacacintli uocant. Color illi purpureus, ex nigro interfertis pennis. *Rostrum* initio pallet. Adolescentibus rubet caluities iuxta rostri exortum. Fulicam imitatur. Lutea crura in uireorem adfurgunt in quatuor desinentia digitos pallidos citra ullam membranam. Oculi nigri, iris fulua.

Lacustris auis est. Piscibus uescitur ipsaque non ingrata palato. In tempesta nocte et sub primo mane gallinaceorum ritu canit.

ACACALOTL mas seu coruus aquaticus a cauda extrema ad rostri usque acumen quatuor fere spithamas longa et mediocris amplitudinis, crura sesqui spithamea, *rostrum* arcus instar incuruum, duos palmos longum ac mediocre tenue, pedes in quaternos finduntur digitos nigerrimis munitos unguibus, crura

minus nigrescunt digitis, rostrum cyaneum est ac caput exiguum. Plumae infernae fuscae inferis rubris, superiores uero promiscue purpureae, subnigrae, uirides atque splendentes. *Ceruix* est septem digitos longa. Caput collumque pennis fuscis, albis et uiridibus teguntur ac paulisper fuluescentibus. *Oculi* sunt nigri, iris uero sanguineo tegitur colore. Caeterum ab externis oculorum angulis usque ad rostrum unciarum unius interuallo deplumis et glabra est pellis rubescensque in albo. Alae uiridi splendentique subtus pellucet colore et, qui pro uariis solis repercusibus euariet atque mutetur, supernae uero prope exortum pasfeae sunt, deinde uero uiridi atque pauonino spectabiles colores. *Indigena* Mexicanae plagae auis est, uersatur circa lacus ac piscibus uiscitat. Masculus fortassis est eius auis, quam recentiores uocant arcuatam aut illi saltem congener. *Educat* filios ueris tempore iuxta lacustria loca.

Bonum praestat alimentum nec ualde iniucundum, crassum tamen, atque (ut lacustres aues decet) piscosi odoris.

CAPVT IV.

De Auibus Xomotl, Acototloquichitl et Acacaboactli.

Nieremb.
l. 10. c. 41.
15. 36.

Xomotl palmipes est, dorso et alis desuper nigris, pectore fusco. Cristatam iracundia facit. Pennas intexebant Indi suis uestibus.

ACOTOTLOQVICHITL seu *passer aquaticus mas* passerem similitudine et forma simulat. *Rostrum* tamen nigrum, crura et pedes

des fului, inferiora corporis plerumque candida. Caetera fulua candore aliquo et nigrore uariegata. *Reperitur* in Mexicanis plagis. luncetis et carectis infidet ibique *nidificat*. Non minus occinit, quam sol pergit. Ab eius exortu ad occasum contumaci garrit fonitu mures imitante.

ACACAHOACTLI seu *auis aquatica raucum sonans*. Halcyonum species illa est, inquit Nierembergii, quam nostri marinetum piscatorem uocare solent circa aquarum fluenta uictus gratia a congenita quadam uersantem natura. Anate fera paulo minor est colloque et rostro spithameo, hoc tres digitos latos prominet, medio, cum fortitur crasitudinem, in aciem definit ac morsui est per opportunum. Superne uero nigrum est, inferne album et pallescens circa latera. *Oculi nigri* sunt, iris rubra prope pupillam, deinde pallida ac demum candens. Ab oculis ad rostri usque exortum fascia procedit uiridi pallescens. *Crura* pedesque in digitos fissi uirescunt extrinsecus, intrinsecus uero inclinant ad pallorem, color totius corporis magna ex parte albus est, fuluis pennis infertis, uerum su-

perna magis fusca sunt, inferna uero candida. *Alae* infernae cinereae ac desuper circa extrema nigrae, mox e fuluo rubescentes, deinde pallescens ex fuluo ac demum fuluescentes circa dorsum. Piscibus *uictitat*, mitescit minimo negotio nec est cantu insuauis, indulgenter tamen ac blande uermiculis et aliis animalibus exiguis, quae in paludibus gignuntur, est alenda. Carne etiam uescitur et aliis non paucis, ubi fieri aliter non possit. Crassi est nutrimenti neque dissimile ei, quod anates ferae praesentare solent. *Indigena* est Mexicanae plagae et uere educat inter iunceta sobolem. Mirum est, cum sit ceruix pro ratione reliqui coloris longissima, in quam breuitatem illam, cum libet, contrahat, quod frequentius facere solet. *Cauda* pusilla est nigraque et nihil prae se ferens splendoris, quae in maiorem procedit amplitudinem. Patrio nomine adpellant *tolcomotli*. Similis omnino esset haec auis compari, nisi rostrum desuper nigricaret, subtus rubesceret, uelut pedes et crura, nec per uniuersum corpus fuluum nigrumque promiscue cerneretur.

CAPVT V.

De *Auibus Iacacintli, Xlepapantotli et Hoactli.*

Nieremberg. H. Exot. l. 10. c. 43. 44. 45.

Iacacintli seu *rostrum spicae mayzii* tres pene spithamas est longa, uirentibus cruribus, capite uentreque cyaneis, sed in purpureum uergentibus, alis promiscue fuluis nigrisque, luscis oculis ac rostro, sed in coccineum prope exortum uergente, quod tres pene digitos latus longum est, anteriori parte capitis depili et calua. Piscibus iuxta lacus et flumina uiuit. Edulis est eius caro, sed nec bono nec grato alimento.

XLEPAPANTOTLI anatis fere species est, importuna Mexicanae paludi, *rostrum* tamen in acutum finit, nullus illi negatus co-

lor. Pulcritudinem uarietas dedit, pulcritudo nomen.

Nec contemnendi spectaculi est **HOACTLI** siue **TOBACTLI**, id est, *auis sicca*, lacus Mexicani alumina, ternas spithamas a rostri ipsius acumine ad caudam postremam longa ac gallinae nostrae magnitudine. *Crura* proluxa, pedem, *rostrum* cum uncia trientem, crasitudine uero pollicem aequans. Superne id nigrum est, lateribus autem pallens ac inferne nigrum et subfuscum. *Oculi* sunt magni, iris lutea et palpebrae rubeae, uertex plumis nigris tegitur itemque crista insigni, similiter nigra, *collum*, *uenter* corpusque

pusque uniuersum candet, sed *cauda* cinerea est, uelut et desuper alae, nam infernae sunt albidiores, superiores alarum partes uirore quodam splendent. *Dorsum*, etsi candidis tegatur plumis, pennis tamen nigris in uirentem splendorem inclinantibus uestiri solet. *Pedes*, qui in digitos fissi sunt, et crura quoque pallescunt. Alba fascia circumcingi-

tur caput a rostri exortu ad oculos usque procedente. Lacus Mexicani aduena est uocaturque ab Hispanis indigenis, uelut et quaedam aliae aues, martinete piscator, ob piscium, quibus alitur, capturam. Arundinetis educat sobolem, grauem infert morsum ac grauem similiter uocem edit.

CAPVT VI.

De Auibus Heatototl, Achalalactli et Amalozque.

Nieremb.
H. Exor.
l. 10. c. 47.
48.

Idoneum quoque conspectum HEATOTOTL seu *auis uenti* exhibet. Magna *crista* exornatur, orbiculari ac coronae modo eminenti et paulisper candida. *Pectus* e fusco uergit in cinereum, uenter albus est ac pedes plani, crura fulua et pennae circa ea ortae, *cauda* orbicularis et uariata inferne candido pulloque colore, superne uero fusca. *Alae* subtus candentes, cinereae ac pullae sunt, desuper nigrae, candidis tamen quibusdam insertis pennis, reliqua uero eadem, quae aquaticis, est natura.

Similis alteri HEATOTOTL, quae anate domestica paulo minor est, *rostro* atro, tenui, obrotundo ac prope extrema contorto, plumis inferne candidis, superne uero iuxta femora fuluis, lineis tamen nigris intercurfantibus, circa residuum uero et caudam fuluis. *Alae* sunt subtus cinereae, supernae uero fuscae, nigrae atque albae. *Caput* est nigrum cristatumque, sed ab occipitio taeniae albae utrimque procedunt ad oculos, qui atrisunt et lutea constant iride, cum caetera sint similes auibus incolentibus paludes.

Suus quoque torques argenteus honestat ACHALALACTLI seu *auem piscium uibraticem*. Alii uocant michalacti. Columbina est *magnitudine* et forma, *rostro* nigro acuminato, tres digitos longo et pro corporis proportione crasso, *caput* crista ornatur e colore cyaneo in nigrum tendente longaque.

Venter candidis tegitur plumis et collum torque candenti insignitur, *alae* inferne albescunt, sed postremis partibus uidentur fuscae et candidantibus maculis interstinctae, superne uero, sicut reliquum corpus, sunt cyanae, extremis partibus nigrae et albis undique resperfae maculis. *Cauda* partim nigra, partim cyanea est, sed maculis albis per interualla quoque uariata. *Crura* rubea sunt, *pedes* diuersi in digitos in atros ungues desinentes, oculi nigri et iris candescens. Aduena auis est huic Mexicanae regioni uersaturque iuxta fontes et flumina pisciculis et aliis aquatilibus uictitans edulis, sed reliquarum auium palustrium sapore atque nutrimento.

Neque exiguus decor est AMALLOZQUE seu *auis rubescentis colli*. Palustris ea est, nostrati turturi magnitudine par, *cruribus pedibusque* in digitos fissis atque ex albo rubescentibus, nigris unguibus, *rostro* medio circiter longo, exili et nigro, atris oculis et iride rubra, pectoris et uentris et alarum inferna alba sunt, sed cauda, quae mediocrem magnitudinem nanciscitur, fuluo et nigro colore est insperfa, at collum pectusque torques bini minimi fere digiti distantes interuallo nigrique cingunt, quorum anterior undiquaque circuit, posterior superna deficit ac disparet parte. Ex utroque latere maculae binae candentes pari amplitudine supra oculos uersus collum illud fere adtingentes discurrunt.

Bb

Superna

Superna corporis adeoque ipsa cauda albo, nigro fuluoque sunt colore, alae uero desuper fuluo et fusco. Indigena est auis, lacus Mexicani alumna ac ueris tempore educans sobolem. *Estur* caro, quae eodem, quo caeterarum aqua-

ticarum, est nutrimento. *Vescitur* ipsa culicibus pisciculisque et uermibus lacustribus, uehementius *perstrepit*, quam pro corporis ratione, nec tamen potest garrulis auibus adnumerari.

CAPVT VII.

De Auibus Farrensibus.

Infulae Farrae a plumarum copia nomen adeptae uidentur. Cum enim auium sint foetura felices, non mirum, et plumarum abundare copia. Caeterum aues, quae ibidem reperiuntur, in aliquot distinxit classes Hoierus.

*Hoierus
in Epist.
ad Clu-
sium.*

In prima CLASSE *lundam*, *alkam* et *lomuiam* inuenies. *Illa* mole corporis anate est inferior, rostro rubente et latiusculo, pectus candida, tempus et alas nigra, pedes rubra. Reuertitur primo uere. In praecipitibus celsarum rupium cauernis nidificat. Oua gallinaceis tum colore tum magnitudine paria edit. Quo sub autumnum abeat, ignotum.

Alka illa aliquanto maior est, rostro lato et nigro itemque corpore, nisi quod sub pectore et extremis alis albicat. Pedes nigri, caput denique fuscum, nisi linea alba ab utroque oculo ad rostri partem proximam duceretur. Nidificat in editissimis scopulis. Oua ex albo et nigro maculata ponit.

Lomuiiae, quae illa maior, corpus totum est nigrum, excepto pectore, quod albet. Pedes nigri, rostrum nigrum acutum oblongumque. Oua in editioribus scopulorum marginibus excludit, cyanei quidem coloris, sed lineamentis undique diuersorum colorum mire uariiegata ac, uelut picta.

In altera CLASSE duas diuersas species ponit, quae, quod pedes ad incedendum inutiles habeant, nunquam terram ingrediuntur et mole corporis minorem aequant anferem. Prior *ildbrimel* uocatur. Caput eius fuscum, sub collo circu-

lus albus, pectus candidum. Ter- gum et alae nigricant maculata passim punctis albis, pedes nigri. Forte est mergus Farrensis maximus Clusii. Creditur in undis marinis al-

*Clus. Exot.
l. 5. c. 6.*

cyonis more foetum producere. Altera est *goisugel* rostro admodum lato et incuruo. Capite oblongo atque nigro. Alis exiguis, pedibus nigris ad incedendum ineptis. Oculorum margines candido circulo tinguntur. *Rarissime* et nonnisi aliquibus annis uisitur nec, ubi foeturae operam det, ignotum.

Tertiam CLASSEM, tres species forma discrepantur, tempestatum praenuntiae et, quae in alto tantum oceano uersantur, constituunt. Primo est *haffert* seu equus marinus, ut inconuenienter adpellant, quae magnitudine gallinam mediocrem, forma falconem utcunque aequat. Cinericio est colore maculis albis passim interstincta, rostro incuruo, uelut falconis, sed breuiore. Ad eius conspectum exhorrescere et litora legere piscatores solent. Certi, tempestatem in propinquo esse noxiam.

Altera dicitur *stormfinck* pasfere paulo maior. Tota est grisea siue maculis, rostro admodum exili. Pegasum prae superiore rectius dixeris. Siquidem super ipsos fluctus incredibili pedum uelocitate transcurrere ac nimbi instar ferri solet. Videtur illi cognata, quam Ouiedus patines a nautis uocari reliquit. Cateruatim si nauigantibus adpropinquet, deponenda esse subito uela innuit.

*Ouied. l.
14. Hist.
Ind. c. 1.*

Tertiae nomen est *barnfiard*. Magnitudine haec pasferi par, sub pecto-

*Na
Hij*

*Ne
Hij
l. 10*

pectore candicans, collo dorsoque nigricans, rostro nigro et nonnihil latiore, pedibus rubris. Tam uelocem se natando praestat, quam Stormfinka currendo.

In quarta CLASSE duae diuersae anserum species censentur. Prior *Helsingegans* capite et collo nigro circulo albo cincto, pectore albo, alis griseis, tergo cyanei coloris, pedibus rubris, magnitudine anati respondens dici.

Altera *Erangans* anseris syluestri pene minor, capite et pectore griseis, collo rubro circulo cincto, alis, collo, pedibus rubris. Rarisime in Farris conspiciuntur neque ibi foetificant. Vnde ueniant et quo migrent, nemini cognitum. Muta-

tionem magistratus, ubi adparuerunt, imminere, superstitio ex longa experientia credidit.

Vltimum locum sibi *skua* uendicat, auis aquilino generi et corporis mole et rapacitate respondens. Rostrum habet curuum, sed non admodum latum, pennas corpus tegentes griseas, sola alarum extremitate albicante, pedes griseos. Pisce uescitur, sed et in omne genus auium grasatur. Foetum negligenter ex ouis griseis, grandioribus, anatinis similibus, quae exilibus nigris maculis notata sunt, in apertis campis producit. Aliter eam describit Clusius et eandem fere cum uulture aquatico Ouiedi existimat.

Clusius
Exoticor.

C A P V T VIII.

De Auibus Lomsbay, Vulturibus Aquaticis

Flamencos Dictis et Aliis Quibusdam.

Nauigat.
Holland.

AUES LOMSBAY ab Hollandis dictae corpore sunt magno, alis paruis, ut mirum sit, tam graui corpora ad tollere posse. Frequentes circa portum Lomsbay in insula Aurangia uolant, unde et nomen inuenere. Nidulantur in praeruptis montium locis. Vnicum duntaxat ouum pariunt. Ab hominibus nihil metuunt, etiamsi in suis nidis comprehendantur.

Nieremb.
Hist. Exot.
l. 10. c. 82.

VULTURES AQUATICOS facit Ouiedus mole tam grandes, quam magnus larus est. Rostrum habent larorum, sed magis mucronatum. Pedes diuersi generis, sinistrum anatum et anserum instar planum, dextrum curuis unguibus instructum. Vescuntur piscibus et auibus iidemque cum illis, qui astures aquatiles ab Hispanis uocantur, de quibus Hernandes in Paralipomenis agit, esse putantur. Frequentes sunt in Hispaniola et insula, quae a Diuo Ioanne nomen accepit. Auis, quam Hispani FLAMENCO

uocant, grui est forma non absimilis. Iuniores habent plumas candidas, ubi adoleuerunt, mira elegantissimorum colorum uarietate distinguuntur. Gregatim uolant, sed haud alte. Iuxta litora insulae Cubae atque in ipsis marinis fluctibus uictum quaerunt falsis undis ita adhaerent, ut, quum ab Indis domi aluntur, (nam et cicurantur) sal potui earum necessario admisceatur. Habent et insulae Bermudae maritimas, quae in subterraneis cauernis cuniculorum instar nidulantur et oua sua ponunt, magnitudine et colore gallinarum ouis paria, ipsae carne sunt obesa et grati nutrimenti.

De Laet.
Ind. Occid. l. 1.
c. 11.

Idem l. 1.
c. 20.

Colophonem isti de exoticis auibus promiscuae historiae imponant illae in Peruano ciconiis maiores. Plumis sine ulla mixtura candidissimis, cruribus altis. Rariores sunt. Binae ut plurimum incedunt. Et piscibus uisitant. De reliquis, quae ad sua genera referri poterant, uide notas.

Idem l. 10.
c. 5.

B b 2

TITV.

DE AVIBVS BRASILIANIS

Ex Georgii Marcgrauii Historia Naturali
 Brasiliae.

De Avibus Brasiliensis in genere notetur, uix ullibi elegantiores aues reperiri, quam in Brasilia, si uarietatem plumarum et colorum species, uerum nulla fere suaue canit, ita ut cantu longe a nostratibus superentur.

CAPVT PRIMVM.

Nbanduguacu, Iacana, uariae eius species,
 Curiaca.

NHANDVGVA CV Brasiliensis, EMA Lusitanis, struthiooavis. Ingentes hic reperiuntur, minores tamen aliquanto Africanis. Longa illi *crura*, inferiora sesquipedem, superiora pedem circiter longa. Tres habent in pedibus digitos anteriori uersos, unguibus nigris, crassis, haud acutis praeditos, posterius unum digitum, sed rotundum, grossum, unde difficulter in arena leni aut tabulato posunt incedere, sed facile labuntur. *Collum* gestant incuruatum, ut cygnus uel ciconia, longitudine circiter duorum pedum, *caput* anserinum, *oculos* nigros habent pulcros, *rostrum* compressum, non admodum latum, duos et semis digitos longum. *Alas* habent paruas et ad uolandum ineptas, quarum tamen unam instar uelli erigentes citissime cursum promouent, ut uix ac ne uix quidem a cane uenatico superari possint. *Plumas* habet gryleas per totum corpus, ut grus, in dorso longiores et elegantiores et corpus plumistectum fere rotundum adparet. *Caudam* non habet eiusmodi cristis praeditam, ut uulgo pingitur, sed plumae sunt per dorsum expansae ad anum usque.

Tesferas lusorias aliaque ferramenta lubenter deglutit, sed non concoquit, at integra per anum reddir. *Vescitur* fructibus et carne.

Frequens in Capitania Serigippo campis itemque in Capitania Rio Grande. In Pernambuco non uisitur.

Caro illius bona ad comedendum.

IACANA Brasiliensis, gallina aquatica, Waterhun, diuersae reperiuntur illius species colore differentes. Haec elegantissima, magnitudine columbae, sed cruribus multo longioribus, flauis coloris, cui uiriditas immixta. *Crura* inferiora plusquam duos digitos longa, superiora (maximam partem nuda, ut aquaticis) paulo minus, quatuor habet in pedibus digitos, quorum medius e tribus antrorsum uersis duos digitos longus, reliqui duo paulo breuioribus, quartus retrorsum uersus pedem aut etiam amplius longo, omnes autem unguibus semidigitum longis et flauis armantur. *Cauda* breuis, ut gallinae syluestris, *pennae* in dorso, alis et uentre ex uiridi et nigro mixtae, sub cauda albae, uersus collum et in toto collo et pectore eiusdem coloris cum plumis, quae in collo pauonum aut columbarum quorundam uisuntur. *Caput* habet paruum, ut gallina syluestris, quod tegitur membranaceo quodam tegumento rotundo, coloris, ut gemma Turcois. *Rostrum* rectum gallinaeum, plus uno digito longum, ab initio ad medietatem egregii miniati coloris, reliqua pars eximii flauis, cui aliquid uiriditatis admixtum. Frequentissima in palustribus Brasiliae locis ubique. *Caro* illarum edulis, sed haud magni pretii, sunt enim plerumque macrae.

Alia species adpellatur a Brasiliensibus

Curicaca
Numerius
Indicus
Clus
Ardea species

Jacamaeri

Jacana
Wasserhuhn

Jupuiuba
Sapu

Gallina Afucana

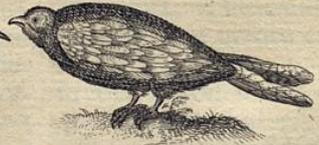
Tyepiranga

Sayacu

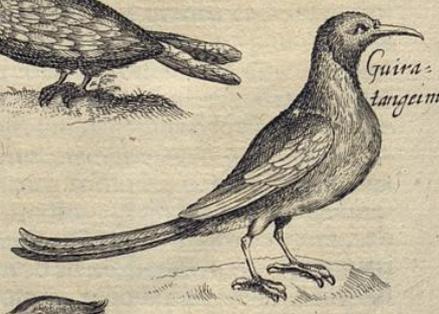
Ibian Noitibo

Guira Guai
mumbi

Guira
langeima

Mituporanga

Jaguacati

bus *agua pecaca*, priori figura et magnitudine par, uerum colore diuersa et inferior. *Pennae* illius sunt, ut in dorso prioris, *alae* magis brunnescentes, carent autem mitella, at in qualibet ala interius habent corniculum directum, quibus se defendunt.

Tertia species prioribus figura et magnitudine aequalis, colore autem differens, totum *caput*, *collum*, *dorsum*, *cauda* nigri sunt coloris, initium alarum brunni, reliqua uiridis, extremitates remigum brunni, *pectus* et infimus *uenter* itidem brunni coloris, uti et *crurum* superiorum medietas superior. *Rostrum* rectum, crocei coloris, cum cuticula rufa in exortu illius et parte capitis anteriori. *Crura* nuda, *pedes* cinerei. In qualibet *ala* antica parte habet corniculum simile flauum.

Quarta species itidem figurae est, ut reliquae. *Rostrum* illi flauum, mitella cutacea in initio capitis prope rostri exortum rubens processus habens ad latera extensos more gallinarum Numidicarum. Totum *caput*, *collum*, *pectus* et infimus *uenter* plumis uestiuntur nigri coloris, *dorsum*, *cauda* et initium alarum rufum seu dilute brunnum, remiges alarum pennae thalasci coloris cum extremitatibus nigris. Sed haec remiges teguntur rufis illis in exortu alarum nec uideri possunt, nisi cum auis uolat. *Crura* longa, digiti pedum longi, quilibet quatuor internodiis, cinerei coloris. Quae libet *ala* in anteriori parte habet

corniculum acutissimum coloris crocei.

CVRIACA Brasiliensibus a clamore dicta, *masarino* Lusitanis, auis numero iudicio Clusii similis, magnitudo illi mediocris anseris, *capitis* autem magnitudo, ut anatis, *collum* sex digitos longum, tres crasum aut paulo plus, *rostrum* sex digitos longum, incuruum plane, ut ensis Hungaricus, coloris ex igneo fusci. *Corporis* longitudo a colli ad podicem undecim digitorum, caudae nouem desinentis cum fine alarum. *Crura* octo digitos longa, *pedes* duos et semis, rubri instar anatis, sed non plati, quatuor digitis et unguibus nigris, tribus anterioribus, uno posterioribus uerso. *Caput* et *collum* habet plumas albas flauo mixtas et in superiore parte paulum oblongas, *oculi* illi sunt nigri, circulo rufo. Circa oculos et sub origine gutturis cutis nigra. Totum corpus nigris pennis uestitum, excepto dorso, capite et uentre, ubi cinerea obscurae et in medio alarum albae cano mixtae, ut in ciconiis. Reliquae pennae corporis, initii et finis alarum et totius caudae nigrae. *Tibiae* superiores ad medietatem usque carent pennis, nam aquatica est auis. *Carnem* bonam habet, quam saepe comedi costam et frixam butyro.

Alia species reperitur huic similis, sed multo minor et magnitudine fere gallinae, quae uocatur *matui tui*. Frequens est ad flumen S. Francisci in Itapuama et alibi.

C A P V T II.

Tiiepiranga, Iacapu, Iambu, Gallina Africana, Guiratangeima, Iupuiuba, Sayacu, Ani, Guiraguainumbi.

TIEPIRANGA Brasiliensibus, auis alaudae magnitudinem paululum superat et cantum passeris nostratis aemulatur. Totum *corpus*, *collum* et *caput* egregie rubicundi seu sanguinei est coloris, *alae* uero et *cauda* splendide nigri, praeterquam in initio alarum, ubi aliquid

rubicundi admixtum est. *Crura* nigra, inferiora quidem nuda, superiora autem nigris pennis uestita. *Rostrum* instar passeris, superiori parte nigrum, inferiori uersus acumen nigrum, reliqua uersus caput album. *Pennae* in capite breuiores, quas crispae interdum solet more passerum.

rum. Omnes pennae totius corporis interius sunt nigrae, exterius rubrae, ita tamen complicatae, ut exterius totae rubrae adpareant. *Cauda* longitudine ferme tres digitos aequat. *Digiti* pedum quatuor et, ut in plerisque auibus, dispositi.

Alia huius species reperitur passeris magnitudine, quae pennis per totum corpus uestitur ex cinereo caerulescentibus, alae tamen quodammodo ad thalasinum colorem accedunt. In uentre et inferiori parte colli seu gutture albicat uel potius argenteo colore nitet. *Crura* cinerei coloris, ut et *rostrum*, quod ipsi simile fringillae. *Digiti* pedum quatuor secundum communem auium modum.

IACAPV Brasiliensibus, auis magnitudine alaudae, cauda extensa, alis breuioribus, cruribus breuibibus et nigris, unguibus acutis ad quatuor digitos, rostro paulum incuruato et nigro, semidigitum longo. Totum *corpus* uestitur pennis nigris splendidibus, sub gutture tamen nigredini illi maculae coloris cinnabarii sunt admixtae.

IAMB V Brasiliensibus dicta auis est perdix, nostratibus quidem magnitudine par, ut et figura. *Pennae* autem per totum corpus obscure flauescentes, uerum fusco mixtae atque maculatae.

GALLINA Africana ex insula do Maio, magnitudine nostratium gallinarum, figura corporis fere, ut perdix, *collum* item coronatum portans et *caudam* perdicis habens inferius dimisam, *pedes* gallinaceos, *rostrum* flauum et in capite mitellam cutaceam fuscam, ad latera porro capitis *alba*, ut et ad quodlibet latus prope rostrum cristam rubram ad latus protensam. Totum *corpus* uestitur pennis nigris, quae elegantissimis maculis albis uariatae sunt, in alis quidem oblongis, in reliquis autem partibus rotundis suntque in dorso minores, quam in reliquis partibus. Huic similes uide Sierra Lyona aduectas, sed eorum collum circumligatum seu circumuolutum, quasi linteamine membranaceo coloris cinerei caerulescentis. *Caput*

tegit crista obrotunda, multiplex, constans pennis eleganter nigris. Punctula albicantia per totius corporis ambitum, quasi umbra thalassina, uariogantur.

Congensibus haec auis dicitur *quetele*.

QVIRATANGEIMA Brasiliensibus, auis paulo maior alauda, picae uariae aequalis. *Corpus* habet circiter tres digitos longum, *collum* sesquidigitum, *caput* paruum, *rostrum* rectam, acutum, digitum longum, crura pedesque, ut reliquae aues, communiter, *caudam* longam, rectam, quatuor digitos longam, color *rostri* niger, excepta inferiori parte, ubi inferitur, quae aliquid fusci habet, *caput* nigerrimum et collum usque ad initium pectoris. Colli superior pars a capite fere ad initium dorfi uranica est, per initium dorfi transuersam habet maculam nigram usque ad alas extensam, *alae* autem sunt nigerrimi coloris, uerum in medio secundum longitudinem habent maculam albam sesquidigitum longam, *cauda* quoque tota nigra, reliquum corpus coloris uranici, *crura* subcaerulea. *Oculorum* pupilla subnigra, albo subflauo.

Nidificat in altis arboribus *acaya* idque libenter prope aedes. Nidos egregios exstruunt hae aues, cylindraceae figurae et adpendunt magno numero extremitatibus ramorum, qui constant e uirgultis. Clamant fere, ut picae uariae nostrates.

IVPVIVBA seu **IABV** Brasiliensibus eiusdem formae cum praecedenti et eodem modo in eadem arbore nidificans (una est foemina, alter mas) cauda paulum breuiori. *Corpus* habet totum nigerrimis pennis uestitum, in utriusque alae medio maculam flauam digitum longam, in extremitate dorfi et prope anum tota est flaua (uidi quoque totaliter nigras, dorso sanguinei coloris) cauda inferius ab exortu ad medietatem flaua, reliqua medietas nigra, superius nigra in totum, solum in ea ad latera utraque usque ad medium pennam habens flauam. *Crura* nigra et pedes. *Rostrum* sulphurei

phurei coloris, *oculi* sapphyrini, *pupilla* nigra, *linguam* caeruleam habet antierius *fissam* seu duplicatam.

Prope aedes domini Ingenii *Tupucurai* arbor *uti* sita, in qua plus, quam quadringenti nidi harum auium pendunt maximoque numero sunt haec aues, quae ter quotannis ibi pullos excludunt, nidus autem quilibet ex arido gramine et pilis equinis aut fuillis mixtis est compositus, coloris fusci, figura cucurbitae angustae cum suo alembico, longus in totum sesquipedem circiter et ab infimo ad unum pedem altus, cauus, ut bursa, reliquum superius ad semipedem simplum est et sua extremitate pendet a ramulo extremo, omnes autem nidi ex ramulis minimis extremis arborum dependent.

SAYACV Brasiliensibus, auis fringillae magnitudine, totum *corpus* uestitur pennis, coloris e cinereo et thalassino mixti, in alis autem et dorso thalassinum admiscetur, ita ut sole illustratae egregie splendiant, *rostrillum* nigrum, *oculi* quoque nigri in totum.

ANI Brasiliensibus, auis turdellae magnitudine, totaliter nigra pennis, rostro, oculis, pedibus. *Caudam* longam erectam habet, sex digitos longam, *rostrum* altum, latum digitum aut paulo plus longum, inferior pars directa fere, superior alta, lata, semilunaris figurae et compressae, ita ut acumen fere superius habeat. *Crura* et *pedes* satis exiles et in iis quatuor digiti, duo antierius, duo posterius uersi more psittacorum. Clamat elata uoce *yiiiii* uno tono, in medio eleuatori.

Frequentes sunt in syluis omnibus, uerum cibo inutiles.

GVIRA GVAINVMBI Brasiliensibus *tupinambis*, auis magnitudine columbae ad uisum, quia plurimas plumas habet, sed reuera corpus non superat magnitudinem turdellae. *Caput* paulo maius habet, quam turdela, *rostrum* nigrum,

duos circiter digitos longum, cuius superior pars paulo longior inferiore. Est autem *rostrum* superius et inferius in latere ferratum instar ferreae inseruitque dentium loco. *Crura* habet breuia haud multum digitum excedentia, nigra, quatuor in pedibus digitos, quorum unus retrorsum uergit, tres antrorsum, sed primus uersus interiorem pedis partem breuior, medius longissimus et tertius iterum breuis, sed non aequalis cum reliquis exortus, primi enim exortus est ad pedem, secundi itidem, tertii uero prope tertium articulum medii habetque primus tres, secundus quatuor, tertius ibidem tres articulationes, qui retrorsum uergit, duas. *Vngues* nigri deorsum incuruati. *Cauda* longissima directa pennis paucis rectis, digitum circiter lata, sed decem longa et quidem duae tantum pennae extremam caudam constituunt, quae ad duos digitos plumis carent, in extremitatibus autem rursus plumas habent ad duos digitos. *Corpus* totum sex circiter digitos longum est. *Pennae* elegantissimae, nimirum in capite quasi mitram gerit ex pennis sapphyrinis, quae prope exortum rostri turcoidis colorem referunt, in medio autem huius mitrae macula uisitur nigra magnitudine grossi Misnici. Infra oculos (qui flauisunt, pupilla nigra) etiam nigras pennas habet sapphyrinis mixtas, *guttur* inferius, totum pectus et totus uenter obscure luteum habet colorem, superior colli pars, totum dorsum, alae et cauda uiridis seu graminei est coloris, sed cui (praesertim in alis et cauda) thalassinus admixtus, ut in collis anatum et pauonum, a genibus ad uentrem crura superiora pennis uirentibus sunt praedita. In medio collo inferius quasi pro insigni gerit tres uel quatuor pennulas nigras et circum eas sapphyrinas, quae maculam quandam seu notam constituunt.

EXXVS * EXXVS

CAP.

Iaguacatiguacu, Mitu, Mituporanga, Ibiian.

IAGVACATI GVACV Brasiliensibus, *papa peixe* Lusitanis, nam piscibus uestit. Auis turdelae magnitudinem aequat, figura corporis, ut picus maior. *Rostrum* habet nigrum, rectum et in extremitate acutum, tres ferme digitos longum, *oculos* nigros et *crura* breuissima nigra, superiora crura ex parte carent plumis, in pedibus digitos quatuor, (unum retrorsum) inaequalis longitudinis, duo enim uersus exteriora pedis breues sunt, tertius interior longe breuissimus et remotior. *Vngues* nigri. *Cauda* duos digitos longa excedens alarum fines. *Pennae* totius corporis superiores, nimirum in capite, collo, alis, cauda sunt ferruginei coloris et splendentis, circa collum transuersim anulum habet ex albisimis plumis, guttur, inferius collum, pectus et totus uenter pennis uestiuntur albis, prope utrumque oculum etiam maculam habet ex albis pennis, in cauda autem albae pennae interferuntur guttatim, ut et in alis, sed quae uix uidentur, nisi cum alas explicant et uolant.

MITV uel MYTV Brasiliensibus dicta auis ex phasianorum est genere, maior gallo gallinaceo. *Corporis* longitudo a collo ad exortum caudae est decem digitorum, colli longitudo sex digitorum, totaliter nigris pennis est uestita, excepto uentre et sub ano, ubi brunni coloris est fere, ut perdix. Tenuiores sunt pennae ad collum, caput et in pectore et holosericum uillosum nigrum pulcritudine aequant. In summo capite habet pennas nigras complicatas in planissimam quasi mitellam, ut nesciens uix possit agnoscere, quas irascens aut etiam alias in cristam erigit. *Rostrum* habet insigne, non crasum, incuruatum, sesquidigitum fere longum, inferior pars eius parua, superior ferme quadruplo maior. *Rostrum* autem coloris est egregii incarnati,

uersus acumen tamen albicat. *Crura* habet gallinacea decem digitos longa, nimirum quatuor a pedibus ad genua et sex superius atque haec uestita pennis nigris, digitos item quatuor gallinaceos, qui in exortu usque ad primam iuncturam cuticula sibi inuicem adnectuntur, ut in aliis quibusdam auibus. *Caudam* habet pedem longam instar gallopau, quam semper in latum mouet *kit, kit*, clamando, ut illi. *Caput* bene formatum, anserini magnitudine, *collum* sex circiter digitos longum, *oculos* habet magnos, egregios, nigros et pone aures maculam cuticeam albescentem, ut gallinae. Mansuescit facile. Lubenter in alto sedet, ut gallo-pau scanditque arbores, ut illi. *Carnem* denique habet admodum bonam. *Reperitur* et alia eiusdem species, quam *mituporanga* uocant Brasilienses, solo rostro et pennis capitis differens, haec *rostrum* habet haud longum, satis crasum, non tamen ita altum, ut *mitu*, neque sic lunatum, eius extremitas utrobique nigra, reliquum totum crocea cute uestitum, qualem et circa oculos habet. *Oculi* nigri egressi, collum et caput nigerrimas habet plumas instar holoserici et in summitate capitis crispatas atque cochleatim tortas habet pennas usque ad initium colli, has erigere in cristam crispam potest. Reliquum totius auis nigrum, cui nigredini hinc inde aliquid uiridis transplendet. Circa anum albas obtinet pennas. *Crura* cinerea figura, ut *mitu*. *Cauda* nigra, sed extremitates illius pennarum albae. Et haec quoque auis optime mansuescit.

IBIIAV Brasiliensibus, *noitibo* Lusitanis, auicula hirundinis magnitudine, *caput* habet latum et compressum, *oculos* magnos, elegantes, nigricantes, pupilla atra splendente ellipticae figurae, exterius autem oculos ambit circulus ex albo flauescens. *Rostrillum* minimum habet, quod

Mitu Mutu

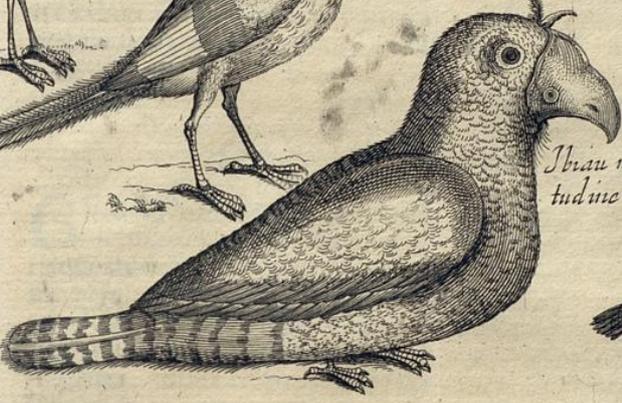
Guara

Iacupema

Mityporango

Ibiciu magnitudine noctue

Matuitui

Guaimunbi

Guira quereza

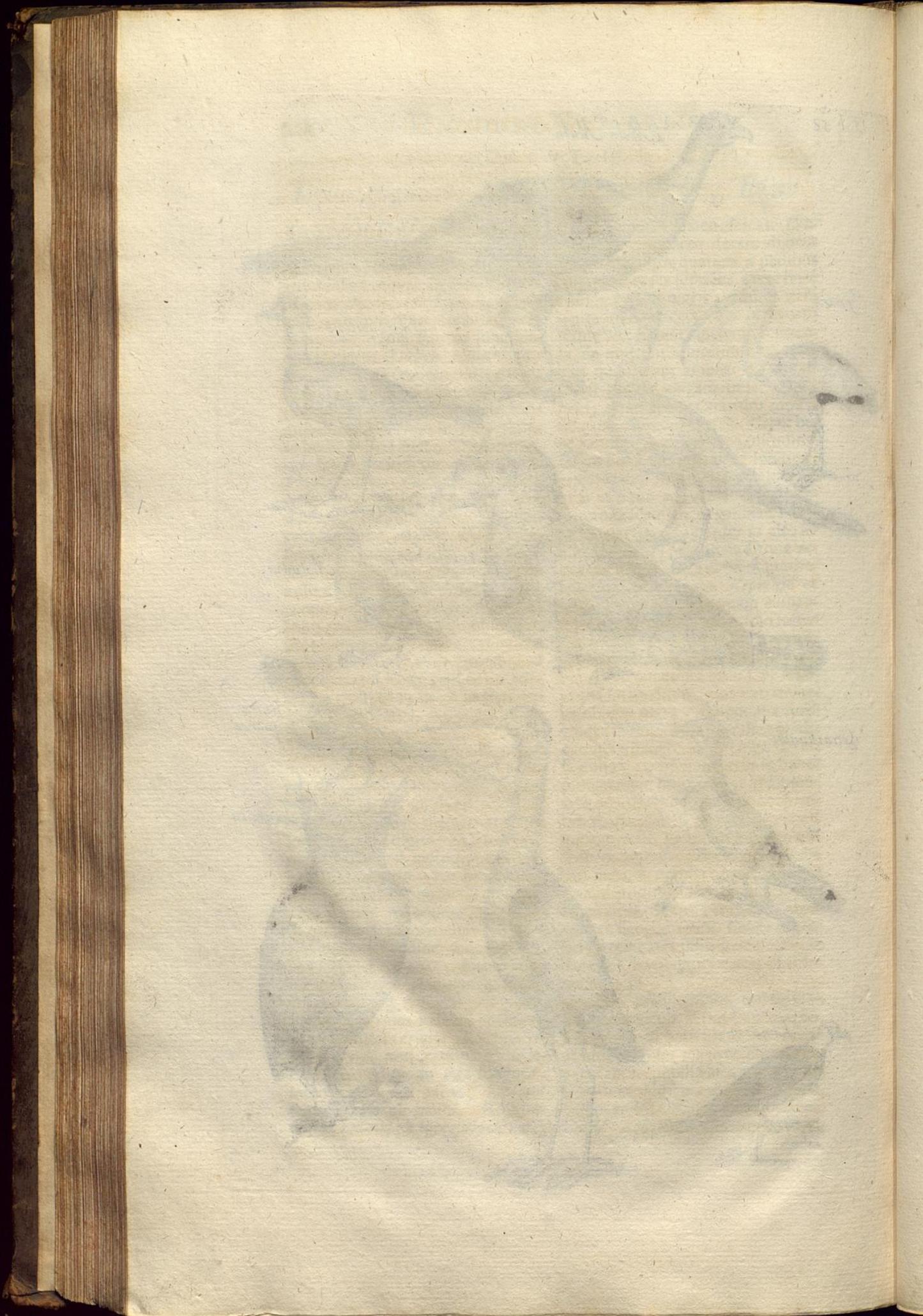
Soco

Iacurutu

Lamacay

quod non excedit crassitiem dentis aranei nec tam est longum, nares tamen patentis in rostro, *os* amplissimum, quod clausum non potest uideri, at, quando rostellum aperit, os ad oculos diducere potest, ita ut digitum fere sit amplum, *linguam* habet minimam. *Crura* alba et secundum corporis molem paruula, uix semidigitum longa, quatuor in pedibus digitos, tres anterior, quartum retrorsum uersum, unguibus incuruatis nigricantibus. Secundum longitudinem in unguiculo digiti medii cuiuslibet pedis uersus interiora habet pinnam quasi multipliciter sectam seu dentatam uideturque unguiculus quasi plumatus uersus in-

teriora, sed non sunt plumae, uerum cutacea materia et aspera. *Caudam* habet elegantem, quam in latum potest explicare, duos digitos longam, cum eius extremitate etiam alae definiunt. *Pennas* in toto inferiori corpore habet ex albis et nigris mixtas, ut nifus, in capite, dorso, alis et cauda nigricant et albedo inspergrata uarietate, non nihil quoque fluedinis albedini admixtum, uno uerbo, nigra est et punctulata subtiliter hinc inde.

Reperitur et species huius magnitudine noctuae, eiusdem coloris et conformationis. *Os*, quando aperit, pugnum humanum facile admittit.

C A P V T I V.

Guainumbi Varias Species.

GUAINUMBI, quae et *guinambi*, item *aratica* et *arataratagua*. cu uocatur a Brasiliensibus, a Lusitanis *pegasrol*, a nostratibus potest adpellari *Bloemenspecht*. Huius autem multae hic reperiuntur species. *Prima*, totius corporis auiculae longitudo ab initio capitis (ubi rostrum est insertum) ad exortum caudae duorum digitorum. *Capitis* magnitudo una cum pennis magnitudinem ceraui dulcis mediocris aequat. *Colli* longitudo tres quartas partes digiti, corporis longitudo unius digiti est et quadrantis. Magnitudo autem corporis cum pennis oliuam grandem uix aequat. *Rostellum* habet sesquidigitum longum, subrotundum, aequale, tenue et ualde acuminatum, rectum, paululum tamen uersus extremitatem dorsum uersum, color huius niger, excepta inferiori parte prope exortum, ubi rufescit. *Linguam* habet duplicatam seu bifectam, tenuissimam instar serici fili tenuissima, albam, longam, ita ut illam longe extra rostellum possit exferere, *ocellos* paruos nigros. *Crura* et *pedes* minimos breuesque, nigri coloris, in pedibus quatuor digitos, tres anterior, unum posterius uersum, lon-

gis, semilunaribus acutissimisque unguiculis nigris praeditos. *Caudam* habet directam, digitum longam quatuor ut plurimum pennis constantem. *Alae* autem, quae duorum digitorum longitudinem habent, ad extremitatem caudae fere pertingunt, pennae singulari arte a natura sunt compositae. Ab exortu enim alarum ad tres quartas partes digiti circiter duplex ordo pennarum est, unus longior altero, et superpositae sunt sibi inuicem pennae, quasi alae breues super longas. Hinc post has pennas alae pennae (quarum circiter decem sunt) sequens interior temper longior fit antecedente exteriori, ita ut intima sit omnium longissima finem alae definiens. His alis expansis uolare diu potest ac in aere quasi pendula manere, inter uolandum strepitum edit instar *bruchi* seu rectius *bur, bur, bur* instar rotae linteariorum, quae circumuoluitur, admodumque tenues adparent et transparentes pennae alarum expansarum. *Color* plumarum auiculae per totum caput, collum superius et ad latera, per dorsum totum et initio alarum est resplendens mirifice nec a pictore bene exprimi potest, nam uiriditati, qualis in pauonum

C c

et

et anatum collo, aureus, igneus, flauus mire admixtus est, ita ut sole inlustrante mirifice splendeant. In gutture, inferiori collo, pectore et toto infimo uentre cruribusque superioribus albae sunt pennae, quibus in collo inferiori eximii coloris simul sparsim admixtae, in uentre albis subiacent nigrae. *Alarum* initium miro colore constare dixi, reliqua pars tota brunna est seu spadicei coloris splendentis. *Cauda* pennis constat coloris instar chalybis polito caeruleo. *Vidit* floribus solum, ideo capta uiua detineri non potest, sed moritur. Frequentes autem in floribus arboris, quae mense Ianuario potissimum floret, et potest aliquis uel sexaginta uno die sclopeto figere. Inueniuntur et super aliis arboribus uariis. Toto autem anno magno numero in syluis inueniuntur et praesertim matutino tempore ingentem strepitum excitant. Non autem canunt, sed clamant *screp, screp, screp* uno sono et continenter fere, ut pasferes. *Volantes* uelociter alas mouent et, cum uix uideantur et per longum temporis spatium in aere, uelut quietae uel se mouentes haerere possunt alarum ope. *Flores* rostellis carpunt inter uolandum. *Nidum* faciunt in ramis arborum solidi Hollandici magnitudine. *Oua* ponunt albissima testa, duo ut plurimum, oualis figurae, pisco haud maiora. *Secunda* pulcrior priori, eiusdem magnitudinis et figurae. *Rostellum* tamen breuius, nimirum duas tertias partes digiti longum, eiusdem figurae et coloris cum priore, *lingua* eadem, ut et ocelli, *crura*, *pedes*, *cauda* et *alarum* figura. *Plumarum* color in capite, collo superiori, dorso, alis, *cauda* similis priori, at in gutture seu collo inferiore, toto pectore et infimo uentre usque ad extremum corporis, tam eleganti et splendente uiriditate cum aureo colore transplendente sunt plumae et mire resplendeant. Prope anum macula est satis magna (respectu auiculae) constans plumis candidissimis.

Tertia minor reliquis omnibus. Ab initio capitis seu exortu rostri ad exortum caudae duos et semis digitos longa. *Collum* unum fere digitum longum, *caput* haud magnum. *Corpus* sesquidigitum longum. *Rostellum* paulo plus digito longum, nigrum, subrotundum, acutum ac fere rectum. *Crura* et *pedes*, ut reliquarum. *Pennarum* corporis et alarum etiam eadem dispositio, sed color diuersus. *Caudam* longiorem habet reliquis omnibus, paulo plus tribus digitis longam, pennis constantem, quarum ea, quae exortui eius uicinior, breuior, secunda semper longior, estque cauda furcata et auicula uolans eam in duo amplissima cornua expandit, ita ut extremitates cornuum sesquidigitum a se inuicem distent. Totum *caput* et *collum* huius auiculae ex nigro ferico colore elegantissime caeruleum transplendet, ut in collo anatum. Totum *dorsum* et *pectus* uiride, aureum et thalassino transplendens, ut in secunda specie, atque etiam prope anum talis macula est e plumulis albis. *Alarum* color epaticus est. *Cauda* ex nigricante caeruleo instar polito ferri caeruleo imbuti.

Quarta paulo minor tertia, corporis figura et plumarum dispositio eadem, sed alio colore, nec non differens rostro et crurum colore. *Rostellum* sesquidigitum longum, deorsum incuruatum instar ensis Polonici, subrotundum, ubique aequalis crassitie et in extremitate acuminatum. Superior eius pars nigra est, inferior flaua, excepta extremitate, quae etiam nigricat. *Caput* superius, *collum* superiori parte, ut et *alae* colore sunt, ut prima species, guttur, *collum* inferius, totum *pectus* et *infimus* uenter ex albo rufescentis sunt coloris. *Caudam* habet plus digito longam desinentem cum fine alarum constatque pennis ex nigricante uirescentibus, quae in extremitatibus albae. *Crura* eodem

eodem modo disposita habet, ut caeterae species, sed haud nigra, uerum alba seu flauescens, similibus digitis et unguiculis semilunari- bus, acutis et nigris.

Quinta magnitudine par tertiae speciei, *rostellum* nigro, paulo plus, quam digito, longo et paulum deorsum incuruato, *oculis* nigris, uti et cruribus et pedibus. *Guttur*, collum inferius et totus uenter nigris holosericis uestiuntur pennis, cui nigredini quasi paulum caerulei transplendet. Prope anum macula est albis plumulis. Extremitates autem nigri, nimirum ad latera, colli, pectoris et uentris mire thalassino, aureo et uiridi mixti resplendent. Totum *caput* superius, collum superius et totum dorsum ornantur pennis aureo, igneo et uiridi mixtis, ut et initium alarum. Reliquum alarum ferreum est seu fulcum. *Cauda* paulo plus digito longa, eleganter brunnis, cui caeruleus transplendet, pennis constat, circa oras autem pennae illae habent colorem, qualem chalybs politus caerulefcens.

Sexta quintae magnitudine par. *Rostellum* habet paulum curuatum, digitum longum, inferius album, superius nigrum. Totum *caput*, collum, dorsum et uenter ac initium alarum insignis coloris resplendentis pennis uestiuntur, nimirum plurimo aureo, dimidio fere igneo et minimo uiridi mixto. In summa splendet, ut sol. In uentre pennae albae paucae mixtae. *Crura* nigra sunt. *Alae* nigricantes. *Cauda* sesquidigitum ferme longa, elegans et lata constans pennis quibusdam insignis illius coloris, quo reliquum corpus, quaedam ex uiridi et aureo mixti coloris et per oras albae, quaedam in uno latere seu medietate albae, altero uirides, cui transplendet aureus.

Septima paulo minor quinta et sexta specie. *Rostellum* habet non omnino digitum longum, coloris per totum corpus cinerei fere, ut passer, cui hinc inde mite resplendens rubrum instar rubini perlucet.

Octaua omnium elegantissima. *Rostellum* rectum, nigrum habet, semidigitum longum, *linguam* longam duplicatam, magnitudo et conformatio est, ut secundae speciei. Totum *caput* superius et collum superius miro rubini colore fulgent, ac si rubinus radiis solis inlustraretur. *Guttur* autem et *collum* inferius merum aurum Hungaricum politum et radiis solis inlustratum exhibent, ita ut impossibile sit, perfecte similitudinem horum colorum reddere, multo minus a pictore repraesentari. Initium *dorsi* holoserica nigredine tectum est, reliquum fuscis pennis, quibus tamen aliquid obscurae uiriditatis admixtum. Totus infimus *uenter* eiusdem cum dorso coloris pennis uestitur, *alae* fusco, ut in reliquis speciebus, prope *anum* maculam habet albam. *Crura* exilia nigra. *Cauda* digitum et paulo plus longa pennis constat brunnis rufescentibus (*feulemort*), quae in extremitatibus per oras fuscescunt. *Cauda* lata, quam inter uolandum egregie explicat. *Alarum* extremitas cum *cauda* definit.

Nona figura et magnitudine, ut prima. *Rostellum* superius nigrum, subtus rufum. Totum *corpus*, exceptis alis, insigni illa splendet uiriditate cum aureo transplendente, quali secunda species in uentre. *Alae* fuscae. *Cauda* digitum longa, latiuscula pennis constans coloris, ut ferrum politum caerulefcens.

Sortitur autem auis haec uaria apud Brasilienses nomina, praeter generale *guainumbi*, ut *guaracyaba*, id est, radius solis et *guaracigaba*, id est, capillus solis, Fr. Ximenes scribit, a Mexicanis adpellari *huitzil*. Auicula est, inquit, quae habet plumas pictas uariis coloribus, e quibus mixtis et compositis cum artificio et admirabili industria faciunt Barbari imagines sanctorum et aliarum rerum atque ita coniungunt, ut optime similitudinem repraesentent. Huius auiculae ea natura est et proprietas, quod non diutius

CC. 2. uiuat,

uiuat, quam flores plantarum durant, cuius melle uiscitat, quibus decidentibus, rostellis suis se adfigit arborum truncis et sex mensibus ita immota manet, donec flores renascantur, quod tam multis testimoniis confirmatur, ut de eo dubitari non debeat. Aiunt, puluerem huius

auiculae haustum curare arthritidem coralloidem. Haec ille. Vidimus plures eiusmodi icones artificiose ex huius auiculae plumis concinnatas ita dextre, ut coloribus pictae uiderentur, si autem foliobuertas, mirabiliter splendent.

C A P V T V.
Iacupema, Iacamacai, Iacurutu, Soco, Matuitui.

IACVPEMA Brasiliensibus, phasiani est species, paulo maior gallina minore domestica nostrate. *Caput* illi gallinaceum haud magnum, *rostrum* gallinaceum, *oculi* nigrescentes, *collum* septem circiter digitos longum, *corporis* autem longitudo ab exortu colli ad exortum caudae nouem circiter digitorum. *Caudam* habet longam et latam, longam nimirum pedem. *Crura* longa, superiora plumis uestita et quinque digitos longa, inferiora tres aut paulo plus. In pedibus quatuor digitos gallinaceos, quorum medius e tribus anterioribus duos digitos longus. *Plumis* tota auis uestitur nigris, quibus brunni aliquid mixtum. Ac capitis quidem plumas in cristam erigere potest. Cingunturque illae nigrae albis in ambitu. *Guttur* sub capite et ad sesquidigiti longitudinem, in collo plumis nudum est et rubra cute tectum. *Collum* totum inferius plumulis albis in nigris dispersis est uariatum, ut et totus *infimus uenter*, ac alarum medietas posterior, superiora crura et cauda solis nigris constant, cui aliquid brunni mixtum. *Crura* inferiora et *pedes* elegantis rubri coloris. *Circulantur*. *Carnem* habet bonam. Haec auis a clamore suo nomen accepit, clamat enim *iacu, iacu, iacu*.

IACAMACAI Brasiliensibus. Auiculae alaude magnitudine. *Corpus* tres digitos longum, *collum* plus digito, *crura* duos digitos, *cauda* fere quatuor. *Caput* habet paruum, *rostrum* digitum longum, directum, paulum deorsum inclinatum, acutum, nigrum quidem, at inferius pro-

pe exortum paululum caerulefens. *Caput* nigris uestitur pennis, uti et *collum* inferius, superius luteis, totum *dorsum*, *pectus* et *infimus uenter* luteis, *alae* nigris, in quorum medietate albae insertae, quae maculas albas faciunt, in qualibet ala unam, ad exortum alarum transuersim per dorsum tendit nigra macula. *Cauda* etiam nigra. *Crura* et *pedes* fusci. Elegans est auis.

IACVRVTU Brasiliensibus. *Bufo* Lusitanis. Noctua est, magnitudine aequat anseres, *caput* habet rotundum instar felis. *Rostrum* aduncum, nigrum, superiori parte longius. *Oculos* magnos, elatos, rotundos et splendentes instar crystalli, in quibus interius circulus flauus uersus extrema adparet. Latitudo ocnlorum aliquanto maior grosso Misnico. Prope aurium foramina plumas habet duos digitos longas, quae instar aurium in acutum desinunt et adtoluntur. *Cauda* lata est neque alae pertingunt ad illius extremitatem. *Crura* pennis uestita usque ad pedes, in quibus quatuor digiti, tres anterior, unus posterior uersus atque in quolibet unguis incuruatus niger, plus, quam digitum longus et acutissimus. *Pennae* totius corporis uariatae e flauo, albo et nigricante perelegantur.

SOCO Brasiliensibus auis aquatica, cuius multae hic obseruari possent species, haec, cuius iconem addimus, magnitudinem habebat ardeae minoris. *Rostrum* obtinet rectum, nigrum et in extremitate acutum, duos et senis digitos crassum, ubi crassissimum. *Caput* illi instar

instar ardeae, uti et *collum* pedem longum. *Oculi* nigri circulo aureo. *Alae* et *cauda* simul desinunt, cauda enim brevis nec supra quinque digitos longa. *Crura* satis longa, superiora quippe quatuor et inferiora totidem digitos, in pedibus porro quatuor digitos, videlicet tres anterior, unum posterior uersum. *Crura* autem superiora ad medietatem sunt nuda pennae, caetera fusca cute tecta. *Caput* et *collum* brunis quidem pennae, sed, quae punctulis nigris uariatae sunt, uestiuntur. Per totum *collum* inferius ad pectus usque tendit linea plumis albis, nigris et brunis mixta. *Dorsum* et *alae* nigris quidem, sed, quae minutissimis punctulis flavescentibus uariatae sunt, uestiuntur, *uenter* quoque ad eundem modum, sed alis denique nigrae et albo maculatae sunt pennae.

MATVITVI Brasiliensibus auis alaude magnitudine. *Rostrum* habet rectum, nigrum quidem, at in

CAPVT VI.

Iabiru, Iabiruguacu, Manucodiata.

IABIRV Brasiliensibus, Belgis uulgo negro. Auis haec magnitudine superat cygnum. *Corpus* illius quatuordecim digitos longum, *collum* totidem et brachii humani habens crassitiam. *Caput* satis magnum, *oculi* nigri, *rostrum* nigrum directe extensum et superius uersus extremitatem paulum incuruatum, undecim digitos longum, duos et semis latum, uersus exteriora acuminatum estque superior rostri pars paulo altior et maior inferiori. caret lingua et sub gutture ingluuiem habet mediocri magnitudinis. *Crura* longissima, duos nimirum pedes, superiora enim unum pedem et digitum longa et mediam partem pennae nuda, inferiora undecim digitos. Sunt autem crura recta, nigricantia et quasi squamata, digitum medium crassa. In pedibus digitum quatuor, tres anterior, unus posterior uersus, quorum medius quatuor digitos longus,

exortu inferius croceum. *Oculos* elegantes nigros. Totum *caput* superius, *collum*, *dorsum*, *alae* et *cauda* superius coloris sunt obscure grisei et remiges alarum nigricantes. *Caput* inferius, *guttur*, *pectus* et inferius uenter albicant, ut et crura superiora, quae mediam partem pennae uestita more auium aquaticarum. Supra exortum rostri in fronte maculam habet albam et anulum album circa *collum* et inferius semiannulum obscure griseum, huic contiguum, nam *guttur* totum album est, *collum* superius totum obscure griseum. *Crura* sunt subluteola, *digiti* autem pedum aliquid fusci admixtum habent. Tres solummodo digitos habet in pedibus omnes anterior uersos, qui in exortu cute ex parte iunguntur. *Unguiculi* nigri.

Auis haec ad litora maris et ripas salforum fluminum discurrit.

caeteri paulo breuiores. Tota auis uestitur albis pennae instar cygni aut anseris. *Collum* fere totum, nimirum octo digitorum, longitudine a capite numerando caret pennae ac huius medietas cum capite tegitur nigra cute, reliqua alba cute. Sed puto, in cute haesisse pinnulas albas et fuisse abreptas. *Cauda* lata desinit cum extremitate alarum.

IABIRVGVACV Petignaribus, *nbandu apoa* Tupinambis, Belgis Deurbogel. *Rostrum* habet magnum, septem et semis digitos longum, in extremitate teres et inferius incuruatum, caret lingua et *rostrum* inferius canum est. In summitate capitis mitram osseam coloris albi et cinerei mixti gerit. *Oculi* nigri et pone eos aurium foramina ampla. *Collum* decem digitos longum, cuius medietas, uti et *caput*, plumis ac cute squamosa cinerea est tecta, cuius squamae albicant. *Carpore*

aequat ciconiam, *caudam* habet breuem et nigram, cum qua alae desinunt. *Crura* superiora ex parte albis uestita pennis, caetera tota cinerea et quidem superiora crura longa sunt digitos octo, inferiora sex aut paulo plus, digiti pedum quatuor, ut in priore. Totum *corpus* et collum albis uestitur pennis et a collo longiusculae pennae propendent et circum. *Alae* albae, remiges illarum pennae nigrae, rubini colore transplendente in nigro. *Pellis* detrahitur huic aui ac caro eius cocta comeditur, pinguis est et sicca, boni saporis, praesertim si cocta butyro frixetur. Comedi saepissime.

MANVCODIATA et quidem rex creditus ad aspectum columbam, sed reuera hirundinem aequabat. *Caput* habet paruum, *oculos* paruos, rostrum rectum, satis crassum, acuminatum, sesquidigitum longum, *collum* digitum longum, *corporis* autem longitudo a collo ad caudae exortum uix trium digitorum et semis. *Alae* supra septem longae, *cauda* lata et sex digitos longa. *Crura* duo habet, quodlibet inferius duos digitos longum, quatuor digitos in pedibus, tres antrorsum, unum retrorsum uersum more communi, medius anteriorum paulo longior caeteris, posterior etiam sa-

tis longus, quilibet ungue lunato seu adunco accipitrino forti praeditus. Suntque crura et pedes satis crassi ac ad rapinam comparati. Alae et cauda pennas habent latas et fortes digiti latitudine. Totum *dorsum*, infimus uenter, alae, cauda elegantis sunt brunni coloris, superiorius ad rostrum pennulas habet holosericum leue referentes uiridi et fusco mixtas, inferius ad rostrum similes nigri coloris. *Collum* superius flauum seu aureum est coloris, inferius uiridis cum aureo transplendente. *Pectus* saturate brunnum, sub alis in lateribus inter alas et crura exoritur multae pennae, pedem plus uel minus longae, elegantis straturae, quae supra caudam longe extenduntur, sunt autem prope exortum flauum seu aurei coloris, reliqua ex albo flavescentes brunno umbratae seu dilute intermixtae, inter has pennas duo quasi fila extenduntur, quodlibet longum duos pedes et amplius ac uersus extremum incuruata, obscure brunni coloris. *Crura* fulca sunt, unguibus magis albicantibus. *Rostrum* coloris est ex uiridi et caeruleo mixti, uersus acumen tamen albicans.

Haec est illa auis, quam alii paradiseam uocant, cuius aliquot reperiuntur species.

C A P V T VII.

Guirapunga Vtraque, Guiraquerea, Tacamaciri, Cariama.

GVIRAPVNGA Brasiliensibus, auis, cuius sonus longe auditur, turdelae maioris magnitudinem superat et columbae fere aequat. Rostrum habet digitum longum et latum, anteriorius acutum, cuius superior pars paulum prominat super inferiorem ac deorsum est incuruatum, nigrum, naribus patentibus. Os illi amplum, quod aperire potest usque sub oculos, ita ut oris apertura cum rostro triangulum formet. *Linguam* habet breuem. *Oculos* e nigro caerulescentes. Sub gut-

ture autem, quod latum habet, et in collo inferiori multas digitum longas propendentes particulas carneas nigras habet figura spiculi hastae uel quasi ligulae. *Caput* obscure brunni pennis uestitur. Totum *collum*, pectus, uenter, dorsum et crura superiora leucophaeis teguntur pennis, (quibus potissimum in dorso) nigricantes admixtae ac uersus caudam etiam uirescentes. *Caudam* habet tres digitos longam, leucophaeis ac nigricantibus pennis pauca uiriditate admixta. *Alae* (non multum

labiru gua cu

labiru

Vrutaurana.

Curiamu.

Guirapunga

Anaracanga

Guara

Guirary. nicogete.

Tamatia

Ipecu.

Tamatia alia

multum post exortum caudae definentes) in initio sunt nigrae reliquam partem nigricantes, quibus obscure uirescentes pennae admiscuntur. *Crura* inferiora nigricant suntque plus digito longa, digitos quatuor habet cum caeteris communes, nigris unguibus, *pectus* bifidum est seu conuallem habet per medium secundum longitudinem, tracheam amplam, unde etiam fortem clamorem potest edere. Duplicem autem sonum edit promiscue, una uice quasi quis securi percuteret cuneum ferreum in sylua (*cock, cick*) altera autem quasi quis campanam fisisam tangeret *kur, kur, kur* etc. Clamat autem solum media aetate Decembris et Ianuarii initio per quinque aut sex septimanas, reliquis mensibus non auditur, unde Lusitanis *auē de uerano* uocatur.

GVIRA PVNGA foemina turdelae nostrae maioris magnitudine est et figura et eodem modo carnosissima. *Caput* habet latiusculum, *rostrum* quoque latum, haud longum, *oris* hiatus amplus, quando aperitur. *Rostrum* nigrum. *Oculi* satis magni. *Cauda* tres digitos aut paulo plus longa nec alae ad illius finem pertingunt. Tota auis uestitur pennis nigricantibus, quibus fuscae et dilute uirentes sunt mixtae, magis tamen fuscus est in dorso color, in gutture, pectore et uentre magis dilute uirens et mixtus, ut nostrae turdelae, auis est pinguis et copiosae carnis. *Crura* et pedes nigricant, caetera nihil differunt a communi norma.

QVIRAQVEREA Brasiliensibus, auis alaude magnitudine, sed, quia longas alas et caudam habet multo longiorem, uidetur maior. *Caput* latum, compressum ac satis magnum habet. *Oculos* magnos et nigricantes, *rostellum* paruum, triangulare, compressum et superiore parte aduncum. *Os* amplum, longe amplius rostro, quod apertum triangulum efformat. Ad utramque autem extremitatem rostri superioris ad latera digiti fere longitudine, in quolibet decem aut duo-

decim circiter setas crasfas fuillas habet protensas antierius et ad latera. *Corpus* haud longum, sed rotundum fere est. *Pedes* quatuor digitis more communi constant, quorum medius longior reliquis, et unguiculo suo (quos omnes habet nigras) pedine corneo subtiliter ferrato dotatus est. *Alas* longas habet, nimirum semipedem. *Cauda* octo digitos longa constans in extremitate duabus pennis longioribus reliquis. Tota auis ex fusco cinerei coloris cum maculis obscure flauis aut albicantibus mixtis more nisi. Circa totum collum autem pene caput annulum habet obscure aureum. *Crura* cinerea seu fusca. *Digiti* exigua pellicula conueniuntur, non ita lata, ut in anatibus, nam non est auis aquatica.

IACAMACIRI Brasiliensibus, auis alaude magnitudine. *Rostrum* rectum, acutum, nigrum habet, duos digitos fere longum. *Linguam* breuem. *Oculos* caeruleos. *Alas* breues, quae paulo post exortum caudae definunt. *Cauda* autem tres et semis digitos fere longa, recta septem aut octo pennis constans. *Crura* superiora pennis uestita, inferiora nuda, cute flaua et uiridi mixta. *Pedes* itidem. In quolibet pede quatuor habet digitos, duos antierius, duos posterius uersos estque uterque interior tam antierius, quam posterius dimidiam tantum partem longus prae exterioribus. *Unguiculi* nigri. Totum caput, collum superius, totum dorsum, alae, cauda superius coloris sunt uiridis cum aureo et igneo mixti, ita ut mirifice resplendeat, eiusdem coloris annulus etiam circumdat collum. Sub gutture autem, in pectore et infimo uentre et sub cauda obscure flauo coloris est, ut cera uetusta.

CARIAMA Brasiliensibus auis ardeae maioris magnitudine, ex aquaticarum est genere, in capite super exortu rostri cristam plumatam gerit nigram cinereo mixtam, erectam. *Rostrum* breue, superius paulo aduncum, ex obscuro flauo fuscum. *Oculos* habet elegantes aureos,

aureos, pupilla nigra, longis superciliis nigris. *Alae* desinunt paulo post exortum caudae. *Crura* habet longa superius mediam partem pennae uestita, caetera nuda et obscure flaua, *digiti* tres in pedibus, medium longissimum, exteriorem breuiorem, interiorem adhuc breuiorem. Suntque digiti ad partem cute connexi. In postica parte pedis digitum paruum habet altiori loco positum et calcaneum rotundum more struthionis. *Vngues* digito-

rum breuiusculi, lunati, fusci. Totum corpus pennae uestitur griseis seu cinereis fusco undatis, ut in falconibus, et obscure flauo mixto, extremitas alarum et caudae fusca est obscure flauo et griseo undata, in pectore et inferiore ventre plus habet grisei. *Caudam* demissam, collum erectum gerit. *Clamor* eius instar gallo pau foeminae et longe auditur. *Carne* est ualde probata.

CAPVT VIII.

Guara, Vrutaurana, Maguari, Guarauna, Aiaia, Picui Pinima, Pica Cureba, Tuidara, Guacaguacu, Tapera.

GVARA Brasiliensibus (in Marahoon frequentissima et Rio de leneiro) auis est aquatica et terrestri Albarcolae magnitudine. *Rostrum* habet ensis Polonici figura, longum ex albo subcinerescens. *Oculos* nigros. *Collum* et *corpus* instar Albarcolae. *Alae* desinunt cum cauda, quae breuis et demissa. *Crura* longa, quorum superior medietas pennae uestita, reliqua nuda. *Digitum* pedum quatuor communi modo, longiusculi, breuibus unguibus, prope exortum cute inter se connexi, crura autem nuda cum pedibus coloris ex albo grisei, uti et rostrum.

Tota auis uestitur pennae elegantis coloris coccinei, remiges tantum alarum nigras habent extremitates. Haec auis primum exclusa coloris est nigricantis, hinc euadit cinerei, deinceps albi, sensim autem rubescere incipit et secundo aetatis anno coloris est in totum, quem *columbinum* uocant, quoque magis senescit, elegantissimum illum colorem coccineum acquirit. *Videtur* piscibus, carne, adiuncta semper aqua.

Brasiliiani e plumis huius auis uaria componunt corporis ornamenta.

VRVTAVRANA Brasiliensibus et *urutai cuquichu caririri* auis aquilae magnitudine. *Rostrum* habet nigrum, cuius superior pars ad-

unca, prope exortum tamen flauum, *oculos* eleganter aureos, pupilla nigra, quos cuticula cinerea obducere potest, licet palpebras non claudat. *Caput* aquilinum quidem, sed superius compressum seu planum, in cuius summitate duas habent pennas nigras, duos circiter digitos longas, cum duabus paruulis ad latus quodlibet, illas autem, quando uult, in altum subrigit atque iterum componit. *Alae* paulo post exortum caudae desinunt. *Cauda* ei lata instar aquilae. *Caput* superius fuscis tegitur pennae, quarum orae subflauescunt. Totum *collum* superius et ad latera brunnis (ut perdix) totum *guttur* cum collo inferiori est album, ita tamen, ut albedo ad latera pennae nigrae sit uariata. Totum *pectus* et infimus *uenter*, crura superiora et inferiora usque ad pedes pennae uestiuntur albis, quibus nigrae squamatae admixtae sunt. *Alae* et *cauda* fusci sunt coloris cum umbra mixti atque oras habent subtiles albicantes. Remiges alarum pennae sunt fuscae et nigris undis uariatae. In pedibus digitos habet quatuor flauos, unguibus lunatis fuscis. *Clamatur* *geb, geb*, ut pullus gallinaceus, qui matrem perdidit. *Rapax* auis crudam comedens carnem. Proiectam sibi auem siue uiuam siue mortuam unguibus adripit et rostro egregie

gie deplumat, dein dilacerat et carnem osaque deglutit, unam harum diu uiuam alui in munimento Mauritii ad Flumen S. Francisci.

ANNOTATIO. Icon huius auis haud male conuenit cum icone nycticoracis Gesneri, non tamen nycticoracis ueterum, sed uulgo sic dicti circa Argentinam et alibi circa Rhenum, (auis piscatoriae) nisi quod in capite tres pennas habeat.

MAGVARI Brasiliensibus, auis ciconiae similis figura et magnitudine atque etiam ex parte colore. Collum habet pedem longum. Rostrum rectum, acutum, nouem digitos longum. Crura longa et nuda, ut ciconia. Caudam breuem, cum qua alae desinunt. Rostrum in exortu ad medietatem usque ex uiridi flauescens, reliqua medietas extrema ex caeruleo cinerea. Oculos habet paruos, argenteos, pupilla nigra et circa eos cutem cinnabriam ac similem etiam inferius prope exortum rostri seu inter rostrum et guttur, quam more *senembi* irascens dependere sinit sub gutture.

Totum caput, collum et totum corpus albisimis uestitur plumis ac inferiori parte colli pennae albae illae sunt longiusculae. Cauda autem quoque alba, at superius nigris aliquot pennis tegitur. Alae in exortu albis teguntur pennis, sed prope dorsum nigris, nigredini autem persplendet uiriditas. Crura sunt rubra, ut et pedes, quos cum ciconia communes habet. Rostrum crepitat, ut ciconia nostras. Caro illius edulis.

GVARAVNA Brasiliensibus, rusticola aquatica, magnitudine iacu. Rostrum habet teres paulo deorsum inclinatum, flauum, at in extremitate fuscum, quatuor et semis digitos longum, corporis autem illius longitudo est totidem. Crura superiora mediam partem pennis uestita, sex digitos longa, digiti pedum quatuor ita dispositi, ut communiter, quorum medius tres digitos longus, caeteri breuius.

Tota auis uestitur pennis fuscis multa umbra mixtis. Caput autem

et collum totum eiusdem coloris praeterea albo punctulatum, ut in iacu.

Carnem habet satis bonam, quam saepius comedi.

AIAIA Brasiliensibus, *colherado* Lusitanis, Belgis *lepelaar*. Auis figura conueniens cum Europaeis solo colore differens. Anseris magnitudine. Rostrum instar cochlearis lato, albo, collo longo, pedibus latis. Tota alba est, sed in dorso et alis dilute incarnati coloris persplendens. Caro illius edulis et saepe comedi. Frequens est ad flumen S. Francisci et alibi passim in locis palustribus.

PICVI PINIMA Brasiliensibus. Columbae syluestris species, paulo maior alauda, rostellum habet columbinum, fuscum. Ocellos nigros, circello aureo. Totum caput, collum superius et ad latera, dorsum et alae pennas habent obscure cinereas seu liuidas, oris nigricantibus lunatis. Longiores autem alarum pennae seu remiges, quae inter uolandum uidentur, rufi sunt coloris uno latere nigricantes, ut et in extremitatibus. Cauda longiuscula ex pennis constat e cinereo fuscis, quarum et quaedam nigrae et medietate exteriori albae. Venter albas pennas habet oris lunatis fuscis. Crura et pedes columbini albescentes. Carnem habent bonam et sunt admodum pingues.

PICA CVREBA Brasiliensibus, quoque columbae syluestris est species, coloris cinerei cum rufo mixti, pedibus et cruribus rubris.

Auicula (cuius nomen auctor non prodit) passeris magnitudine et figura, tota nigra, capite tamen albo et cauda ex multo nigro et griseo colore mixta. Clamat *zip, zip*.

TVIDARA Brasiliensibus, ululae est species, Germanis *Schleiereuln*, Belgis *Kerfuyse*. Capite rotundo, naso elato et plumis complexis constrato, sub naso rostrum habet aduncum, album, oculos autem nigros. Tota auis faciei superficies, cordis, uti

Dd

pingi-

pingitur, habet figuram, plumulis obscure ex albo flavis cum paucis nigro mixtis, quasi fimbria circumdatae essent. *Plumae* totius auis mixtae albo et pallide flavo ac griseo, *alae* undatae, uti et cauda. *Corpus* subtiliter punctatum cum fusco. Describitur et a Gesnero.

GVACA GVACV Brasiliensibus, Lusitanis *gaiuota*, Belgis *Mecume*. Auis gallinae vulgaris magnitudine, rostro recto, longo, crasso, flavo. *Caput* superius nigris tegitur pennis, ut et ultima medietas alarum et cauda. *Guttur*, totum collum, pectus et infimus venter ac initium alarum sunt alba. *Oua* ponit in arena, gallinaceis figura, magnitudine et colore similia, quae quidem boni sunt saporis, sed *caro* auis nullius est pretii.

TAPERA Brasiliensibus, *adorinha* Lusitanis, hirundinis species, nostratibus similis, eiusdem magnitudinis et eodem modo circumvolitans. *Rostrum* breve, latiusculum habet et nigrum. *Os* amplum, quod aperire ultra oculorum regionem potest, ut *ibiau* iunior. *Oculos* elegantes, nigros. *Alas* longas desinentes cum fine caudae, quae latiuscula est. *Crura* et pedes, ut nostratibus. Totum *caput* superius, collum, dorsum, alae et cauda pennas habent coloris ex fusco cum griseo mixti, remiges alarum et extremitas caudae paulo magis fuscescunt reliquis partibus. Sub gutture et in pectore grisei est coloris cum albo mixti. *Venter* est albus, uti et sub cauda albet.

Crura et pedes fusci.

CAPVT IX.

Psittacorum Maiorum et Minorum Variarum Species.

PSITTACORVM in Brasilia maxima est copia et summa varietas, quos Brasilienses communi nomine uocant AIVRV. Aristoteles lib. IV. Histor. Anim. cap. X. scribit, *ea, quae oua pariunt, an somnient, incertum est, manifestum uero ea dormire*. Ego utrumque adfirmo cum Iul. Scaligero in Comment. et quod ille de suo turdo et accipitribus, ego de meo psittaco, quem lauram uocabam, nam saepius de nocte seipsum expergiscens semiformis sublocutus est. Item Lib. VIII. cap. X. scribit, psittacum a Graecis etiam *ανθραπόλοτον* uocari. Psittaci nidificant in cauis arboribus, ubi foramen extra rotundum faciunt ac oua duo aut tria columbinis similia imponunt sine nido aliquo ficto. *Oua* sitangas, nihilominus excluduntur nec psittacus ea deserit. Pullos excludunt medio Iunio et fine, plumati autem pulli inveniuntur apti ad eximendum fine Iulii et medietate Augusti. Psittaci iuniores primum exclusi uermes crassiusculos habent in quolibet narium foramine unum ac praeter ea in summitate capitis tuberculum,

in quo itidem uermis crassus latet. Omnes autem uermes breui sponte excidunt ac locus per se sanatur. Fiunt uarii coloris a Tapuyis, deplumando iuniores et cutem uariis coloribus inficiendo, Lusitani uocant *papagios contrefeitos*. Nullus psittacorum Brasiliensium, praeter Curicos se manibus tangi in corpore permittit.

Prima species AIVRV CVRAV elegantissima est. *Suprarostrum* in capite mitellam habet eleganter caeruleam, guttur, latera capitis et superior illius pars eleganti flavo uestiuntur, totum corpus laeto uiridi. In alarum extremitatibus pennae una medietate nigrae, altera croceae, partim etiam in extremitate caeruleae, partim hinc inde uirides. In summa eleganter uariatae. *Cauda* uiridis, sed, quando illam explicat, fimbriata nigro, rubro, caeruleo. *Crura* et pedes cinerei coloris. *Rostrum* ex cinereo fuscum. *Oculi* nigricantes, circulo aureo. *Lingua* omnibus lata et crassa.

Secunda species priori similis, paululum aliter uariatur coloribus, nimi-

nimirum in summo capite mitella flava, cui albedo mixta, super oculos et in gutture clare flauo. Circa rostrum superius macula est thalassina.

Tertia species AIVRVCVRVCA. Mitram habet in capite ex caeruleo et paucio nigro mixtam, in medio mitrae maculam flauam. Infra oculos flava et in gutture caerulea est macula. Viriditas in pectore, alis et dorso paulo saturator, in extremitatibus alarum et cauda dilutior. Extremitates pennarum alae flavae et rubrae et Indico colore mixtae. *Cauda* inferius ex flauo et uiridi mixta, superius dilute uiridis. *Cura* e cinereo caerulescentia. *Rostrum* superius cinereum, in extremitatibus nigrum, unguis pedum nigri.

TVI, uulgo *perroquet*. *Prima species*, magnitudine hirundinis, in totum uiridis coloris, *cauda* longissima, *rostro* nigro, aduncum.

Secunda, tui *apute iuba*, uiridis in totum et quidem dilutius in reliquo corpore, in uentre flauescens, in alis obscure uiridis. *Cauda* longissima, magnitudinis eiusdem cum priori, *oculis* magnis, subnigris, circello ex pennis circa oculos luteo et supra rostrum, quod nigrum et aduncum, in capite maculam habet magnam ex pennis aurai coloris.

Tertia TVI TIRICA, paulo maiores sunt Guineensibus, in totum uiridis coloris, qui tamen in dorso et alis plerumque saturior, in reliquis partibus dilutior, *rostro* incuruato, incarnati coloris. *Oculis* nigris, *pedibus* caerulescentibus, *cauda* paulum ultra extremitatem alarum protensa. Admodum hi mansuescunt et cibum ex alicuius ore capiunt et manibus se tractari sinunt. Item instar psittacorum garrum addiscunt.

Quarta magnitudine sturni, eiusdem coloris cum secunda specie, sed breuiori cauda.

Quinta IENDAYA, sunt magnitudine merulae aut minoris turdellae, *rostro* et *cruribus* nigris, *oculis* nigricantibus, circulo aureo, exte-

rius albo, dorsum, alae et cauda, ut et anus, uiridibus pennis uestiuntur, quibus thalassinus mixtus, extremitas alarum quodammodo nigrescit. Totum caput, collum et pectus flauo coloris sunt, cui luteus intermixtus.

Sexta TVIETE, magnitudine alaudae, in totum dilute uiridis coloris. At initium alarum egregie caeruleum est et omnium pennarum in alis orae caeruleae, ita ut complicatae, quando quiescit auis, maculam longam caeruleam prope oram lateralem alae ostendent. In dorso ad exortum caudae usque etiam macula caerulea est. *Cauda* breuis. *Rostellum* incuruatum, incarnati coloris. *Crura* et pedes cinerei.

Septima TVIPARA Tupinambis, magnitudine alaudae, in totum dilute uiridis coloris, cauda breuior, ita ut cum alis desinat. *Rostro* incarnato, *cruribus* griseis. Prope rostri exortum in fronte maculam habet semilunarem miniatam quasi coronam, quae et inferius est, in cuiuslibet alae medio lutei seu Vranici coloris. *Nidificant* in cumulis a formicis relictis, qui in arboribus reperiuntur.

Psittaci et tui semper cateruatim uolant, nimirum bini ac bini iuxta se inuicem. Syluae his plenae sunt et saepe quadringenti et quingenti simul uolant strepitum magnum clamore excitantes. Confident in altissimis arboribus, nidificant potissimum in mediterraneis. *Caro* boni saporis, si assetur, maxime *perroquet*.

ARARACANGA Brasiliensibus, psittacus maximus, maiores sunt coruis nostratibus. *Caput* magnum, superius planum et latum habet. *Oculos* pulcros, caesios, pupilla nigricante, *oculos* autem exterius ambit membrana alba, ut et maxillas et rostrum inferius, haec subter oculos semilunari forma est producta. *Rostrum* incuruum, magnum, superius albicans, inferius nigrum. *Linguam* habet, ut psittacus, et eodem modo edit. *Voces* etiam quasdam sonare discit. *Rostrum* superius tres circiter digitos longum, altum

altum seu latum. *Crura et pedes*, ut psittacus, habet nigros. Totum caput, collum, pectus, uenter, crura superiora et cauda inferius, ut et initium alarum superius elegantibus rubris pennis uestiuntur, per medietatem autem alae tectae sunt uiridibus, extrema autem medietas alarum usque ad finem caeruleis ornatur. Extremitas dorsi prope anum superius et cauda caeruleis constant, quibus aliquot brunni coloris admiscetur. *Cauda* longa est decem circiter digitos et longe prominent ultra finem alarum.

ARARAVNA Brasiliensibus. Figura alteri similis, sed alterius coloris. *Rostrum* nigrum, *oculi* caesii, *pupilla* nigra. *Cutis* circa oculos alba nigris pennulis uariegatur quasi acu picta eset. *Crura et pedes* fusci coloris. *Caput* anterius supra rostrum mitellam habet uiridibus pennis, sub rostro inferiori ambiunt guttur pennae nigrae, *colli* autem latera, reliquum guttur, totum pectus et infimum uentrem tegunt pennae flauis coloris. Extremum caput, collum posterius uersum, totum dorsum et alas exterius caerulei. Extremitatibus alarum plumae flauae sunt admixtae. *Cauda* constat longis pennis caeruleis, quibus aliquot flauae immiscentur. In genere autem caeruleae pennae interius sunt nigrae et quodammodo etiam nigredinem ad latera de se spargunt.

ANACA Brasiliensibus, *perroquet*, magnitudine alaudae. *Rostrum* fuscum, aduncum. In capitis summitate epatici coloris pennae, ad latera circa oculos brunni, *guttur* cinereum, *collum* superius et latera uiridia. *Venter* habet pennas ex brunno rufescentes. *Dorsum* uiride maculam habet dilute brunnam. *Cauda* quoque dilute brunna. In alarum initio sanguinea macula siue fimbria est, reliquum alarum uiride, extremitas thalassini coloris. *Crura* superius uiridibus uestita pennis, inferius cure cinerea, unguibus nigricantibus. Elegans plane auis.

MARACANA Brasiliensibus, a-

uis psittaco plane similis (cuius et species) sed maior, plumae totius ex griseo subcaeruleisunt, clamat, ut psittacus. Fructus amat, murucua imprimis.

MARACANA Brasiliensibus, itidem ararae species minor, magnitudine psittaci, figura ararae, cauda longa tali, rostro et cute circa oculos. *Rostrum* nigrum, cutis circa oculos alba punctulata plumulis nigris. *Oculi* flavescentis, pupilla nigra. Totum *caput*, collum et alae saturate uiridis coloris, ut in amurucurica, summitas capitis dilutior et quodammodo caeruleisunt. *Cauda* superius uiridibus et in extremitate caeruleisunt, inferius saturate rubris constat pennis. *Alae* interius etiam rubrae, exterius uirides et extremitates caeruleae obscure. In exortu cuiuslibet alae maculatam habet miniatam. Super rostri exortum superius maculam habet paruam fuscam. *Crura et pedes* fusci. Clamat *oe, oe, oe*.

QVI IVBATVI flauus est totus, magnitudine tuiapara, *rostro* incuruato griseo, *oculis* nigris. Extremitas alarum obscure uiridis est, *cauda* longa flaua. *Crura* coloris incarnati. Facile et ualde mansuescit.

PARAGVA psittacus est niger, magnitudine aiurucariu, pectore, dorso et uentre medietate anteriore insigniter rubro. *Oculis* nigris, circello rubro. *Rostro* fusco seu obscure cinereo. *Cruribus* et pedibus obscure cinereis.

TARABE Brasiliensibus, psittacus est uiridis, maior, quam paragua, capite rubro et pectore atque initio alarum. *Rostro* et pedibus obscure cinereis.

AIVRVCATINGA Brasiliensibus, psittacus magnitudine pulli gallinaeci mediocri, totus uiridis, *oculis* rubris et circa oculos cute alba. *Rostro* albo et *cruribus* albis. *Caudam* habet longam, uiridem.

AIVRVAPARA Brasiliensibus, in totum conuenit cum praecedenti, sed minor est.

CAPVT X.

Ipecu, Vrubu, Tamatia Vtraque, Guiraiemoia, Gurrarunbeengeta.

IPECV Brasiliensibus, *cortapao* Lusitanis, auis magnitudine columbae. *Colli* longitudo duorum digitorum, *corporis* autem quatuor et *caudae* item quatuor, crurum fere sesquidigiti, in pedibus quatuor habet digitos, duos antrorsum, duos retrorsum uersos, ut in psittacis. *Caput* uestitur pennis cinnabii coloris, in quo et cristam habet instar columbae, *collum* ad rostrum usque inferius nigrum, ut et superius, in utroque autem latere linea est alba, crassa, quae diuisim ad dorsum protenditur. *Alae* exterius totae nigrae, interius albae, *cauda* nigra, in uentre et cruribus superioribus pennae sunt nigrae et albae. *Rostrum* illius rectum, acutum, sesquidigitum longum, quo arborum cortices excindit, ut picus.

VRVBV Brasiliensibus, uulgo ein *Menschener*, auis rapax, magnitudine milui et nisi, pedibus gallinaceis subalbicantibus, *cauda* longa et alisea longioribus. *Pennae* totius corporis sunt nigrae cum pauxillo rari coloris hinc inde mixtae. *Caput* habet paruum, figura pene gallinarum Indicarum, cute tectum paululum rugosa. In summitate autem capitis secundum longitudinem quasi diuiditur cutis et in sinistro latere capitis infra oculum crocei est coloris, supra oculum caerulei, in summitate item, reliqua parte ex rufo subbrunni. In dextro latere capitis circa oculum superne et inferne crocei coloris, in summitate itidem, reliqua parte ex croceo albicantis. *Rostrum* habet satis longum, exterius aduncum, acutum et ad medietatem usque a capite cute obtectum ex croceo caerulecente. In medietate rostri superius narium foramen unum amplum transversim positum, extremitas rostri, quae cute caret, est alba. *Oculos* habet elegantes rubini fere colore,

pupilla rotunda nigra, *palpebrae* sunt croceae, *linguam* carinatum in ambitu denticulis acutis praeditam. Foetet eius *caro* instar cadaueris, nam et cadaueribus uescuntur et in maxima copia statim aduolant in capitania Sirigippo et flumine Sancti Francisci, quando quis bestiam aliquam mactat. Foeda auis, semper macra, nunquam satura.

TAMATIA Brasiliensibus, auis alaudae magnitudine seu pici. *Tota* punctulata et uariiegata maculis, ut turdus minor, Germanis uulgo ein *Frostel*, in uentre albas habet pennas, maculis fuscis, sub gutture autem flauescit, uti et circa collum.

Rostrum habet longum rubrum, superius paululum fuscum, cuius superior pars paulo longior, quam inferior. Supra nares subtiles aliquot extant pennulae instar pilorum. In pedibus quatuor habet digitos unguibus aduncis. Caret *cauda*. *Caput* illius maius, quam proportio corporis requirat, uti et rostrum.

TAMATIA itidem Brasiliensibus dicta, auis aquatica, forsitan gallina. Nisi *rostrum* obtinet, magnitudine yaslana asu, *dorso* incuruato incedens et *collo* incuruato. *Caput* habet magnum, *oculos* magnos nigros prope exortum rostri existentes. *Rostrum* duos digitos longum, plus uno latum, instar anatis quidem, sed anterius acumihatam, estque superior eius pars nigra, inferior flauescens. *Crura* superiora pennis nuda, satis autem longa. *Digit* in pedibus quatuor, quorum tres anterius, unus posterius uersus more gallinarum, suntque longi, ut in *Wahferhoen*. *Crura* et *digit* coloris ex uirescenti flauo. *Cauda* breuissima et non longior, quam in yaslana. *Caput* nigris pennis uestitum, reliquum corpus brunni, in uentre autem albicantes pennae intermiscuntur.

GVIRAIEMOIA Brasiliensibus, aui-

auicula magnitudine fringillae. *Ro-*
stellum habet uix semidigitum lon-
gum et nigricans, *ocellos* nigros.
Totum *caput*, collum inferius, pe-
ctus, infimus uenter et dorsi me-
dietas extima pennis uestiuntur
caeruleis, *collum* superius et dorsi
medietas anterior nigris, *alae* quo-
que nigrae, sed quibus in initio illa-
rum insperfae caeruleae, reliquae
nigrae sunt, sed oras habent cae-
ruleas. *Cauda* sesquidigitum fere
longa et itidem nigra desinuntque
alae paulo post initium caudae.
Crura fusca, in pedibus quatuor di-
giti uulgari modo.

GVIRARV NHEENGETA Bra-
siliensibus, merulae aquaticae ma-
gnitudine aut paulo maior. *Rostrum*
habet rectum, compressum, nigrum,

plus dimidio digito longum, *oculos*
sapphyrinos, pupilla nigra. *Crura*,
quae superius uestita, sunt pennis
cinereis, inferius nigra cute tegun-
tur, uti et pedes, in quibus more
uulgari quatuor sunt digiti, ungui-
bus acutis nigris.

Totum *caput*, collum, pectus et
infimus uenter pennis uestiuntur al-
bis ad griseum dilutum accedenti-
bus, dorsum autem leucophaeis siue
cinereis. A rostro in utroque late-
re per oculum usque ad finem late-
rum capitis macula oblonga tendit
nigra. *Alae* nigrae, non tamen ob-
scure. *Cauda* nigerrimas habet pen-
nas, quarum tamen extremitates
sunt albae et superius quoque
aliquot albis teguntur.

CAPVT XI.

Cocoi Ardeae Species, Alia Species, Guiratinga,
Ardeola, Iacarini, Guirativica, Guiranheemgatu.

COCOI Brasiliensibus, ardeae
species est elegans, ciconiae
ferme magnitudine. *Rostrum* habet
rectum, acutum, sex circiter digitos
longum, quod in exortu ex flauo ui-
rescit, *oculos* crystallinos, circello
aureo, circum oculos cutem cine-
ream. *Colli* longitudo quindecim
digitorum, *corporis* decem, *caudae*,
cum qua *alae* desinunt. *Crura* su-
periora mediam partem plumata,
octo digitos longa, inferiora sex et
semis, cute tecta cinerea, digitos in
pedibus quatuor uulgari modo,
quorum medius digitorum longus, cae-
teri breuiores unguibus lunaribus,
fuscis. *Guttur* et totum collum sunt
alba, summitas capitis et latera ni-
gri coloris cum cinereo mixti. Eius-
dem coloris cristam elegantem ge-
rit erectam atque ab ea duae ele-
gantes plumae deorsum posterius
dependent, coloris ex nigro subci-
nerei, quaelibet quinque digitos et
semis longa. Anterius collum se-
cundum longitudinem maculatum
est plumis e nigro et cinereo mixtis.
In colli parte anteriori et inferiori
elegantes habet plumas longas, al-

bas, subtiles propendentes, quas
in pileis gestare solemus. Totum
dorsum, alae et cauda cinerei sunt
coloris diluti cum pauxillo albo
mixti, superior medietas crurum su-
periorum albis uestitur pennis. Per
dorsi autem longitudinem cinerea
plumae extenduntur subtiles, ele-
gantes, figura similes illis in collo.
Caro illius bona est et saepius co-
medi.

Reperitur hic et alia *ardeae*, ana-
tis domesticae magnitudine aut
paulo maior. *Rostrum* habet rectum,
acutum, medietate anteriore tam
superius, quam inferius dupliciter
ferratum, quatuor et semis digitos
longum. *Caput* et collum habet ar-
deae, *oculos* nigros, circulo aureo,
collum pedem longum, *corpus* quin-
que digitos et semis, *caudam* qua-
tuor, cum qua desinunt alae. Cru-
ra tota nouem et semis digitos longa,
superiora mediam partem pennis ue-
stita, quatuor digiti in pedibus uul-
gari modo. *Rostrum* superius est fu-
scum, prope exortum autem uirescit
e flauo. Totum caput et collum
superius pennas habent longiuscu-
las,

las, pallide flauas nigro undatas, sub gutture albicat. Collum inferius, pectus et infimus uenter plumas habent albas fusco undatas, quod in ambitu flauo est fimbriatum. Totum dorsum et alae teguntur pennis fuscis flauo undatis et remiges alarum pennae sunt e nigro et cinereo aequali parte mixtae, extremitatibus albis. *Cauda* constat eiusmodi pennis, qualibus extremitas alarum, sed transuersim albo lineatis. *Crura* et pedes sunt obscure grisei coloris, unguis fusci. *Caro* comeditur, sapit, ut aliarum ardearum.

QVIRATINGA Brasiliensibus, *garza* Lusitanis, ardeae species, albeolae magnitudine et corporis figura. Erecte incedit, collo longo, rostro extenso, recto, acuto, flauo, quatuor digitos longo, cuius pars superior nigra, inferior alba. *Crura* alta, ut ardeae, sex circiter digitos longa, pedum digiti ad uulgarem modum, crura exterius (ut et digiti) sunt flaua, interius ex uiridi et fusco mixta. Per totum corpus albisimis uestitur pennis. In collo elegantissimis plumis albis, quae subtiliores sunt plumis struthionum.

Aquatica est auis. *Crura* superiora sine pennis.

ARDEOLA columbae magnitudine uix par, *collum* habet longissimum. *Rostrum* rectum, acutum, superius fuscum, inferius ex albo flauescens, duos et semis digitos longum, *linguam* breuem, acutam. *Oculos* mediocres, circello aureo, pupilla nigra. *Caput* paruum, *collum* tenue ac septem digitos longum, cum corporis longitudo uix sit quatuor. *Crura* longa, quodlibet quinque digitos, superior medietas mediam partem nuda. In pedibus digitos quatuor communi modo dispositos, unguibus lunatis acutis. *Color* talis est, prope oculos, ubi *rostrum* inferitur, cutis melini coloris est. *Caput* superius uestitur pennis chalybei coloris pallide fuscis inspersis, totum *collum* cum pectore et infimo uentre plumas habet alas leucophaeis mixtas et pallidis, ut uariatus adpareat. *Dorsum* nigrum est, ex par-

te chalybeo fuscum cum cerei coloris pennis mixtum. Alarum pennae longae uirentes, in extremitate maculam habent albam, reliqua superficie ex fusco, chalybeo, cereo et leucophaeo eleganter uariata. *Cauda* duos digitos longa, quam tegunt alarum extremitates, quae cum illa desinunt. *Crura* superius leucophaeo et cereo mixta. Nuda pars et pedes cute melina tecta sunt. *Vngues* leucophaei. Erecta incedit auis et decenter.

IACARINI Brasiliensibus, auis carduelis magnitudine. *Rostellum* habet crasum, cinereum. *Crura* et pedes cinereos cum quatuor digitis more uulgari. Totum corpus nigris uestitur pennis, sed in quibus resplendet color instar chalybis politi. *Alae* interius albicant. *Oculi* caerulei et pone illos amplum foramen loco aurium.

GVIRATIRICA Brasiliensibus, auis alaudae magnitudine. *Rostrum* habet crasum, rectum, superius fuscum, interius album et paululum incarnatum. *Crura* cinerea cum quatuor digitis more uulgari. Totum *caput* cum gutture et colli inferiore et media parte egregie sanguinei sunt coloris, *oculi* caerulefcunt, aurium foramina ampla. Latera colli, totum pectus et infimus uenter albis uestiuntur pennis. *Collum* superius habet nigricantes, quibus paucae albae mixtae. *Dorsum* griseum est (inspersis nigris paucis) ut et initia alarum, reliquum alarum nigrum, ut et *cauda*, quae tres circiter digitos longa, orae laterales in alis sunt albae.

GVIRAN HEEMGATV Tupinambis, auis passeris magnitudine. *Caput* superius luteum et guttur, *collum*, pectus et infimus uenter flauo coloris, alae ex uirescenti et flauo mixtae ac fusco distinctae, uti et *cauda*, ocelli et *rostrum* sunt nigra. *Crura* fusca, hic mas egregie canens, ut fringilla, uulgo Zinse.

Foemina eiusdem magnitudinis plumis passeris uestitur nec ita canit, sed clamat 'tschrip, 'tschrip, ut passer.

ut passer.

CA.

*Curucui, Caracara, Tieguacu, Teitei, Guiraguacu**Beraba, Guiracoereba, Guiraperca, Iapacani, Cabure,**Andiraaca.*

CVRVCI Brasiliensibus elegantissima avis, fere magnitudine picae. *Rostrum* habet breue, latiusculum, coloris sulphurei. *Os* amplum et, quando aperit, triangulatum. *Oculos* pulcros caeruleos circulo aureo et sub quolibet oculo maculam cutaceam albam, ut gallinae, in palpebris superius et inferius pilos nigros duriusculos. *Collum* haud longum. *Crura* breuia et ad pedes fere plumata pennis nigris. *Caudam* habet quinque et semis digitos longam, latiusculam. Sub rostro inferiori in medio et ad utrumque latus quasi barbam setis compositam nigris, sed in quibus transplendet caeruleus, ut in anatum collo, sub gutture autem plumae tantum nigrae. Totum *pectus* et infimus uenter egregie miniati sunt coloris, totum *dorsum* et cauda superius ex caeruleo et igneo splendide uirescunt. Extremitas *caudae* oram habet nigram, inferius autem cauda pennas habet albas nigro transuersim eleganter striatas. Initium alarum etiam insigni illa uiriditate splendet, media pars canescit, nimirum plumis nigricantibus, minutissimis punctulis canis conspersis, ut anates esse solent. Ultima pars, scilicet longae alarum pennae ex fusco nigrescunt. *Crura*, ut dixi, fere tota uestita nigris pennis, caetera cum pedibus fusca sunt e cinereo. *Digitos* habet dispositos, ut psittacus. *Pennae* subter alas sunt canae.

CARACARA Brasiliensibus, *gavia* Lusitanis, nisi species auis magnitudinis miluii, *caudam* habet longam nouem digitos, *alarum* longitudo quatuordecim digitorum, quae tamen nondum ad finem caudae pertingunt. *Color* pennarum totus est rari coloris cum albis et flauis punctulis. *Cauda* albo et fusco est uariiegata. *Caput* accipitrinum, ro-

stro adunco, mediocriter magno, nigro. *Crura* habet lutea, pedibus accipitrinis, unguibus semilunariibus nigris acutissimis et longis. *Auis* gallinis ualde infesta.

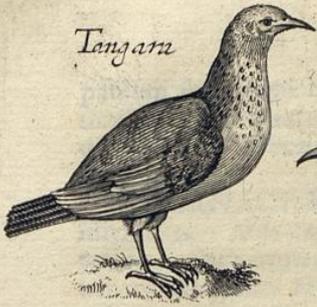
Habui aliam eiusdem magnitudinis et colore pennarum, ut praecedens, sed pectus et uenter erant alba. *Oculi* aurei et cutis circum eos flaua. *Crura* lutea.

TIEGVACV Brasiliensibus, auicula passeris magnitudine aut paulo maior. *Rostrum* habet breue, triangulare, latiusculum, nigrum. *Ocellos* sapphyrinos, *crura* et pedes cerei coloris, unguiculis fuscis, digiti dispositi more uulgari. Tota auicula uestitur pennis coracinis, at in summitate capitis maculam habet clypeiformem splendidis sanguinei coloris. Totum *dorsum* autem fere et utramque alam superius ad partem obtendit macula nigro-caerulea. *Cauda* breuis et nigra.

TEITEI Brasiliensibus, quam etiam uocant *guiranhemgeta* et *guiraundi*. Auicula rubeculae magnitudine. Auicario includitur pro canora aue, sed pipit tantum, ut rubrica, Germanis *Gimpel*. *Vescitur* paco et mamao. *Rostrum* habet breue, crassiusculum, nigrum. *Caput*, collum superius, alae et totum dorsum et cauda nigris uestiuntur pennis, quibus aliquid caerulei admixtum, ita ut splendeant instar chalybis. *Guttur*, collum inferius, pectus, totus infimus uenter et crura superiora sunt lutea, ad exortum rostri superioris post nares maculam habet e pennis luteis. *Crura* et pedes fusci sunt coloris et hic est mas.

Foemina proportionem et magnitudine plane respondet mari, eodem rostro et iisdem cruribus, sed color plurimum differt, est enim uiridis, ut acanthis. Germanis *Zeischen*. Alae ac caput cum collo superius paulum

Tangaru

Curucui

Guiragua cuberab,

Tyegua cuparara

Atingacucamucu.

Pitangua guacu

Guiraa-
cangataru

Aracari.

Pullus galli
natus mon-
strosus.

Maintui

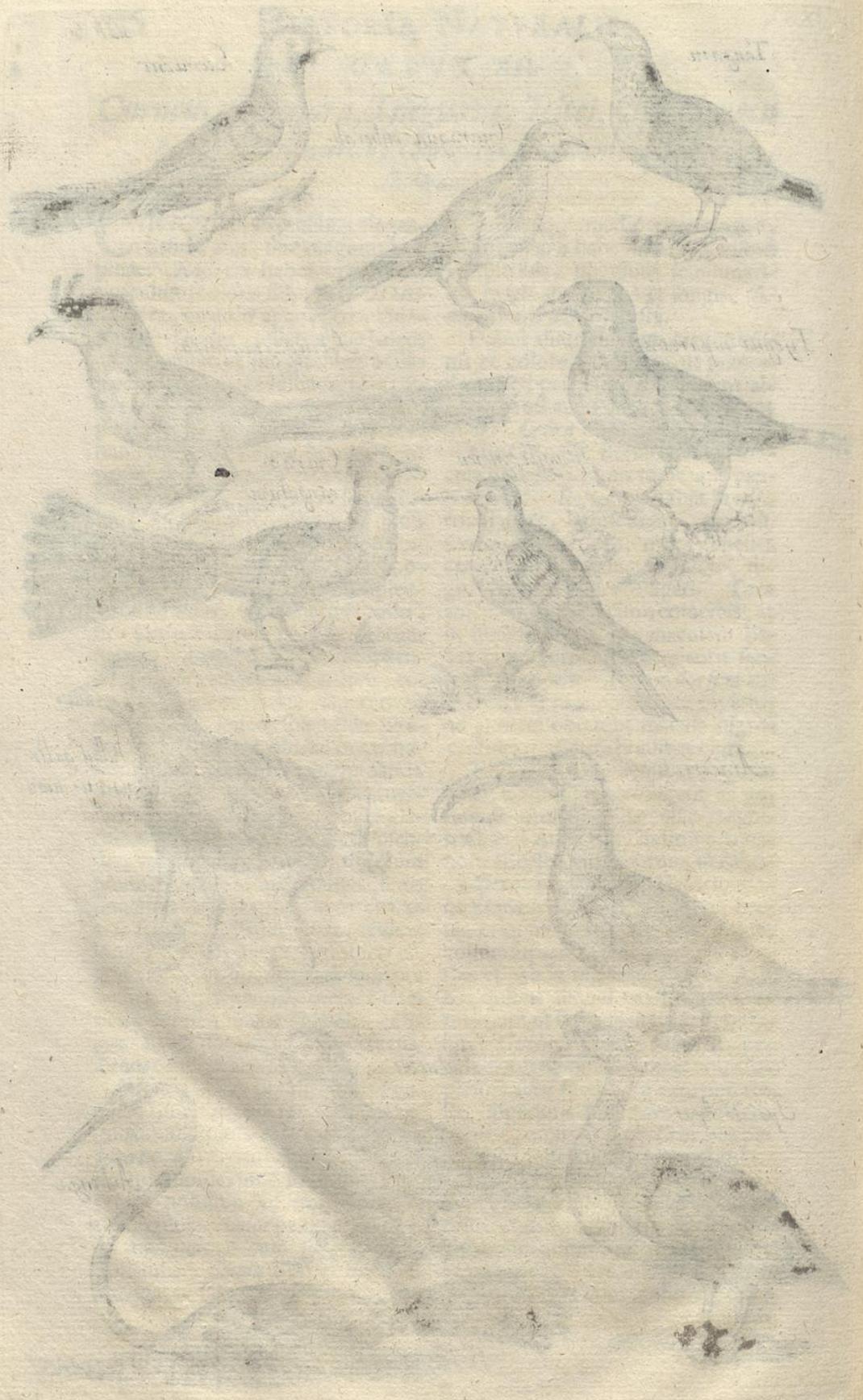

Ipecali Apoa

Aulinga

paulum fuscescunt et caerulescunt mixtim. *Delectantur* hae auiculae quinque aut sex coniunctim auario includi.

GVIRAGVACV BERABA Brasiliensibus. Auis carduelis magnitudine. *Collum* inferius, *dorsum* et uentris extremitas lutei seu aurei est coloris. *Caput* superius et collum, dorsi medietas anterior, alae et cauda dilute uiridis. In alarum extremo fuscae pennae mixtae sunt. Sub gutture ad oculos usque maculam habet magnam, nigram. *Rostellum* habet rectum, acutum, flauum superna parte paulum nigricans. *Crura* et pedes fusci coloris.

GVIRACOEREBE Brasiliensibus. Auis fringillae magnitudine. *Rostellum* habet nigrum, tres quartas partes digiti longum, acutum et paululum deorsum flexum. *Oculos* nigros. *Linguam* multipliciter fissam, in capite superius mitellam thalassinis pennis, reliquum caput, guttur et totum corpus inferius, pectus et totus infimus uenter cum dorsi medietate posteriori caeruleis uestiuntur pennis, lactescentibus et a pectore per initia alarum ad dorsum, ubi incipit caeruleus color, linea lata caerulea transit transuersim per exortum alarum, totum autem collum superius cum medietate dorsi anteriore profunde nigris subtilibus holosericeis uestitur plumis. *Cauda* sesquidigitum longa est et nigra. *Alae* magnae, quae ad medietates laterales flauescunt. Flauedo autem illa tegitur nec uideri potest, quando auis confidet, quando uero uolat, alae ex nigro et flauo eleganter striatae uidentur. Interius alae ferme totaliter flauae sunt. *Crura* superiora pennis nigricant et caerulea quodammodo sunt. Inferiora nuda et cinnabarii coloris una cum pedibus, unguiculi in pedibus nigri. Habent autem pedes digitos quatuor uulgari modo dispositos.

GVIRAPEREA Brasiliensibus, auis alaudae magnitudine. *Rostrum* habet breue, crassiusculum, nigricans. *Caput* superius et collum, totum dorsum et infimus uenter pen-

nas habent obscure flauis coloris, ut cera citrina, caput inferius, guttur et collum inferius cum pectore nigras, quales et paucae in uentre flauis sunt intermixtae. *Cauda* duos digitos longa et praeterit alas. Confat autem cauda et alae pennis fuscis et nigricantibus, quarum quaelibet cum laterali extremitate thalassina, ita ut fuscae alae thalassino uideantur striatae. *Cauda* itidem. *Crura* superiora etiam cerei coloris, inferiora cum pedibus obscure cinerei. Digiti quatuor modo uulgari, unguibus nigricantibus.

IAPACANI Brasiliensibus, auis magnitudine *bemtere* aut *schanepue*. *Rostrum* habet nigrum, oblongum, acuminatum et paulum deorsum incuruatum. *Oculos* aureos, pupilla nigra. *Caput* uestitur pennis nigricantibus, collum superius, dorsum, alae ex umbra et nigro mixtis. *Cauda* superius albo maculata est. *Pectus* et totus infimus uenter ac crura superiora ex albo et flauo mixta ac lineis seu striis transuersis nigricantibus intertexta. *Crura* fusca. Digiti in pedibus quatuor uulgari modo, unguibus acutis et nigris.

CABVRE Brasiliensibus, noctuae species, auis magnitudine turdelae. *Caput* habet rotundum, rostrum breue, aduncum, flauescens, duo foramina narium. *Oculos* pulcros, magnos, rotundos, flauos, pupilla nigra. Sub oculis et ad latera rostri multos habet pilos, longiusculos, fuscis. *Crura* breuia totaliter pennis uestita, flaua, uti et pedes. In iis autem quatuor digitos more uulgari, unguibus femilunaribus, acutis, nigris. *Caudam* latam, prope cuius exortum alae desinunt. In toto capite, dorso, alis, cauda coloris est umbrae dilutae ac in capite et collo minimis, in alis maioribus maculis albis uariatur. *Cauda* uero albo est undata. *Pectus* et infimus uenter albicant et maculis umbrae dilutae uariantur. Facile mansuescit. *Collum* ita circumagere potest, ut rostri acies exacte dorsi

E c

medie-

medietatem ostendat. *Ludit* cum hominibus instar simiae et uarios mimos facit aspectu suo et crepitus rostellis, praeterea pennas ad latera capitis erigere potest, ut cornicula seu auriculas repraesentent. *Vistitat* carne cruda.

ANDIRA ACA Brasiliensibus, uespertilio cornutus. Multi hic reperiuntur in palmis nuciferis degentes, paulo maiores nostratibus,

praepingues, cinerei coloris, molibus et longioribus pilis, auribus latis. In singulis pedibus habent quinque digitos acutis unguibus armatos. *Dentes* candidi et supra nasum corpusculum, eiusdem cum auribus longitudinis, satis grande ex materia, qualis illius rictus, flexile seu mobile. Alarum longitudo aequat semipedem Rhyndanicum.

CAPVT XIII.

Macuacagua, Columbae Syluestris Species, Anas Syluestris, Vrubitinga, Mareca Viraque, Tneguacu Paruara, Tangara Viraque.

MACVACAGVA Brasiliensibus, gallinae syluestris species, magnitudine gallinae nostratis uel etiam maior. *Rostrum* habet nigrum, plus sesquidigito longum, anterius paulo incuruum, ut perdicis, in rostri medietate duo narium foramina ampla. *Oculos* nigros, post eos aliquanto spatio aures more gallinarum. *Corpus* crassum, *alae* cum eo desinunt, nullam enim habet caudam. *Crura* inferiora nuda, duos et semis digitos longa. In pedibus tres habet digitos antrorsum uersos, crassiusculos, unguibus breuibibus, obtusis. *Calcaneus* rotundus, ut in struthione, et paulum supra illum breuiusculus digitus uersus interiora, ungue obtuso. Totum *caput* et collum punctulatum est obscure flauo et nigro, sub gutture albicat. *Pectus*, uenter et dorsum obscure cinerei sunt coloris. *Alae* umbrae coloris per totum undatae nigro, praeter remiges pennas, quae totaliter nigrae. *Crura* superiora caeruleascunt cum pedibus, ungues grisei. *Carnosa* admodum est auis et tantum carnis habet, quantum duae gallinae domesticae uix habeant, estque boni saporis. Sub cute crassa et pingui cuticulam habet

aliam, qua caro tegitur. *Vistitat* uariis fructibus, qui ex arboribus syluestribus decidunt. In uentriculo illius inueni fabas syluestres, semina araticu. Humi currit, nam pedes inepti ad arbores scandendum. *Oua* ponit gallinaceis paulo maiora, coloris caeruleouiridis.

COLVMBAE syluestris species ex Insula S. Thomae adlata nostratum magnitudine et figura, sed rostro superius adunco et coloris in medietate anteriori tota caerulei cum albo et paucis flauo mixti, in posteritate tota sanguinei. *Oculi* nigri, circulo caeruleo. Pennis tegitur per totum uiridibus, ut psittacus. Remiges alarum ex uiridi fuscescunt, ut et extremitas caudae. Sub ano flauo habet pennas. *Crura* et pedes eleganter crocei coloris, ungues autem fusci.

ANAS syluestris magnitudine anseris. *Rostrum* habet nigrum, *crura* fusca, uti et pedes. Tota nigra est, exceptis principiis alarum, quae alba, nigredini tamen illi uiridis color transplendet. *Cristam* in capite gerit nigris plumis constantem et massam carnosam conrugatam, rubram supra rostri superioris exortum. *Cutem* quoque habet rubram circum oculos. *Caro* bona et copiosa. *Figuntur* plerum.

10. 11.

Macucagua

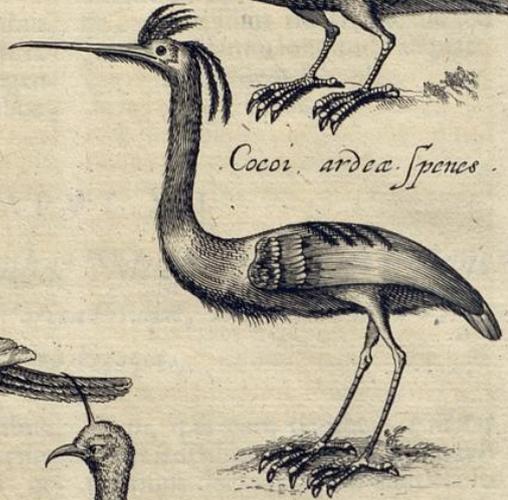
Vruhu

Caracara

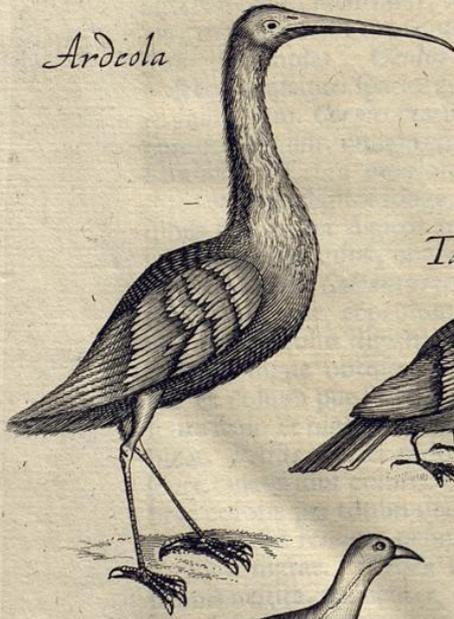

Cocoi ardea spenes

Anhima

Ardeola

Tangara

Vri chitinga

Guiraca nona

plerumque in altis arboribus confidentes, nam post lotionem in aqua frigida altas subeunt arbores captandi aeris et solis causa.

VRBITINGA Brasiliensibus, (sed dubito adhuc de hoc nomine, nam nobilior est haec avis, quam urbitinga) avis aquilae similis, anseris semestris magnitudine. *Rostrum* habet crassum, aduncum, nigrum et circa nares cutem flavescentem. *Oculos* magnos, splendide aquilinos. *Caput* grossum. *Crura* et pedes luteos, in pedibus quatuor digitos vulgari modo dispositos, unguibus lunatis, longis, nigris, alas amplas, caudam latam. Tota uestitur plumis fuscis et nigricantibus, per alas autem undatim quasi cinereus miscetur. *Cauda* novem digitos longa, ad sex alba, in extremitate ad tres nigricans, in extremitate tamen rursus minimum est albi. Egregiae staturae est avis.

MARECA itidem anatis sylvestris species, sed parva. *Rostrum* habet anatinum fuscum, ad cuius exortum in utroque latere macula rubra. *Caput* superius est leporini grisei coloris, latera capitis sub oculis tota alba. Totum pectus et infimus venter ligni quernifecti colorem obscure aemulatur, variegati praeterea punctulis nigris. *Crura* et pedes nigri. *Cauda* grisea. *Alae* elegantes, in exortu ex griseo subfuscentis coloris, remiges autem sunt in uno latere prioris coloris, tota autem medietas extrema dilute brunnescentis, qualis in pedibus esse solet, in medio autem coloris uiridis transsplendentis, cum fimbria nigra, qualis in anatum collis. *Caro* ualde bona.

MARECA alia species, eiusdem cum antecedente magnitudinis et figurae. *Rostrum* habet nigrum splendens. Summitas capitis, collum superius, totum dorsum umbrae coloris cum fusco mixti. Sub gutture albicat. *Oculi* nigri et ante quemlibet macula parva rotunda, plumis ex albo flavescentibus. Totum pectus et infimus venter obscure grisei coloris cum aureo mixti. *Cau-*

da nigra. Alarum pennae fuscae, quibus uiride transsplendet et mediae pennae alarum eximia uiriditate et caeruleo in fusco transsplendent, hic et undam nigram habent, extremitas autem remigum tota est alba. *Crura* et pedes insigniter rubri seu miniati coloris. Assata avis pedibus adprehensa manus et linamina tingit colore miniato sanguineo. Boni saporis habent carnem, sed paulum amaricantem.

THIEGVACV PAROARA Brasiliensibus, avis alaudae magnitudine. *Rostrum* habet breue, crassum, superius fuscum, inferius albicans. *Caput* superius, latera eius et guttur ac collum inferius habent pennas flavas sanguinei coloris pennis punctulatas (et haec foemina quidem, mas enim haec tota habet sanguinea.) *Collum* superius et totum dorsum cinereas umbra aliquatenus mixtas. *Alae* fuscas oris albescens praeditas, ut et cauda, sed alae teguntur cinereis, dorsum maximam partem, exceptis extremitatibus. Latera colli, pectus et totus venter et crura superius albis teguntur pennis. *Crura* inferiora et pedes fusci sunt coloris, quatuor digiti more vulgari positi. *Ocellos* habet nigros.

TANGARA Brasiliensibus. (Reperiuntur eius aliquot species colore uariantes.) *Prima* elegans, magnitudine fringillae. *Rostrum* habet rectum, crassiusculum, nigrum. *Oculos* nigros. *Crura* et pedes ex cinereo fuscus. Supra rostri exortum superne maculam e pennis nigris. Totum *caput* et collum splendentibus uiridibus seu thalassinis pennis uestiuntur. Initium dorsi instar collaris ambiunt nigerrimae pennae. *Dorsum* autem sub alis usque ad exortum caudae uestitur plumis luteis. Totus infimus venter egregie caerulescit. *Alae* nigrae sunt et earum extremitates laterales caeruleae, ita ut totaliter caeruleae adpareant complicatae et sola extremitas nigra uideatur. Initium alarum exterius etiam thalassinis pennis nitet et cuique alae

alae superius in dorso seu in extremitate superiori laterali flavae pennae sunt mixtae. *Caudam* habet latam, sesquidigitum circiter longam, nigram pennis, sed quarum extremitates laterales caeruleae sunt. Extremitas caudae est nigra. *Includitur* caeuae et clamat *zip, zip* seu, ut rubrica Germanis *Gympel*. *Vescitur* farina et pane.

Secunda species figura et magnitudine passeris nostratis. *Rostellum* habet ex flavo fuscum, latiusculum, in extremitate acutum, cuius infe-

rior pars multo brevior superiore. *Ocellos* nigros. *Totum caput* egregie miniatis tegitur pennis, totum reliquum corpus cum alis et cauda splendide nigris. *Crura* superiora albis pennis et in latere exteriori maculam oblongam miniatam habent quasi sanguine maculata. *Crura* inferiora et pedes cinerei sunt. In pedibus digiti quatuor more vulgari. *Cauda* brevis digitorum longa et alae prope illius exortum

desinunt.

CAPUT XIV.

Anhima, Pitangua Guacu, Attinguacu Camacu, Guira Acangatara.

ANHIMA Brasiliensibus, avis aquatica ex rapacium genere, maior cygno. *Caput* habet haud magnum, gallinaceo simile et rostro nigro, cuius superior pars paulo longior inferiori et in extremitate deorsum incurvatum. *Oculos* pulcros, aureos, pupilla nigra et exterius nigro circulo. In capite prope exortum rostri cornu gerit erectum extremitate sua antrorsum versus incurvatum, paulo plus, quam duos digitos longum, crassitie chordae maioris in viola maiore, rotundum quasi tornatum eslet, coloris albicantis seu ossei. Circum cornu plumellae subtiles breves eriguntur albae et nigrae. *Collum* habet plus septem digitis longum, reliquum corpus ad caudae exortum fere sesquipedem. Alas amplissimas, utpote quarum plumarum longitudo sesquipedem superet. In cuiusque alae antica parte duo cornua recta triangulata ex ipso osse alae enata obtinet, crassa minimi digiti apicem et conicae triangulatae figurae. Est autem quodque anteriorum digitorum longum, posteriora paulo breviora coloris fusci. *Caudam* habet decem digitos longam, instar anserinae latam. *Crura* superiora quatuor digitos longa et quoad medietatem inferiorem pennis nuda, inferiora quinque digitos longa, fere duos

crassa. In quolibet pede quatuor digitos obtinet more gallinarum dispositos, quorum medius trium anteriorum quatuor et semis digitos longus, reliqui duo tres et semis, posterior autem fere duos. Quilibet unguem habet corniculatum nigrum, digitorum longum et in posterioribus digitis paulo longiorem. *Cute* fusca et squamosa teguntur et digiti et crura nuda. *Capitis* vertex plumulis variegatus est albis et nigris, ad latera in gutture et colli medietate superiori nigricat, inferior medietas colli et pectus variegatur albis, cinereis et nigris pennis. *Venter* inferior albas in totum habet pennas, ad latera sub alis et in dorso sunt nigrae, sed quibus albae hinc inde permiscuntur. *Cauda* est nigra, *alae* etiam nigrae, exceptis oris extremis, (prope os) ubi ex albo flavescentibus pennis variegatae sunt. Terribilem clamorem edit *uybu, uybu* uociferando. Nunquam sola inuenitur, semper par, mas et foemina iunctim incedunt et, una mortua, altera a sepultura nunquam discedit. *Cornu*, quod in capite gerit, remedium est contra venenum, si in uino per noctem infundatur. Idem remedium est contra suffocationem uteri et in difficili partu. Haec, quam descripsi, foemina est, mas duplae magnitudinis. *Nidum* suum facit e luto ad caudices arbo-

arborum super terram figura furni.

PITANGVA GVACV Brasiliensibus, *bembere* Lusitanis, magnitudine aequat sturnum. Rostrum habet crassum, latum, pyramidale, paulo plus digito longum, exterius acuminatum. Collum breue, quod sedens contrahit. Corpus fere duos et semis digitos longum. Caudam

latiusculam, tres digitos langam, crura et pedes fuscis, quatuor digitos more uulgaris. Caput, collum superius, totum dorsum, alae et cauda coloris sunt e fusco nigricantis, pauxillo uiridi admixto. Collum inferius, pectus et infimus uenter habent flauas pennas, superius autem iuxta caput corollam (quasi monachicam) albi coloris. Sub gutture ad exortum rostri albecat. Clamat alta uoce.

Quaedam harum auium in summitate capitis maculam habent flauam, quaedam ex parte luteam. Vocatur a Brasiliensibus *cuiriri*, alias per omnia pitanguaguacu similis.

ATINGVACV CAMACV Brasiliensibus, auis turdellae fere magnitudine. Caput habet satis grossum, collum mediocriter longum, corpus tres digitos longum, rostrum paululum aduncum, coloris ex uiridi et flauo mixti. Oculos sanguineos, pupilla nigra. Crura cinerea mediocriter longitudinis, superius pennis uestita. In pedibus digitos quatuor uulgaris modo. Caudam longissimam, nimirum nouem digitos longam decem circiter pennis constantem, quarum quaedam inferiores sunt breuiores superioribus. Totum caput, collum, dorsum, alae et cauda pennas habent brunnas seu fuliginneas, quae in cauda paulo saturatiores sunt reliquis.

Extremitas cuiuslibet pennae caudae semidigitum longa, alba est et inter album et rufum nigro umbra. Guttur, pectus et infimus uenter ac superiora crura cinereis pennis uestiuntur. In capite longiusculas habet pennas, quas instar duorum cornuum potest subrigere. Elegans auis ob longitudinem caudae.

GVIRA ACANGATARA Brasiliensibus. Auis picae uariae magnitudine. Rostrum habet digitum longum, cuius superior pars paulum adunca, totum autem obscure flauescit. Oculos crystallinos, circulo fusco. Collum duos digitos longum, corpus tres. Cauda longissima, nimirum octo digitos conitans octo pennis rectis. Crura superiora pennis uestita et sesquidigitum longa, ut et inferiora. In pedibus digiti quatuor more psittacorum et quidem uersus interiora sunt duo breuiores, uersus exteriora duo longiores in quolibet pede. Totum caput pennis uestitur, quae in medio secundum longitudinem (proxime scapum) fuscae, in lateribus flauescences, ut crista. Collum et alae e contrario pennas habent in medio flauescences et ad latera fuscas. Extremitas alarum fere plane fuscescit. Totus uenter, dorsum, (exceptis alis) crura superiora et exortus alarum ad trium et semis digitorum longitudinem pennis constant ex albo pallide flauescensibus, reliquum caudae fuscescit, extremitas autem albas oras habet. Crura inferiora et pedes thalassini sunt coloris. In capite longiores pennae in cristam eriguntur. Ingentem in syluis excitat clamorem.

CAPVT XV.

Matuitui, Aracari, Anbinba, Ipecati Apoa, Pullus Gallinaceus, Innominatae Tres.

MATUITVI Brasiliensibus, auis sturni magnitudine. Breui collo, pectore forti, cruribus breuibus, cauda duos et semis digitos longa. Rostrum habet rectum forte,

cuius superior pars paulum prominet acumine inclinato, cinnabrii coloris. Totum caput, collum superius, dorsum, alae et cauda constat pennis fuscis pallide flauo maculatis,

Ee 3

culatis, adparentibus partim punctulatis, ut in niso. Sub gutture flauas habet pennas. Pectus et uenter albis uestiuntur, quae fusco sunt punctulatae. Crura obscure cinerescunt.

ARACARI Brasiliensibus, auis magnitudine picae Martiae. *Rostrum* habet quatuor digitos longum, sesqui latum seu altum, tres et semis crasum, ubi crassissimum, paulum deorsum incuruatum, instar gladii Turcici, et in extremitate acutum instar psittacini, estque superior pars paulo longior inferiori. *Rostrum* superius et inferius plus mediam partem ab extremitate numerando ferratum dentibus, superior pars rostri maior inferiore, est autem rostrum canum, leuissimum, leuius spongia, superius album linea in summitate crassa nigra secundum longitudinem distinctum, inferior tota est nigra, totum inseritur in caput triangulatum et, ubi insertio est, linea triangulata alba circumscriptum. *Linguam* habet quatuor digitos longam, leuissimam aspectu plane pennam referentem aut etiam plumata est et nigra, (si pennam habere lingua dici possit.) *Caput* non ita magnum habet, latum, compressum. *Oculos* magnos, pupilla nigra, circulo flauo, reliquis extremitates nigras. *Collum* haud longius psittacino. *Corpus* a colli exortu ad caudam usque quinque circiter digitos longum. *Cauda* instar picae latiuscula et sex digitos uel paulo plus longa. *Crura* et pedes nigricantes ex uiridi, psittacorum similes, duos digitos habent anterius, quorum unus longior altero, duos retro, itidem inaequalis longitudinis, ungues incuruati, fusci seu nigri. Crurum superiorum longitudo duorum digitorum, inferiorum sesqui. Totum caput et collum usque ad initium pectoris nigras habet plumas et, ubi desinunt, circulariter finiuntur. *Pectus* uero et infimus uenter totus eleganter flauis uestiuntur pennis cum pauonino mixtis, per pectus autem transuersim linea digitorum lata sanguinei coloris ducta

est ab uno latere usque ad alterum. Totum dorsum, alae, cauda et crura superiora uestiuntur pennis ex nigro uiridicantibus, uti in nostratibus picis color esse solet. Extremitas dorfi ante initium caudae etiam sanguinei coloris, plus uno imperiali in circumferentia. *Alae* desinunt ad exortum caudae et interius e cinereo sunt subfusci coloris. *Rostrum* interius est nigrum. Auis haec quasi suum nomen profert clamando acuto sono, sed non admodum clangoso *aracari*.

ANHINGA Brasiliensibus tupinambus. Mergi aquatici species elegans, *corpus*, excepto collo, anatis domesticae Europaeae habet magnitudine. *Rostrum* rectum, haud crasum, acutissimum, tres digitos longum et per rostri medietatem anteriorem tam superius quam inferius duplicem ordinem acutissimorum hamulorum retro uersorum. *Caput* paruum, longiusculum, serpentinei aemulum, paulo plus sesquidigitum longum. *Ocellos* nigros, circulo aureo. *Collum* tenue, teres, pedem longum, corpus autem tantum septem digitos, crura breuia, superiora duos digitos longa, pennata, inferiora uix sesquidigitum, quatuor digitos, tres anterius uersos, membranis iunctos more anatum aut coruii aquatici, quartus digitus breuior ad latus inferius extenditur itidem membrana reliquis connexus, unguibus lunatis omnes acutissimis. *Caudam* latam, decem digitos longam duodecim pennis constantem, alae circa medietatem caudae desinunt.

Rostrum griseum est et post exortum paulum flauescit. Caput totum et collum plumis subtilissimis tegitur ad tactum holosericum referentibus, coloris in capite et collo superius ex griseo subflauescentis, sub gutture et in collo inferius grisei coloris, ut pelles illae (Berchfelle uocant) ex quibus mitrae fiunt muliebres et ad tactum et aspectum illius pellis pilos refert. Totum pectus et infimus uenter et crura superiora plumis mollibus uestiuntur coloris

loris argentei. Initium dorsi pennis fuscis, sed quarum quaelibet in sui medio maculam habet oblongam ex albo pallide flauam, ita ut punctulatim adpareat, reliquum dorsi nigras habet pennas. *Alas* obtinet longas, quarum initium totum eiusmodi breuibus pennis tegitur, uti initium dorsi, sequitur ordo mediam partem, id est, uno latere canarum, altero nigrarum, remiges autem nigrae sunt. *Cauda* nigris splendidibus pennis constat, quarum extremitas grisea. *Crura* et pedes ex obscura flauescente grisei sunt coloris. Solertissima in capiendis piscibus, nam more serpentum, contracto prius collo, ei aculatur rostrum in pisces ac unguibus eosprehendit. *Carnem* illius comedi, sed haud melior est, quam caro lari.

IPECATI APOA Brasiliensibus, *pata* Lusitanis, id est, anser, nobis anas syluestris magnitudine anseris, octo uel nouem mensium, figura plane, ut nostrates anates. *Venter* et interior pars caudae, collum totum cum capite pennas habet albas, dorsum usque ad collum, alae et summitas capitis nigras, cui uiriditas mixta, ut in nostrarum anatum collis. In collo et uentre albis pennis nigrae passim sunt insperae. In his differt a nostratibus, quod sit *primo* maior, *secundo* rostrum anatum quidem, sed nigrum et in extremitate aduncum. Tertio super rostrum cristam gerit carneam, crassam, latam et rotundam fere, nigram albis maculis insignitam. *Cristae* altitudo eadem inter cristam et rostrum, (in summitate nimirum rostri) foramen transversum magnitudine pisi est, ab utroque latere conspicuum, quod narium uice fungitur. Quarto pedum et crurum color non ruber, sed e cinereo fuscus. *Carnem* multam et bonam habet, nam saepissime comedi. *Reperitur* passim ad fluuios.

Alium habui per omnia similem priori, excepto, quod longiores illae pennae in alis, insigni brunno splendebant colore, puto marem hunc esse, alteram foeminam.

ANNOTATIO. Gesnerus pene similem dedit iconem sub nomine anatis Indicae, cuius picturam se a Cardano accepisse memorat. Sed color pennarum nonnihil differt ab auctoris nostri descriptione.

PVLLVS gallinaceus monstruosus magnitudine pulli recens exclusi. *Caput* habebat anaticum, superius tamen magis in acumen deficiens, *rostrum* anaticum, latum, cuius superior extremitas deorsum inflexa. *Ocellos* paruos, collum breue, *alas* paruulas iuxta priora crura positas, quatuor crura gallinacea, carebat pectore, quippe eo loco, quo pectus esse debebat, duo crura habens, quodlibet superius tres quadrantes digiti longum, inferius quadrantem et in singulis quatuor digitos gallinaceos. Posteriora duo crura eiusdem figurae et longitudinis cum anterioribus mire posita erant, sinistrum quidem more naturali, dextrum uero in exortu suo sinistro erat adnatum et quasi sursum uergebat, eo modo quasi duo sinistra crura fuissent et unum dextrum loco sinistri in exortu fuisset adglutinatum, atque ideo uropygio carebat, quia nullum interuallum inter crura haec posteriora et caudae loco ipsi sinistro cruri exterius longiusculi pili canescentes erant adnati. *Pedes* habebat gallinaceos et digitos eodem modo dispositos, sed quilibet pes totus inuerso ordine positus erat, ita ut inferior pars esset superior et superior inferior, unguiculae etiam sursum non deorsum uergebant. Totum *caput*, collum, uenter, alae, dorsum et superiora crura non uestiebantur pennis, sed pilis nigris semidigitum longis, qui sub uentre et gutture paululum canescebant. In summa plane monstruosus pullus. *Crura* inferiora et pedes fusci coloris, uti et rostrum, uitalia uiscera habebat gallinacea, sed inordinate disposita. *Cor magnum.* Viuebat, cum excluderetur.

Auis (cui auctor nomen non adscripsit) magnitudine alaudae, figura matuitui. *Rostellum* habet rectum, ni-

nigrum, oculos nigros, crura communia fusca, caudam latiusculam et alis longiorem. Totum Caput superius, collum superius, dorsum, alae et cauda rufescentis sunt coloris ex rubro, umbra et albo mixti. Guttur, collum inferius et infimus uenter albi sunt coloris. Per oculum utrumque a rostro transuersim maculam habet oblongam fuscam. Clamat *gip, gip*, ut iunior gallo-pauus fere.

Auis (cuius nomen auctor non prodit) magnitudine patae et eiusdem figurae. Rostro nigro, crassiusculo, capite nigro, pectore et uentre cano, dorso, alis et cauda fuscescentibus, cruribus fuscis. Clamat *zip, zip*, ut passer.

Auis (quam auctor non nominat, sed tantum admonet, esse speciem curucui, de qua cap. 12.) magnitudine picae fere. Rostrium habet breue, crassiusculum, paulum deorsum incuruatum, griseum seu cinereum, oculos nigros, circulo croceo, ca-

put, collum, dorsum superius et cauda superius coloris nigri cum uiridi caeruleo persplendente, ut in chalybe polito, alae fuscae, totum pectus et infimus uenter egregii coloris miniati, cauda inferius albas habet pennas transuersim nigro ordine undatas. Crura breuia, fusca sunt, digitis quatuor more psittacorum dispositis. Reperitur hic et alia ARDEAE species, tota alba, rostro croceo, recto, acuto, oculis nigris, circulo aureo, cruribus et pedibus nigris. Rostrium habet quinque digitos longum, collum longissimum, nimirum quinque digitos supra pedem. Corpus septem digitos longum, caudam quinque, cum qua alae desinunt. Crura superiora octo digitos longa ex parte pennae uestita, inferiora sex digitos. Digiti pedum communi modo se habent, quorum medius anteriorum quatuor digitos longus, reliqui breuiores, omnes unguibus lunatis praediti nigris.

DE AVIBVS AQVATICIS BRASILIANIS.

Inter aues marinas, quae in Brasilia reperiuntur, septem sunt notatu digniores.

Prima est QVIRATINGA grui magnitudine par, plumis candidis, rostro prolixo atque acuto, crocei coloris, cruribus oblongis et rubro subflauis. Collum ipsius uestitur plumulis tam subtilibus et elegantibus, ut cum struthionum plumis certent.

Nieremb. H. Exot. l. 10. c. 38. De Laet. In Occid. l. 15. c. 13. Altera est CARIPIRA, quae, quod in binas partes bifurcatam caudam distinguat, interdum explicans, interdum contrahens, sartoriae forcipis instar raboforcado ab Hispanis dicitur. Reperitur passim in utraque India. Plumas eius, quod longo tempore durent, sagittis suis adhibent Barbari. Ximenes adipem ad cicatrices faciei delendas et arthritidis dolores sopiendos singulare esse remedium narrat. Et sibi

donati alarum remigium ita ut uolant distentum, amplius, quam mortalibus ullis distento utroque brachii posito complecti, occupasse spatium addit. Non facile capitur, nisi forte in deserta aliqua insula, in qua pullos excludit.

Tertia CALCAMAR columbae est magnitudine, sed uolandi nescia. In fluctibus oua ponit et excludit, quos etiam alarum atque pedum remigio fecat peruelociter. Malacia et pluuiis imminentibus tanto numero naues circumfluitant, ut a nauis fastidiantur.

Quartam AYAYAM nominant, picae magnitudine, longo rostro cochlearis instar, plumis candidis rubris maculis eleganter subfufis, singulari in piscibus capiendis industria.

CARACVRA est quinta, exili corpore, subcinerei coloris, pulcris

Pelicanus

Phenix

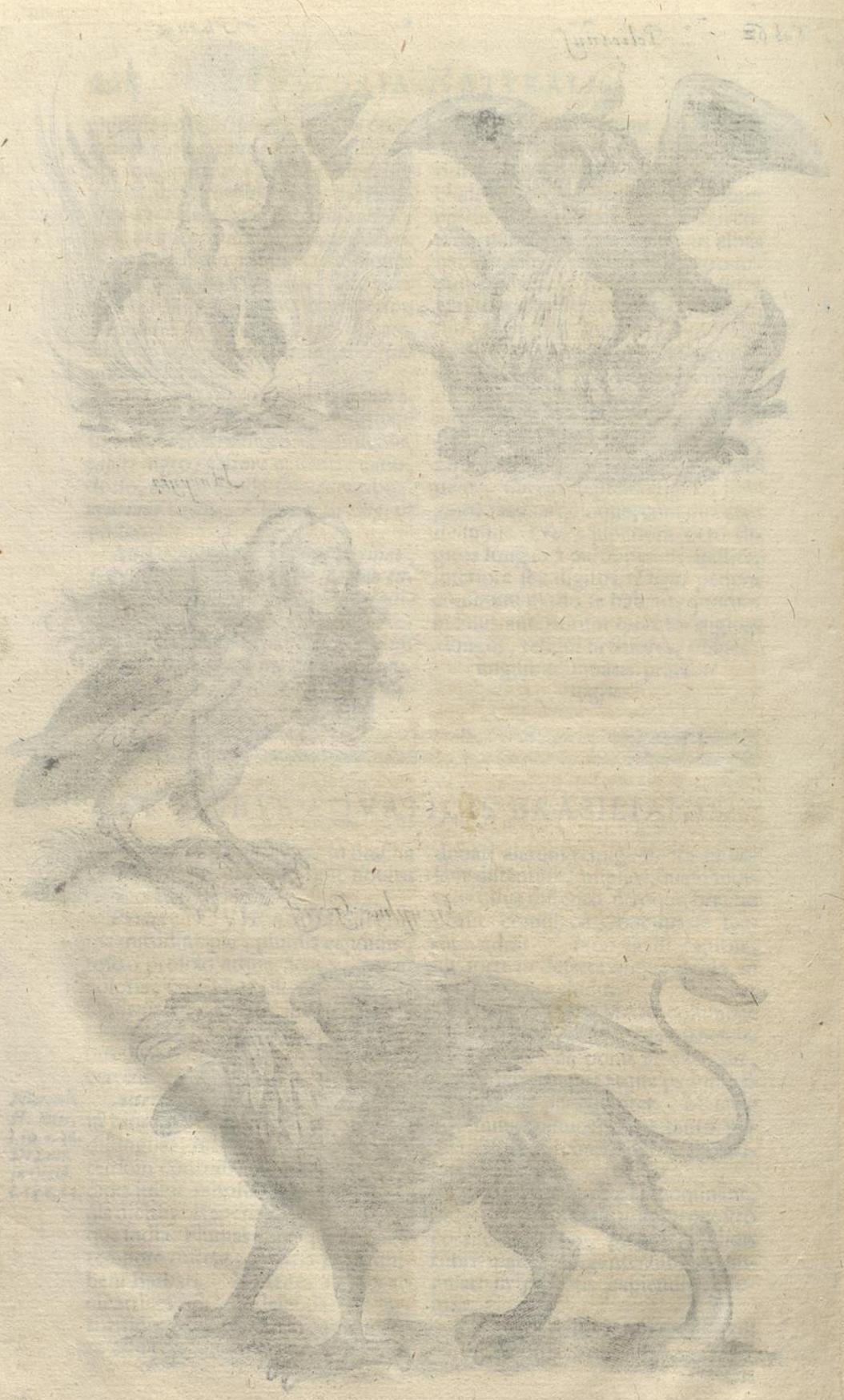

Harpya

Gryphus Greiff

Junco 20. 17.

lion

lion

a P
l. 3.
Apo
b A
4. c
c Ap
II.
fac.
d A
4. c
e B
Ang
19.
f P
l. 3.
Apo
g S
25.
hif.

cris oculis, iride eleganter rubente, ita uocalis, ut maioris longe molis quis opinaretur. Ante solis forte ortum et sub occasum auditur, certo, ut uolunt, serenitatis futurae indicio.

Sexta est GVARA, picae magnitudine, oblongo rostro et anteriore parte recuruo, longis pedibus. Primum exclusa nigricat, deinde euadit cinerea, ubi autem uolare incipit, egregie candidat, sensim autem rubescit, donec aetate plumae illius colorem induunt purpurae aemu-

lum, quem ad senectam usque retinent. Vicitant piscibus, carnibus et aliis eduliis semper aqua temperatis. Pariunt quoque sub tectis. Gregatim uolant et soli expositae pulcherrimum praebent spectaculum. Ex plumis diademata et alia ornamenta a barbaris conficiuntur.

Vltima est GVIRATEONTEON quasi dicas auem saepius morientem et rursus resurgentem. Epilepsiae enim obnoxia est admodum, alioquin candidis et pulcherrimis plumis uestita.

APPENDIX

De Auibus Fabulosis.

CAPVT I.

De Gryphibus et Harpyis.

Placet et de fabulosis aliquid adnectere, ne et in hisce quicquam nobis desideretur. Praecedat gryps seu GRYPHVS, cuius nomen maior forte aquila, ut sane in oriente et septentrione maiora nostris animalia gigni experientia compertum est, uenire potest. Eius *formam* si spectes, fingitur esse quadrupes, antica parte seu capite, alis, rostro et pedibus aquilam referens, postica leonem. *Magnitudinem* a alii leonis, alii lupi tribuunt. Mandeuillius octies leone maiorem reliquit. *Dorsum* b pennis integitur nigris, anterior pars rubris, alae candidis. *Montes Riphacos* seu Hyperboreos c haud procul ab ipso aquilonis exitu incolunt, sed et apud d Indos et Bactrianos inueniuntur.

Nidos ex auro, quod effodere, construunt, et oua duo aquilinis maiora e duriora, calidiora et sicciora ponunt. *Volatum* auium paruarum ipsis f Philostratus tribuit. Non enim pennatae, inquit, sunt, sed rubra pellicula alarum costae tanquam digiti connectuntur. Dicuntur aurum in Scythia g Asiatica custodire, ideo inter ipsos et Arimafpos internecinum uigere odium.

Tractat de eo b Aelianus et, quomodo aurum illud auferant incolae, describit, sed et equis peculiariter infestos esse rumor est. Videtur huc M. Pauli i Veneti auis RVC dicta pertinere, aquilae effigie, sed magnitudine immensa. Visitur certis anni temporibus in insulis ultra Madagascaris sitis, tanti roboris, ut sola sine aliquo adminiculo elephantem capiat et in sublime raptum rursus ad terram labi sinat, quo carnibus eius uescatur. Pleraque alarum pennae passus XII. sunt longae, ea crassitie, quae longitudinis mensurae conueniat. Fides sit penes auctorem. Navigationes et praeteriti et huius seculi omnino de tali aue tacent.

HARPYSIS nomen a rapacitate inditum. Ex Electoo Oceani filia genitas k Hesiodus prodit. Pontici et Terrae filiae aliis dicuntur. Tres fuisse Virgilius dicit, Ocypeten, Aello et Celano. Hyginus Alopen, Acheloen et Ocypeten adpellauit, Homerus quartam nomine Thyellam addidisse creditur. De forma sic l Virgilius:

F f

Vir-

a Philostr.
l. 3. de uirg.
Apollonii.

b Aelian. l.
4. c. 27.
c Apuleii. l.
11. Milesi-
siae.
d Aelian. l.
4. c. 27.

e Barthol.
Anglic. l.
19. c. 94.
f Philostr.
l. 3. de uirg.
Apollonii.

g Solin. c.
25. Poly-
hist.

h Aelian.
l. 4. c. 27.

i M. Paul.
l. 3. c. 40.

k In Theo-
nid.

Virgil.
13 Aeneid.